

Mathematikai müszotnar. (Wörterbuch der mathmatischen Kunstausrücke.)

Universität
Buda 1834

Signatur: 55586-B

Barcode: +Z155593904

Zitierlink: <http://data.onb.ac.at/ABO/%2BZ155593904>

Umfang: Bild 1 - 134

Nutzungsbedingungen

Bitte beachten Sie folgende Nutzungsbedingungen: Die Dateien werden Ihnen nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke zur Verfügung gestellt. Nehmen Sie keine automatisierten Abfragen vor. Nennen Sie die Österreichische Nationalbibliothek in Provenienzanangaben. Bei der Weiterverwendung sind Sie selbst für die Einhaltung von Rechten Dritter, z.B. Urheberrechten, verantwortlich.

Hinweis: Das Dokument enthält hinterlegte Textdaten, die eine Suche in der Datei ermöglichen. Diese Textdaten wurden mit einem automatisierten OCR-Verfahren ermittelt und weisen Fehler auf.

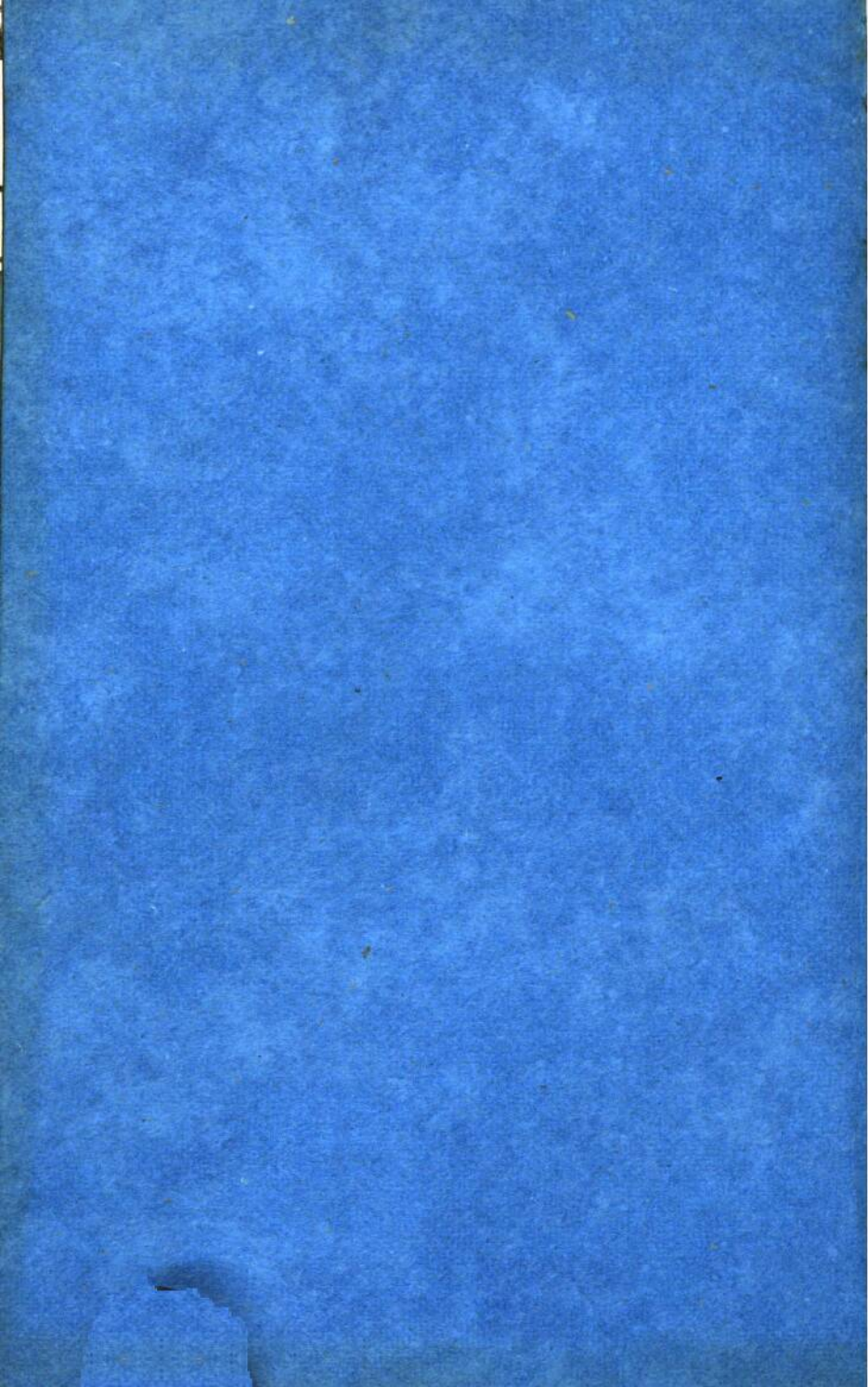

KAIS. KÖN. HOF- BIBLIOTHEK

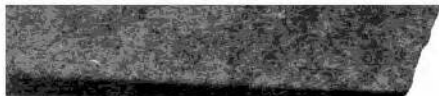
55.586-B

Alt-

Bitničy, L.

55586-R.

M A T H E M A T I K A I

M Ű S Z Ó T Á R.

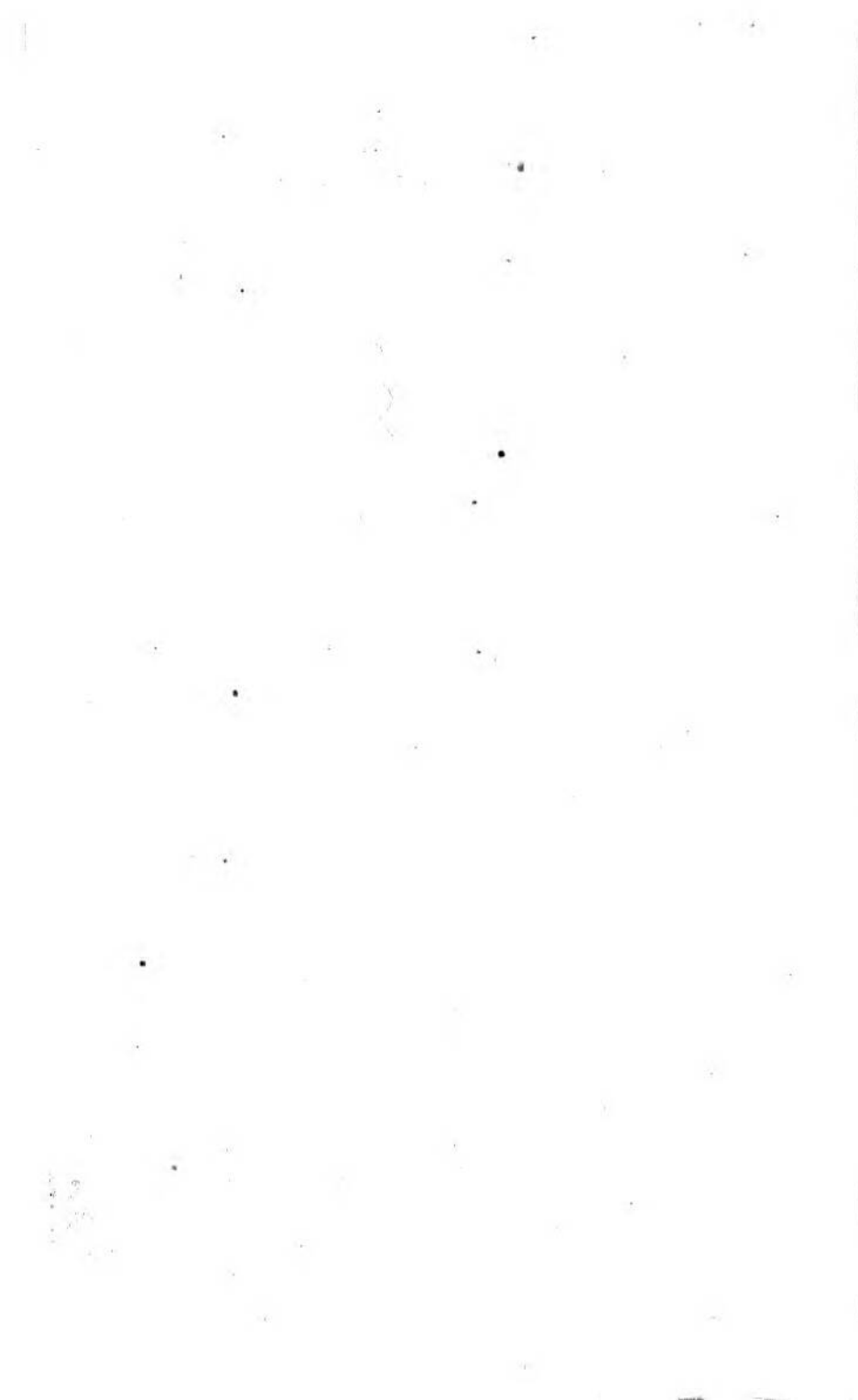
KÖZRE BOCSÁTJA

A' MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG.

B Ű D Á N.

A' MAGYAR KIR. EGYETEM' BETŰIVEL.

1 8 3 4.

ELŐBESZÉD.

Melly czéllal bocsátja közre a' magyar tudós társaság a' tudományok' eddigi magyar műszavait, annak kifejlése következőleg adatik elé:

Mindjárt az első nagy gyűlés gondoskodott Februariusban 1831^{ben} a' magyar nagy szótár' összeírásához tartozó előkészületekről. A' tudományos műszavak' egybegyűjtésére nézve végeztetett akkor, osztályonként minden eddig megjelent tudományos magyar munka' czímeinek feljegyzése, azoknak a' mennyiben csak megkaphatók, a' tagok között kiosztása s belőlük így vagy amúgy kitett magyar műszók' kiszedése.

Látható az ezekről szóló rendelés bővebben, a' társaság' Évkönyvei' 1ső kötetének 67^a. és 71^d. lapjain.

A' matematikai osztályhoz szélesebb kiterjesztéssel számítható műszavak' gyűjteménye kezdi meg ezennel, a' következő többi osztályokéit.

De, nem úgy terjesztetnek még ezen itt lévők elé, mintha azokat a' társaság már mind helyben hagyta volna; hanem egyedül azért,

)

IV

1. Hogy az ezen osztály' tudományágazatainak üzői, kedvelői, könnyebben láthassák együtt e' gyűjteményben az eddig megkiszértett magyar elnevezéseket 's összehasonlításból kivessék, mellyik tudós találta el a' kiteendőt szerencséjében.

2. Hogy kitessék, mi, hogyan 's hányfélekép fejeztetett ki eddig; mert gyakran történt 's történik maig, hogy némelly író nem tudván a' régebben készült, néha igen alkalmas műszót, helyette szükségből rosszabbat kezdett, 's ez által a' jobbnak 's régibbnek divatba jövést vagy akadályozta, vagy el is nyomta.

3. Hogy a' mik még itt elé nem fordulnak, vagy majd, egyik másik író által még helyesebben tétetnek ki magyarul, azokat újabb pótlásul e' gyűjteményhez sorozni biztosabban lehessen.

És épen ennek elérhetése végett fel is szólít a' társaság ezennel minden magyar tudóst, akár tag, akár nem, ne sajnáljon olly szavak helyett, mellyekkel meg nem elégedhetésének nyomos okait adhatja, helyesebbeket, a' titoknokhoz intézendő levelében küldeni, valamint az ollyanok' új elnevezéseit is kedvesen veendi ez úton a' társaság, mellyek ide még magyar műszó nélkül tétettek vagy ki is maradtak.

Örömmel osztatik ki azért e' gyűjteményből egy egy példány ingyen is kedveskedésül, a' társaságnak nem tagjai között is, és kivált ollyannak, ki ezen itten találtató ágazatokból szedett műszavak' javítására 's a' gyűjteménynek folytatólag bővítésére ajánlkozik és a' végett példányt kíván.

4. Hogy a' többek' megegyezésével készü-
lendő matematikai ilyen előleges szótárból, a'
helyesebb műszavak, akkor, midőn a' társaság
betűrendben megyen végig készítendő nagy szó-
tárán, a' több közül válogathatásnál fogva illő
helyeikre biztosabban rakathassanak.

Látni fogja ezen előintézkedésből a' közön-
ség, hogy a' társaság nem kíván, akármely új
műszót mindjárt elfogadni, hanem azoknak nagy
szótárában csak úgy adat helyet, ha azokat nyelv-
vünk' belső alkatja szerint lévőeknek 's észképet
és dolgot értelmesen kifejezőknek találandja.
Látni fogja az ország, hogy köz tulajdonának
minél tökéletesebb összeszerkeztetésében, a' tár-
saság, nem makacsság' nem önkény' parancsaival,
hanem a' lehető köz megegyezéssel akar eljárni.

Azon könyvek, melyekből e' gyűjtemény
összeszedetett, ezek valának :

Arithmetica' eleje. B.B.F. által. Marosvásárhely. 1830.

Bachich. A' legszükségesebb tudományok' velleje, Funke után.
Pozsony. 1821.

Barczafalvi Szabó Dávid. A' tudományok magyarul. Pozsony.
1792.

Beregszászi Pál. A' rajzolás' tudományának kezdete. Debre-
czen. 1822. — Az építés' tudományának azon része, melly-
ben az építésre teendő költségek' számbavevése adódik elő.
Debreczenben. 1819. — Az építés' tudományának azon ré-
sze, mellyben az épületeknek erős és alkalmas volta
adódik elő. Debreczen. 1824.

Bertalanfi Pál. Világnak két rendbeli isméréte. N. Szombat.
1757.

Bevezetés a' számvetésre. Budán. 1796.

Bolyai Farkas' Mathesiséhez ragasztott Toldalék. Lásd Ten-
tamen juvenutum studiosam in elementa Matheseos purae,

VI

elementaris ac sublimioris methodo intuitiva, evidentiaque huic propria, introducendi, cum appendice triplici. Marosvásárhelyini. 1832.

Bresztyenszky. Elementa Algebrae et Geometriae, Jaurini. 1827 és 1829.

Cisio. 1583.

Csere (Apáczai) János. Encyclopaedia. Ultrajectumban. 1653.

Czövek. Közönséges geographia, Cannabich után. Pesten. 1817.

Dugonics. A' Tudákosság. Pozsony és Pest. 1798.

Győry Sándor. A' Buda 's Pest közt építendő állóhidról. Pesten 1832. — Töredékivek a' felső Mathesisből.

Horváth Ádám. A' legrövidebb nyári éjtszaka. 1791.

Jelenkor és Társalkodó 1832—33. Helmeceztől.

Kacs Kovics Lajos. Az alsó magyarországi érczmivelésről. Tud. Gyűjt. 1831. IX.X.XII. Köt.

Karap Péter. A' régi és újabb kalendariumokról. Debreczen. 1822.

Kmeth Daniél. A' csillagvizsgálat' szerzeménye Budán. Tud. Gyűjt. 1817. VI és VII. Köt.

Kovács Ferencz. Az utak' és utszák' építésének módja, melyet irt Gautier. Pozsony. 1778.

Közhasznú esmeretek' tára 1—5 és 9 köt. Pest. 1831—33.

Kresznerics Ferencz. Magyar Szótár. Budán. 1831—32.

Lánghy. Vizsgálódások a' világ' alkotmánya felett. B. Forster után. Pest. 1827. — Vizsgálódások a' mindenség felett. Dalberg után. Pest. 1828.

Lexicon terminorum technicorum, azaz: Tudományos Mesterszókönyv. Budán. 1826.

Mechanicának rövid summája. Fordítatott Németből a' S. Pataki Collegiumban tanuló apróbb gyermekek' számára. Pozsony. 1798.

Molnár János' Physicája. 1777. — Régi jeles épületek. 1760.

Nátly József. Némelly vélekedések a' magyar nyelv' ügyében. Szeged. 1825.

Pethe Ferencz. Mathesis. Bécs. 1812. — Mértéktár. Kolozsvár. 1829—30.

Sárvári. Az emberi képek' rajzolásáról.

- Tari Pál. Theoriája a' világ' alkotványa' mechanismusának. 1800.
- Varga János. Két értekezés a' teherszekerekről, 's a' t. Pest. 1828.
- Varga Márton. A' gyönyörű természet tudománya. Nagyvárad. 1808. — A' csillagos égnek és földgolyóbisának 's a' t. megismertetése. Nagyvárad. 1809.
- Vedres István. A' Tiszát a' Dunával összekapcsoló új csatorna. Szeged. 1805.
- Veszelszky Antal. Száz esztendő's kalendarium. Pest. 1799.

'S felosztatván e' könyvek, tagok között, kieszede és béküldötte a' magáéit Tittel; Gyóry, Bitnicz, Nyiry. A' melly műszavak pedig ezekből talán még elmaradtak volna, azok későbbi összegyűjtögetés után pótlékul tétetnek majd ezen itt állókhoz.

Még ide tartozólag említetik meg, a' társaság által a' dunamalmok és hajók körül divatban lévő magyar műszavak' összeiratása. Eljárt e' körül Révkomáromban Czuczor Gergely levelező tag; Győrött Czech János rendes és Sztrokay Antal levelező tag.

És teljes készséggel küldötte bé Balkay Pál 's Jó János Egerből, a' rajzolás festés' műszavait, a' társaság' külön felszólítására; így Bereszászi Pál és Povolni Ferencz az építését Debreczenből; ekkép Szász József Nagyváradról a' malom és vizi építés' műszavait önként, a' társaság' Igazgatóságának a' törvényhatóságokhoz 1832^{ben} ment jelentésében kifejezett általános felhívásra. Bízik tehát a' társaság, hogy illy közös munkálódásához hívó szíves kéznyújtását, ujabban több hazafiai együtt dolgozni kívánó fogadja el.

VIII

Sorozta végre a' 3^{dik} nagy gyűlésig így többektől beérkezteket Bitnicz Lajos rendes tag.

A' katonai serezeredeknél divatozó német és franczia elnevezéseket, magyarra téve Kiss Károly és Szontagh Gusztáv levelező tagok küldötték bé; a' várerősítéséit 's fegyverekéit Baricz György és Kiss Károly levelező tagok. A' mathesisi körhöz szorosabban tartozókat ezekből Bitnicz' szerkeztetésébe Gyóry Sándor rendes tag rakta bé; a' fenn maradottak pedig ide, toldalékul csatoltattak.

Az 1833ban Novemberben tartott 4dik nagy gyűlés' határozatai szerint, a' héti ülésből, Pesten, Aprilis 21d. 1834.

DÖBRENTAI GÁBOR, mk.

Titoknok.

A.

- A b a c u s** (in architectura), fedező v. borító tábla. *Beregszászi*. Tábla. *Nyiry*.
- A b a c u s** pythagoricus, többszöröző tábla. *Petke*. Egy-szeregy. *Közzsó*.
- A b b r e c h e n** eine Pontonsbrücke, hidat felszedni. *Kis*.
- A b b r e v i a r e** fractionem, alább hozni a' töredéket. *Bresztyenszky*.
- A b e r r a t i o** lucis, sugártevéstés, fény- v. világtévéstés. *Közhasznú esméretek' tára*.
- A b i e s**. Luz fenyőfa. *Páriz-pápai*.
- A b k ä m m e n** die Brustwehr, melyvédet lesodratni. *Kis*.
- A b l a u f** (in architectura), felső öszveköttő tag. *Beregszászi*. Lefutótag. *Kresznerics*.
- A b r a h a m s - S c h o o s s**, Ábrahám' kebele. *Kis*.
- A b s a t z** (in architect.), nyugvóhely. *Beregszászi*. Nyugtér. *Jó*.
- A b s c h n i t t** in Festungen, vármetszlék. *Kis*.
- A b s c i s s a**, vágán. *Dugonics*.
- Metszék. Györy. Metszett.*
- Nyiry. Darabka. Közhasznú.*
- A b s t e c k e n**, kijegyezni, p. o. épület' rajzát a' földön. *Beregszászi*. Kipéczezni. *Povolni*. Kitűzni p. o. táborát. *Kis*.
- A b s t r a c t u m**, elvont. *Lexicon*.
- A b s u r d u m**, éktelenség. *Dugonics*. Elmészfutó. *Petke*. Képtelenség. *Bitnicz*.
- A b w ä g l a t t e**, arányzólécz. *Jó*.
- A b z u g r a b e n**, lecsapoló. *Kis*.
- A c c e s s u s**, futó árok, aprógát. *Kis*. Közelítő (árkolat). *Szontagh*. Vivő árok, zigzug. *Baricz*.
- A c c l i v i t a s**, lejtő, hajlás, dült. *Szász*. Háránték. *Udvardy*. Meredekség (a' vár' sánczán). *Nyiry*. Gáteresz. *Kis*.
- A c c e r**, juharka. *Közzsó*.
- A c h r o m a t i c u s**, színtelen. *Közhasznú*.
- A c h s t r i c h**, oszloptengyel. *Beregszászi*.
- A c i e s** anguli diedrici, szeglet' éle. *Bresztyenszky*.

- A c r o s t o l i a**, hajósél, pártázat, párkány. *Kresznerics.*
- A c t i o**, hatás. *Varga Márta. Közhasznú.*
- A c t i o i n d i s t a n s**, messzemivelés. *Lexicon. Lánghy.*
- A c u s m a g n e t i c a**, mágnesű. *Varga Márta.*
- A c u s t i c a**, hangtudomány. *Közhasznú.*
- A d d e r e**, summázni. *Bolyai.*
- A d d i t i o**, egybeadás. *Csere. Őszveadás. Dugonics. Bresztyenszky. Őszveszámlálás. Pethe.*
- A d h a e s i o**, ráragadás. *Közhasznú. Tapadás. Gyóry.*
- A d p r o x i m a t i o**, közelgetés. *Pethe. Közelítés. Bresztyenszky.*
- A e d i f i c i u m**, épület. *Jú.*
- A e d i f i c i u m p r i v a t u m**, magános épület. *Bitnicz.*
- A e d i f i c i u m p u b l i c u m**, nyilvános épület. *Bitnicz.*
- A e q u a l i s**, egyenlő. *Dugonics. Varga Márta. Bresztyenszky. Annyi mint (a'mennyiségben), akkora mint (a'mekkoraságban). Pethe.*
- A e q u a l i t a s**, egyenlőség. *Varga Márta. Bresztyenszky. Egyformaság. Pethe.*
- A e q u a t i o**, egyeztetés. *Csere. Egyenlet. Dugonics. Varga M. Bresztyenszky. Bolyai. Egyformásítás. Pethe. Egyenlítés. Gyóry.*
- A e q u a t i o a d f e c t a**, illetett egyenlet. *Dugonics. Különb-*
- r endű egyenlet. Bresztyenszky. Rangozott egyenlet. Nyiry.**
- A e q u a t i o a l g e b r a i c a**, betűszámvetési egyenlet. *Bitnicz.*
- A e q u a t i o a l t i o r i s g r a d u s**, magasb egyenlet. *Közhasznú.*
- A e q u a t i o b i n o m i a**, kéttagú egyenlet. *Bitnicz.*
- A e q u a t i o c o m p o s i t a**, szerkesztetett egyenlet. *Bresztyenszky.*
- A e q u a t i o c u b i c a**, harmadfoki egyenlet. *Közhasznú.*
- A e q u a t i o d e t e r m i n a t a**, határozott egyenlet. *Dugonics.*
- A e q u a t i o d i f f e r e n t i a l i s**, növetizképes egyenlet. *Arithmetica.*
- A e q u a t i o f o r m a l i s**, termetegyenlet. *Bitnicz.*
- A e q u a t i o i d e n t i c a**, azonos egyenlet. *Nyiry.*
- A e q u a t i o i m p e r f e c t a**, tökéletlen egyenlet. *Bitnicz.*
- A e q u a t i o i n d e t e r m i n a t a**, határozatlan egyenlet. *Dugonics.*
- A e q u a t i o i n t e g r a l i s**, summázatos egyenlet. *Arithmetica.*
- A e q u a t i o l i t e r a l i s**, betűegyenlet. *Bitnicz.*
- A e q u a t i o n u m e r i c a**, számegyenlet. *Bitnicz.*
- A e q u a t i o o r d i n a t a**, rendbeszedett egyenlet. *Bresztyenszky.*
- A e q u a t i o p e r f e c t a**, tökéletes egyenlet. *Bitnicz.*
- A e q u a t i o p r i m i g r a d u s**,

- első karú egyenlet. *Dugonics*. Első rangú egyformásítás. *Pethe*. Első rendű egyenlet. *Bresztyenszky*.
- A e q u a t i o p u r a**, egyrendű egyenlet. *Bresztyenszky*. Tiszta egyenlet. *Nyiry*.
- A e q u a t i o q u a d r a t i c a**, második karú v. derekalt egyenlet. *Dugonics*. Koczkalapos egyformásítás. *Pethe*. Második rendű v. négyzetes egyenlet. *Bresztyenszky*.
- A e q u a t i o r e a l i s**, valódi egyenlet. *Bitnicz*.
- A e q u a t i o r e c i p r o c a**, viszontagos egyenlet. *Bitnicz*.
- A e q u a t i o s i m p l e x**, egyszerű egyenlet. *Dugonics*. Egyszerű egyenlet. *Bresztyenszky*.
- A e q u a t i o t e m p o r i s**, időegyenlítés. *Közhasznú*.
- A e q u a t i o t r a n s c e n d e n s**, felmuló egyenlet. *Bitnicz*.
- A e q u a t i o v a r i a t i o n i s**, változatos egyenlet. *Bitnicz*.
- A e q u a t o r**, egyenesítő. *Csere*. Egyenlítő. *Varga Márton*. *Közhasznú*. Egnagyító, közkörnyülmény, közmeszlő. *Bachich*.
- A e q u i l i b r i u m**, egyarányúság. *Mechanica*. Egyaránlát. *Varga Márton*. Mértékarány. *Bachich*. Egymértékűség. *Lexicon*. Erők egyenlete. *Közhasznú*. Súlyegyen. *Kasich*. Irony. *Beszédes*. Egyensúly. *Közhasznú*.
- A e q u i n o c t i u m**, napéjegység. *Csere*. Éjnapegyenlőség. *Varga Márton*. *Lexicon*. Nap és éjegylenlőség. *Czövek*. Éjnapegyen. *Közhasznú*.
- A e r**, levegő. *Varga Márton*.
- A e r a**, évrend. *Közhasznú*.
- A e r o d y n a m i c a**, levegőerőtudák. *Nyiry*.
- A e r o s t a t i c a**, levegőiránytudomány. *Közhasznú*. Levegőaránytudák. *Nyiry*.
- A e s t a s**, nyár. *Közszó*.
- A g g e r**, gát. *Varga Márton*. *Szász*. Töltés. *Nyiry*.
- A g g e r c a m p e s t r i s** (in archit. milit.) harczgát. *Közhasznú*.
- A l a h y d r o t e c h n i c a**, sarkantyú. *Varga Márton*.
- A l a h y d r o . a g g e r a u s**, töltő sarkantyú. *Nyiry*.
- A l a h y d r o . d e f e n d e n s**, védő sarkantyú. *Nyiry*.
- A l a h y d r o . h a u r i e n s**, tisztító sarkantyú. *Nyiry*.
- A l a h y d r o . o f f e n d e n s**, rontó sarkantyú. *Nyiry*.
- A l a p r o p u g n a c u l i**, bástya-szárny. *Nyiry*.
- A l g e b r a**, betűvetés. *Dugonics*. *Varga Márton*. *Lexicon*. Betűszámvetés. *Pethe*. *Bresztyenszky*. *Közhasznú*. Betűtudátság, betűvetétség. *Barczafalvi*.
- A l g o r i t h m u s**, számolás. *Lánghy*.
- A l i d a d a**, iránymutató. *Közhasznú*.
- A l k o v e n**, ágyüreg. *Jó*. *Á*.

- gyas szoba. *Beregszászi. Ágyas ház. Povolni.*
- Almucantharat**, magasságkör. *Közhasznú.* Azon magasság' köre. *Nyiry.*
- Alnus**, egerfa. *Jó.*
- Altan**, kiálló. *Beregszászi.*
- Alternatio in proportione**, váltás. *Dugonics. Bresztyenszky. Átcsérelés. Pethe.*
- Altimetria**, magasságmérés. *Közhasznú.*
- Altitudo**, magasság. *Bitnicz.*
- Alveus fluvii**, árok. *Varga Márta. Vizágy. Beszédes.*
- Alveus fluvii artefactus**. Ásott vizágy. *Bitnicz.*
- Alveus fluvii naturalis**, természetes vizágy. *Bitnicz.*
- Alveus fluvii principalis**, derék vizágy. *Beszédes.*
- Ambitus**, folyosó. *Jó.*
- Ambulacrum valli**, járkáló a' sáncz megett. *Nyiry.*
- Amphiscii**, kétárnyékúak. *Közhasznú.*
- Amplitudo**, tágasság. *Közhasznú.*
- Amplitudo iactus**, hajítás' messzesége. *Nyiry.*
- Amplitudo occidua**, est' kiterjedése, est' távola. *Közhasznú.*
- Amusette**, bérczágý. *Kis.*
- Anacasis**, sugárhajlás. *Közhasznú.*
- Anachronismus**, kortévesztés. *Közhasznú.*
- Analysis**, bontás. *Varga Márta. Fejtegetmény. Pethe. Fejtés. Nyiry. Fejtőtudomány, feloldás. Közhasznú.*
- Analysis combinatoria**, fűzetvizsgálat. *Arithm. Szedet's rakat vizsgálat. Bolyai.*
- Analysis finitorum**, véglet tudákság. *Barczafalvi. Végesek' fejtése. Nyiry.*
- Analysis infinitorum**, végtelenlet tudákság. *Barczafalvi. Végetlenek' fejtése. Nyiry.*
- Analysis transcendentalis**, felmúló feloldás. *Bitnicz.*
- Analysis virium**, erőbontás. *Varga Márta. Erők' elfejtése. Közhasznú.*
- Anamorphosis**, szemirány. *Közhasznú.*
- Anchora**, vasmacska. *Nyiry. Horgony. Szász.*
- Anchora penduli**, függőnyhorgony. *Kmeth.*
- Anco**, poczkő. *Jó. Dölyedt kő. Povolni. Gyámkő. Közhasznú.*
- Anemometrum**, szélmutató. *Varga Márta. Szélmérő. Közhasznú.*
- Angewäge**, anyavánkos. *Szász.*
- Angrifspunkt**, támadás v. rohanás pontja. *Bitnicz.*
- Angulus**, szög. *Dugonics. Beszédes. Szegelet. Kovács. Pethe. Beregszászi. Szeplet. Varga Márta. Bresztyenszky. Szög, zeg, zög. Bolyai.*
- Angulus acutus**, hegyes sze-

- gelet. *Csere. Csucskás szeglet. Kovács. Éles szög. Dugonics. Hegyes v. csúcsos szeglet. Varga Márta. Pethe. Éles szeglet. Bresztyenszky. Beszédes. Éles v. hegyes szeglet. Beregszászi. Csúcsos szeglet. Udvardy.*
- Angulus ad centrum, székszög. *Dugonics. Kellőközépi szeglet. Pethe. Bresztyenszky. Középponti szeg. Bitnicz.*
- Angulus ad peripheriam, körszög. *Dugonics. Kerület-szeglet. Pethe.*
- Angulus a duabus chordis formatus, hurok körszög. *Dugonics.*
- Angulus a secante et chorda formatus, szegős körszög. *Dugonics. Húrkülmetsző szeglet. Pethe.*
- Angulus complementi, szög-mássa. *Dugonics. Derékszöglet' pótolatja. Pethe.*
- Angulus concavus, öböl-szeglet. *Pethe.*
- Angulus contactus, érintési szeg. *Bitnicz.*
- Angulus curvilineus, görbeszárú szeglet. *Pethe.*
- Angulus defendens (in architect. milit.), védszeg. *Bitnicz.*
- Angulus diedricus, lapszeglet. *Pethe. Kétlapú szeglet. Bresztyenszky.*
- Angulus elevationis, felemelés' szeglete. *Varga Márta.*
- Magasságszeg. *Nyiry. Kihajlás' szeglete. Közhasznú.*
- Angulus externus, külső szeglet. *Bresztyenszky.*
- Angulus extra peripheriam, külszög. *Dugonics. Külszeglet. Pethe.*
- Angulus horarius, óraszeglet. *Kmeth.*
- Angulus humeri (in archit. milit.), vállszeg. *Bitnicz. Vállszeglet. Baricz.*
- Angulus imminutus (in archit. milit), fogyó szög. *Kis.*
- Angulus incidentiae, ütközet' szeglete. *Varga Márta.*
- Angulus inclinationis, hajlat' szeg. *Bitnicz.*
- Angulus inostiationis, beömlesztés' szeg. *Bitnicz.*
- Angulus internus, belső szeglet. *Pethe. Bresztyenszky.*
- Angulus obliquus, hanyatlott v. hajlott szeglet. *Csere. Pethe. Kajács szeglet. Kovács. Hajult szög. Dugonics. Nem helyes v. helytelen szeglet. Bresztyenszky. Ferde v. rézsut szeglet. Varga Márta. Hajlott v. nem igaz szeglet. Szász. Tárvó szög. Beszédes.*
- Angulus obtusus, tompa szeglet. *Csere. Dugonics. Varga M. Pethe. Bresztyenszky.*
- Angulus opticus, látás' szeglete. *Varga Márta. Látószeg. Vizer a' Tud. Gyűjt.*
- Angulus parallacticus, parallaxisi szeglet. *Varga M. Irányszeglet. Közhasznú.*

- Angulus procurrens**, kinyuló szegület. *Pethe*. Kiálló szeglet. *Bresztyenszky*.
- Angulus propugnaculi**, bástyaszőg. *Kis*.
- Angulus rectilineus**, egyenes szárú szegület. *Pethe*.
- Angulus rectus**, egyenes szeglet. *Cserz. Közhasznú. Igaz szegület. Kovács. Beregszászi. Beszédes. Derék szög. Dugonics. Varga Márton. Udvardy. Fertájszőg. Arithm. Egész szeglet. Jó. Egyenes v. igaz szeglet. Szász. Negyed szög. Bolyai*.
- Angulus reflexionis**, visszasaütődés' szeglete. *Varga Márton*.
- Angulus refractionis**, megtörtetés v. szegés' szeglete. *Varga Márton. Törés' szöge. Közhasznú*.
- Angulus refractus**, szegett szeg. *Bitnicz*.
- Angulus regrediens** v. gibbus, púpszegület. *Pethe*. Behuzott v. púpszeglet. *Bresztyenszky*.
- Angulus solidus**, temérdekszög. *Dugonics*. Tömöttség-szegület. *Pethe*. Testszeglet. *Bresztyenszky*. Szöglet. *Beszédes*. Szug, zug. *Nyiry*.
- Angulus supplementi**, toldalékszegület. *Pethe*.
- Anguli ad eandem partem**, egyrésztű szögek. *Dugonics. Bresztyenszky*. Egydőlőjű szegületek. *Pethe*.
- Anguli alterni**, váltó szögek. *Dugonics*. Váltó szegületek. *Varga Márton. Bresztyenszky*. Viszszás szegületek. *Pethe*. Átelleni szögek. *Bolyai*.
- Anguli contigui**, mellékszögek. *Dugonics*. Mellékes szegületek. *Bresztyenszky*. Közös szegületek. *Pethe*.
- Anguli deinceps positi**, utóbb szögek. *Dugonics*. Mellékszegületek. *Pethe*.
- Anguli oppositi**, ellenszögek. *Dugonics*. Ellenszegületek. *Bresztyenszky*.
- Anguli parallelarum**, egyközűek' szegeli. *Bitnicz*.
- Anguli respondentes**, megfelelő szegületek. *Bresztyenszky*.
- Anguli verticales**, kereszt-szögek. *Dugonics*. Heggyel álló szegületek. *Pethe*. Csücsellentett szegületek. *Bresztyenszky*. Tövi szögek (z forma szögek). *Bolyai*.
- Anhägerung**, televény. *Györy. Posen Vármegyei szó. Közhasznú*.
- Anima tormenti**, álgüüreg. *Közhasznú*.
- Ankerarm**, vasmacska ága, horgonyág. *Bitnicz*.
- Ankerbolzen**, horgonycsap. *Szász*.
- Ankerriegel**, horgonyretesz. *Szász*.
- Ankerring**, vasmacska' perrece, horgonyperecz. *Bitnicz*.

- Ankerschau fel**, vasmacska' foga, horgonyfog. *Bitnicz.*
- Ankerschwelle**, horgony-
ászok. *Szász.*
- Ankerta u**, vasmacska' kö-
tele, horgonykötél. *Bitnicz.*
- Ankerwächter** v. An-
kerboje, borju (a' vizen u-
szó darabfa). *Keszthelyi szó.*
- Anlauf** (in architect.), alsó
öszveköti tag. *Beregszászi.*
Felfutó tag. *Kresznerics.*
- Anlegen eine Batterie**, tűz-
gátot kitüzni. *Kis.*
- Annäherungen**, zig zug.
Baricz.
- Annulus** (in column), gyű-
rúpárkány. *Beregszászi.* Ab-
roncs, gyűrű. *Nyiry.*
- Annus**, esztendő, év. *Köz-
hasznú.*
- Annus anomalisticus**, rend-
hijú esztendő. *Közhasznú.*
- Annus bissextilis**, szökő eszt-
endő. *Nyiry.*
- Annus civilis**, polgári eszt-
endő. *Varga Márta.*
- Annus correctionis**, nagy
hallgatás esztendő. *Karap.*
- Annus lunaris**, holdesztend-
ő. *Közhasznú.*
- Annus periodicus**, pálya v.
kerület esztendő. *Varga M.*
- Annus sidereus**, csillag eszt-
endő. *Varga M. Közhasznú.*
- Annus solaris**, napesztendő.
Közhasznú.
- Annus tropicus**, térítő eszt-
endő. *Varga M. Közhasznú.*
- Annus verus**, igaz esztendő.
Varga Márta.
- Anomalia**, rendhija. *Köz-
hasznú.*
- Ansatzrohr**, süvegcső.
Bitnicz.
- Antecedens**, előbbi. *Bresz-
tyenszky.* Elsőbb. *Nyiry.*
- Anticuniculus**, ellen-
töltvény. *Jelenkor.* Ellentüz-
akna. *Kis.*
- Antipodes**, lábbal ellen-
kezők. *Varga Márta.* Lábbal
ellenben lakók v. ellenlábú-
ak. *Közhasznú.*
- Antlia hydr.** adtollens, eme-
lő szivattyú. *Varga Márta.*
- Antlia hydr.** premens, nyo-
mó szivattyú. *Varga Márta.*
- Antlia pneumatica**, levegői
szivattyú. *Varga Márta.* Leve-
gőszivató. *Bachich.* Szívó,
szivattyú. *Nyiry.* Légszivat-
tyú. *Közhasznú.*
- Antoeci**, általellenben la-
kók. *Közhasznú.*
- Antreiber zu den Bauben.**
tömörúd. *Kis.*
- Antritt**, kezdő lépcső. *Be-
regzászi.*
- Anzügel**, poczk. Jó. Huzócs-
ka, huzka. *Povolni.*
- Anzündebzündchen**,
gyújtóka. *Kis.*
- Aphelium**, naptávola. *Köz-
hasznú.*
- Apogäum**, földtávola. *Köz-
hasznú.*
- Apophysis inferior**, lásd
Ablauf.

- A p o p h y g i s** superior, lásd Anlauf.
- A p o s t e l n**, babák (a' hajókon). *Czech.*
- A p p a r e n s**, tetsző, látszó. *Varga Márta.* Színes, színlett. *Lánghy.*
- A p p l i c a t u s**, alkalmaztatott. *Bresztyenszky.*
- A p p r o c h e**, I. Accessus.
- A p s i s**, bolt. *Varga Márta.* Emelet. *Közhasznú.*
- A p s i s i m a**, alsó bolt. *Varga M.* Alsó emelet. *Közhasznú.*
- A p s i s s u m m a**, felső bolt. *Varga Márta.* Felső emelet. *Közhasznú.*
- A q u a e d u c t u s**, vízvétel. *Kovács.* Vizeresztés. *Vedres.* Vizvezetés. *Közhasznú.*
- A r a e o s t y l o n**, messzeköz (az oszlophelyeztetésben). *Beregszászi.* Távolállás. *Nyíry.* Ritkás oszlopszat. *Kresznerics.*
- A r c a d a**, ívhajtás. *Közhasznú.* Boltállás. *Jó.* Oszlopos bolthajtás. *Beregszászi.*
- A r c h e t y p o n**, eredet, elsőnyomás. *Bitnicz.*
- A r c h i t e c t o n i c a**, építéstudomány. *Közhasznú.*
- A r c h i t e c t u r a**, építés-művészet. *Közhasznú.* Építéstudomány. *Jó.* *Beregszászi.* Építés. *Nyíry.*
- A r c h i t e c t u r a a e s t h e t i c a**, ékes építéstudomány. *Jó.* Díszes v. pallérozott építéstudomány. *Beregszászi.*
- A r c h i t e c t u r a c i v i l i s**, polgári építéstudomány. *Jó.* Polgári v. városi építéstud. *Beregszászi.*
- A r c h i t e c t u r a h y d r a u l i c a**, vízi építéstudomány. *Jó.* *Beregszászi.*
- A r c h i t e c t u r a m i l i t a r i s**, hadi építéstudomány. *Jó.* *Beregszászi.* Táborig. Váregyítés. *Nyíry.*
- A r c h i t e c t u r a n a v a l i s**, hajói építés. *Nyíry.*
- A r c h i t e c t u r a o e c o n o m i c a**, gazdasági v. mezői építéstudomány. *Jó.* *Beregszászi.*
- A r c h i t e c t u s**; építő mester. *Jó.* *Beregszászi.*
- A r c h i t r a b s**, alsó gerendázat. *Jó.* *Beregszászi.* Fő v. második gerenda. *Nyíry.*
- A r c u s** (in architect.), bolthajtás. *Nyíry.* *Beregszászi.* Boltozat, bolt. *Jó.*
- A r c u s c a t e n u l a t u s**, lánczbolt. *Nyíry.*
- A r c u s c l a u s t r a l i s**, klastromi v. négy oldalt nyomó v. babyloniai bolthajtás. *Nyíry.*
- A r c u s c r u c i f o r m i s**, keresztbolt v. négy szegletre nyomó bolt. *Nyíry.* Keresztbolt. *Jó.*
- A r c u s c y l i n d r i c u s**, két oldalt nyomó bolt. *Nyíry.* Teknőbolt. *Jó.*
- A r c u s g o t h i c u s**, esücsbolt. *Jó.*
- A r c u s s p h a e r i c u s**, gömbbolt, kupolna. *Nyíry.* Kerekbolt, kúpbolt. *Jó.*

- Arcus** (in geometria), íj, ív. *Csere. Bresztyenszky. Közhasznú. Káva. Kovács. Kerekij. Dugonics. Karéj. Pethe. Kerekij, karé. Varga Márt. Iv. Bolyai.*
- Arcus diurnus**, nappali ív. *Közhasznú.*
- Arcus nocturnus**, éjjeli ív.
- Arcus visionis**, hajnal ív. *Közhasznú.*
- Area**, udvar. *Csere. Dugonics. Varga Márt. Pethe. Közhasznú.* Lapfoglatat. *Bresztyenszky.* Terjedségi foglatat. *Udvardy.* Terj. *Arithmetica.* Szerú. *Beszédes.*
- Arena fluviatilis**, vízi fővény. *Bitnicz.*
- Arena fossitia**, ásott fővény. *Bitnicz.*
- Arena marina**, tengeri fővény. *Bitnicz.*
- Areometrum**, hígszer nehézségmérője, híg test' sűrűségét mutató. *Varga Márt. Hígmérő. Közhasznú.*
- Argilla**, agyag. *Közszó.*
- Argumentum astronomicum**, táblakulcs. *Közhasznú.*
- Arithmetica**, számvetés. *Dugonics. Pethe.* Számtudátság. *Barczafalvi.* Számoló tudomány. *Bresztyenszky.* Számvetés' tudománya. *Beregszászi.* Számtudomány. *Közhasznú.*
- Arithmetica commercialis**, kereskedési számvetés. *Nyiry.*
- Arithmetica contabilis**, számadolási számvetés. *Nyiry.*
- Arithmetica generalis seu literalis**, I. Algebra.
- Arithmetica politica**, köztársasági v. polgári számvetés. *Nyiry.*
- Arithmetica practica**, gyakorló számvetés. *Nyiry.*
- Arithmetica oeconomica**, gazdasági számvetés. *Nyiry.*
- Arithmetica vulgaris**, közszámvetés. *Bresztyenszky.*
- Arm**, keresztág. *Szász.*
- Arriergarde**, hátvéd. *Szontagh.*
- Arquebuse**, szakályas (puska' régi neme). *Kis.*
- Ars conjectandi**, jósló számvetés. *Nyiry.* Hihetőségi számolás. *Közhasznú.*
- Arsenal**, fegyveres ház. *Beregszászi.*
- Artillerie**, ágyuzástudomány. *Nyiry.* pattantyúság. *Szontagh.*
- Artillerie-Depot**. pattantyú tartály. *Szontagh.*
- Artillerie parc.** pattantyúzat. *Szontagh.*
- Artillerie-train**, Geschütz-Zug, pattantyú vagy ágyú vonat. *Szontagh.*
- Artillerist**, pattantyús. *Szontagh.*
- Arundo**, nád. *Közszó.*
- Ascensio**, feljövés. *Csere.* Felmenetel. *Kmeth.* Emelkedés. *Közhasznú.*

- A**scensio obliqua, rézsutt emelkedés. *Közhasznú.*
- A**scensio recta, megegyeztetett feljövés. *Csere.* Egyenes emelkedés. *Közhasznú.*
- A**scii, árnyéktalanok, *Közhasznú.*
- A**spectus, szegfény. *Közhasznú.*
- A**spectus quadratus, négyszegfény. *Közhasznú.*
- A**sser, deszka. *Közszó.*
- A**sterismus, csillagkép. *Varga Márt.* Csillagzat. *Közhasznú.*
- A**stragalus in columna, I. Annulus.
- A**strognosia, csillagesmerés. *Közhasznú.*
- A**strolabium, csillagmérő. *Petke.* Csillaglab. *Közhasznú.* Szegletmérő. *Nyiry.*
- A**stronomia, csillagtudomány. *Dugonics.* Csillagvizsgálás' tudománya. *Varga M.* Csillagvizsgálás. *Lánghy.* Csillagtudomány. *Közhasznú.* Égnézés. *Nyiry.*
- A**stronomia physica, természetes csillagvizsgálás. *Lánghy.* Erényes csillagtudomány. *Közhasznú.*
- A**stronomia sphaerica, gömbölyű csillagvizsgálás. *Lánghy.* Szinlett v. tündér csillagtudomány. *Közhasznú.* Kerekégnézés. *Nyiry.*
- A**stronomia theoretica, elméleti csillagvizsgálás. *Lánghy.* Eszméletes csillag-
- tudomány. *Közhasznú.* Égrendtudák. *Nyiry.*
- A**stronomus, égbe néző mester. *Cisio.* Égvizsgáló. *Nyiry.* Csillagász. *Közhasznú.*
- A**strum, csillag. *Közhasznú.* 's. m.
- A**symptoton, illethetlen. *Dugonics.* Közelítő. *Közhasznú.* Érdeketlen. *Nyiry.*
- A**tlas, mappagyűjtemény. *Közhasznú.* Földképgyűjtemény. *Bitnicz.*
- A**tlas (in architect.), rabkép. *Közhasznú.*
- A**tmometrum, páramérő. *Közhasznú.*
- A**tmosphæra, gőzkör. *Kmeth.* Gőzkörnyék. *Czövek.* *Bachich.* Levegőkör. *Közhasznú.*
- A**tomus, megoszolhatatlan részecske. *Csere.* Testperc. *Nyiry.*
- A**trium, pitvar. *Jó.*
- A**ttica, atticai v. rövid oszloprend. *Beregszászi.*
- A**tractio, vonódás. *Veszelsky.* Huzódás. *Bachich.* Vonzás. *Lexicon.* *Lánghy.* Vonzódás. *Közhasznú.*
- A**ufblasen, tüzakna fogamat nélküli ellobbanása. *Kis.*
- A**uffahren das Geschütz, pattantyút felvinni. *Kis.*
- A**uffahrt, feljárás. *Kis.*
- A**uflege (in delineat.) talponal, talap. *Jó.*
- A**ufriss, színrajz. *Jó.* Oldal-

- rajz. *Beregszászi*. Fenrajz. *Povolni*.
- Aufsatz (az ágyuban), felmelet. *Kis*.
- Aufschiebling, poczok. *Jó. Beregszászi*.
- Aufschlag, felpattanás a' lövésben. *Kis*.
- Auftritte (a' batteriánál), fellépcső. *Kis*.
- Aufwurf, kihányt föld, p. o. a' fellobbant tűzaknából. *Kis*.
- Aufziehbücke, felvonóhid. *Kis*.
- Auge (in der Mine), aknacsöte. *Kis*.
- Augen, iránypont. *Kis*.
- Augenmaass, szemmérték. *Közhasznú*.
- Augmentum telescopii, szemcsői nagyítás. *Nyiry*.
- Auricula alae propugnaculi, bástyafül. *Kis*.
- Ausbauschung, oszlopderek' kihasasodása. *Beregszászi*.
- Ausbesserung der Gebäude, épület' helyrehozása. *Beregszászi*.
- Ausfallgatter, kirohanó sorompó. *Kis*.
- Ausfallthor, kirohanó kapu. *Kis*.
- Ausgetrieb (a' malomjárás.), könnyen jár. *Beszédes*.
- Ausladezeug, kivonószer. *Kis*.
- Ausleger, védlőpárkány. *Kis*.
- Ausschallen, kideszkázni a' tűzakna' tornáczait. *Kis*.
- Ausschnitt, bevéssett út a' vár' alján. *Kis*.
- Aussenwerke, külgátok. *Kis*.
- Aussengraben, külárkok. *Kis*.
- Austritt, melléknyílás a' tűzaknában. *Kis*.
- Auszieher der Brandröhren, körömlő. *Kis*.
- Automa, önmozgó. *Közhasznú*. Mozgódó. *Nyiry*.
- Autumnus, ősz. *Közszó*.
- Avancirhacken, vonóhorog. *Kis*.
- Avancirring, vonókarika. *Kis*.
- Avancirstange, tolórúd. *Kis*.
- Avancirtau, vonókötel. *Kis*.
- Avantgarde, elővéd. *Szontagh*.
- Avantkorps, kiugrás. *Jó*. Kiállás, kiülés. *Beregszászi*. Előugrás, kiugrás. *Povolni*.
- Axioma, megnyugtató helyesmondás. *Csere*. Nyilvánvaló. *Pethe*. Önigazság. *Arithmetica*.
- Axis, tengely. *Dugonics*. *Varga Márt.* 's m.
- Axis conjugatus, öszvefogalt tengely. *Bitnicz*.
- Axis in peritrochio, kütkerék. *Mechanica*. Gerendás kerék. *Varga Márt.* Kerekforgató. *Nyiry*.

A x i s major, nagyobb tengely.
Varga Már.
A x i s minor, kisebb tengely.
Varga Már.
A x i s mundi, világ' tengelye.
Bitnicz.

A x i s transversus, kereszt-tengely. *Varga Már.*
A z i m u t h, tetalypont. *Kmeth.*
Láthatár' ive. *Nyiry.*

B.

B ä r, medvegát. *Kis.*
B a h n der Bombe, bomba utja. *Bitnicz.*
B a h r e n s a u l e, zabló oszlop. *Jó.*
B a l a n c i r e n, elirányozni. *Varga Ján.*
B a l i s t i c a, I. Artillerie.
B a l k e n, gerenda, szelemen. *Jó.*
B a l u s t r a d e, korlát. *Jó.*
Beregszászi.
B a n d, általkötő párkány. *Beregszászi.*
B a n k b a j t t e r i e, padlós tűztelep. *Kis.*
B a n q u e t, földpad. *Közhasznú.*
Lövőpad. *Kis.* Pad, lépcső. *Baricz.*
B a r o m e t r u m, légmérő, levegmérő. *Kmeth.* Légsúlymérő. *Közhasznú.*
B a r r i e r e, rostélykapu. *Baricz.*
Korlát. *Szontagh.*
B a r r i k a d e n, gátrekesz, romrekesz. *Kis.* Torlat. *Szontagh.*

B a r r i c a d i r e n. Torlatazni. *Szontagh.*
B a s i l i s k, sárkányágyú. *Kis.*
B a s i s aedificii, talpkő. *Jó.*
B a s i s (in geometria), talp, fenék. *Csere.* Talp. *Dugonics.*
Varga M. Arithm. Fenék. *Pethe.* Alap. *Bresztyenszky.*
Alap, talp, fenék. *Közhasznú.* Talplinea. *Beregszászi.* Alap, alapzat. *Szontagh.*
B a s i s logarithmica, polczjegyszám-beli alap. *Bresztyenszky.* Arányszám-alap.
B a s i s numerica, tőkeszám. *Pethe.* Szám-alj. *Nyiry.* Számrendalap. *Bitnicz.*
B a s i s Hylobatae, széktalp. *Kresznerics.*
B a s r e l i e f, féldomború kép. *Beregszászi.*
B a s s i n, viztár. *Varga Ján.*
B a s t i o n, bástya. *Szontagh.*
Baricz.
B a s t i o n face, bástya arcza. *Baricz.*

- Bastion** flanke, bástya oldal. *Baricz.*
- Batterie** (mint ágyuhely), tüzgát, (mint ágyusor) tüztelep. *Kis. Ágyútanya. Jelenkor. Úteg. Szontagh. Pattantyú. Baricz.*
- Batterie** (erhöhte), felemelt tüztelep. *Kis.*
- Batterie** (gemeinschaftliche). közös tüztelep. *Kis.*
- Batterie** (gerade), egyenes tüztelep. *Kis.*
- Batterie** (gesenkte) süllyesztett tüztelep. *Kis.*
- Batterie** (horizontale), vízarányos tüztelep. *Kis.*
- Batterie** (leichte), könnyű tüztelep. *Kis.*
- Batterie** (sägeförmige), fűrészlő tüztelep. *Kis.*
- Batterie** (schräge), csapanós tüztelep. *Kis.*
- Batterie** (schwere), nehéz tüztelep. *Kis.*
- Batterie** (schwimmende), uszó tüztelep. *Kis.*
- Batterie** (vermischte), kevert tüztelep. *Kis.*
- Batterie à ricochet**, ugrató, férczelő pattantyú. *Baricz.*
- Batterie à demon**, rontó pattantyú. *Baricz.*
- Batterie à brèche**, törő pattantyú. *Baricz.*
- Batterie contre**, ellen pattantyú. *Baricz.*
- Batterie revers**, hát-pattantyú. *Baricz.*
- Batterie** flanke, oldal pattantyú. *Baricz.*
- Batterie de mortiers**, morszár pattantyú. *Baricz.*
- Batterie formel**, tüzgát-szabály. *Kis.*
- Batterierippe**, tüzgátborda. *Kis.*
- Batteriewürste**, rőzsekévék. *Kis.*
- Bauanschlag**, építésre teendő költség' számbavevése. *Beregszászi.*
- Bauart**, építési ízlés. *Beregszászi.*
- Baugeräthe**, építéshez való eszközök. *Beregszászi.*
- Bauherr**, építtető gazda. *Beregszászi.*
- Bauholz**, épületfa. *Jó.*
- Baumaterial**, épületszer. *Jó. Építéshez való szerek, materialék. Beregszászi.*
- Bauordnung**, építési köteleztetés. *Beregszászi.*
- Baurisz**, épületrajz. *Közhasznú. Épület' rajza. Beregszászi.*
- Baustätte**, az építendő épület' helye. *Beregszászi.*
- Befestigungsmanieren**, erősítési módok. *Kis.*
- Befestigungsmaximen**, erősítési alapszabályok. *Kis.*
- Beharrungszustand der Maschine**, erómű tartós állapota. *Bíznicz.*
- Bekappen**, befedni a tüzcsótét. *Kis.*

- Bekleiden**, kirakni, u. m. tüzgátot gyepvel v. kővel. *Kis.* Beborítani. *Bitnicz.*
- Bekleidung der Werke**, rakat. *Kis.* Borítás. *Bitnicz.*
- Belagerung**, ostromlás, körtáborlás. *Kis.* Várvivás. *Bitnicz.*
- Belagerungsbatterie**, körtáborló tüzgát. *Kis.*
- Belagerungsentwurf**, ostromi v. körtáborlati készület. *Kis.*
- Berappen v. Bewerfen**, bevakolni. *Beregszászi.*
- Berennung der Festung**, megszállás. *Kis.*
- Berme**, faltornác. *Kis.* Gátmellék. *Bitnicz.* Nyuglap. *Baricz.*
- Bestreichen** (in pyrotech.), oldalt löni. *Kis.*
- Bestürmen**, vinni. *Kis.*
- Bettung**, falúgyazat. *Kis.*
- Beutelkartätschen**, zacskókártács. *Kis.*
- Beutelkasten**, pitles v. lisztes láda. *Szász.* Szitaszekrény. *Komárom.*
- Biberschwanzziegel**, holdfarkú cserép. *Jó.*
- Biege**, hónalykötés. *Beregszászi.*
- Blanz**, font. *Mechanica*, Mérték, font. *Varga Márt.* Serpenyőhid, kompna, *Pethe.* Serpenyős mérték. *Lexicon.* Mérleg. *Közhasznú.*
- Binaio**, kettős. *Nyiry.*
- Binonium**, két rajú men-
- nyiség. *Dugonicz.* Kéttagú nagyság. *Bitnicz.* Kétizet. *Bolyai.* *Arithmet.* Kétszakú. *Györy.*
- Binsenbrücke**, gyékényhid. *Kis.*
- Bissectio**, kettévágás. *Bitnicz.*
- Bissectum**, szökő nap, Mátyás' ugrása. *Varga Márt.*
- Bitterkalk**, kómész. *Jó.*
- Blanke Waffen**, villogó fegyver. *Baricz.*
- Blattzapfen**, oldal-csap. *Szász.*
- Blendung**, vakító a' tüzgátokon. *Kis.*
- Bleyrohr v. Bleystock**, kőriró. *Jó.*
- Blindage**, Blinda. *Baricz.*
- Blindfeld**, vakajtó vagy ablak. *Baricz.*
- Blitzableiter**, menykőfogó. *Beregszászi.*
- Blockbatterie**, gátház-tűztelep. *Kis.*
- Blockhaus**, gerendavár, favár, gátház. *Kis.*
- Blockverband**, kétsorú kötés. *Beregszászi.*
- Bloquade**, zárzat. *Szontagh.*
- Bloquiren**, zárni *Szontagh.*
- Bockstücker**, kécsketaraczk. *Kis.*
- Boden**, pad, padlás, padolat. *Jó.*
- Bodennagel**, padlószeg. *Jó.*
- Bodenstein in der Mühle**,

- alsó kő. *Komárom. Alkó. Beszédes.*
- Bodenstuck** (in pyrotech.), ágyúfenék. *Közhasznú.*
- Bodenventill**, fenéklepentyű. *Szász.*
- Bogen**, bolthajlat. *Jó. Hajlat. Beregszászi.*
- Bogenband**, boltprém. *Jó.*
- Bogenbrücke**, íjas hid. *Beszédes.*
- Bogengewölbe** (in archit. milit.), nyílt tornác a' vár' árka alatt. *Kis.*
- Bogenpfeiler**, faloszlop. *Jó.*
- Bogenriegel**, görbe taszító kötés. *Szász.*
- Bogenrippe**, boltkő. *Jó.*
- Bogenschuss**, ívlövés. *Kis.*
- Bohlendach**, deszkafödél. *Jó.*
- Bohlenwerk**, partdongázat. *Szász.*
- Böller**, puffanó. *Kis.*
- Bollwerk**, bástya. *Nyíry. Kis. Várfok. Közhasznú.*
- Bollwerk** (abgeschnittenes), nyesett bástya. *Kis.*
- Bollwerk** (abgesondertes), különzött bástya. *Kis.*
- Bollwerk** (componirtes), rendetlen bástya. *Kis.*
- Bollwerk** (detachirtes), külön bástya. *Kis.*
- Bollwerk** (doppeltés), ketős bástya. *Kis.*
- Bollwerk** (halbes), félbástya. *Kis.*
- Bollwerk** (massives), tömegbástya. *Kis.*
- Bollwerk** (plattes), lapos bástya. *Kis.*
- Bollwerk** (regelmässiges), rendszeres bástya. *Kis.*
- Bollwerksthurm**, bástyatorony. *Kis.*
- Bollwerkswehr**, bástyavéd. *Kis.*
- Bollwerkswinkel**, l. Angulus propugnaculi.
- Bolzen**, csapszeg, derékszög. *Szász.*
- Bombe**, bomba. *Közhasznú. Kis. Baricz. Roncsa. Szontagh.*
- Bombardement**, bombázás. *Baricz. Roncsázat. Szontagh.*
- Bombardiren**, roncsázni. *Szontagh.*
- Bombardier**, roncsár. *Szontagh.*
- Bombenfest**, roncsahatlan. *Szontagh.*
- Bombenfrei**, roncsament. *Szontagh.*
- Bombarda**, bombárda. *Kis.*
- Bombenbrand**, bombacsóte. *Kis.*
- Bombenhacken**, bombahorog. *Kis.*
- Bombenkeile**, bombaék. *Kis.*
- Bonnette**, kucsma a' melyvédén. *Kis. Halmózat. Baricz.*

- Bord**, I. *Acrostolia*.
- Borten**, pártá. *Jó*.
- Böschung**, I. *Acclivitas*.
- Boyau**, védárok. *Kis*. Vívó árok, zig zug. *Baricz*.
- Brachium scalae**, lépcsőszakasz. *Bitnicz*.
- Brachium vectis**, rúd' szára. *Varga Márt*.
- Brandeln**, kanócz. *Kis*.
- Brandkugel**, tűzteke, lánggomolyag. *Kis*. Gyújtó golyó. *Bitnicz*.
- Brandröhre**, tűzcsöte. *Kis*.
- Brandzeug**, gyújtalék. *Kis*. Gyújtószer. *Bitnicz*.
- Bresche**, rézs. *Jelenkor*. Romnyílás, romrézs. *Kis*. réstőret. *Szontagh*. Törés. *Baricz*.
- Breschebatterie**, romnyitó tűztelep. *Kis*.
- Bricolschusz**, visszapattanó lövés. *Kis*.
- Brillen**, hodacsgát. *Kis*. Holdka v. hókagát. *Bitnicz*.
- Brouillon**, térkép. *Jelenkor*.
- Brücke**, hid. *Szász*. 's m.
- Brücke** (fliegende), repülő hid. *Kis*.
- Brücke** (hölzerne), fahid. *Kis*.
- Brücke** (tragbare), mozgó hid. *Kis*.
- Brücke** (unbevegliche), álló hid. *Kis*.
- Brückenbau**, hidépítés. *Közszó*.
- Brückenjoch**, hidiga. *Povolni*.
- Brückenschanz**, hidfő, hidgát. *Kis*.
- Brückenstreu**, v. Brückendielung, hidalat. *Jó*. Hidlás. *Szász*.
- Bruckpfette**, vállgerenda a' hidnál. *Jó*.
- Brunnenrast**, szállító. *Jó*.
- Brunnenschloss**, kútrovát. *Jó*.
- Brustlehne**, könyöklő. *Közhasznú*. *Beregszászi*.
- Brustriegel**, vállgerenda a' házfedélben. *Jó*. Melyzár. *Povolni*.
- Brustwehr**, melyfedő v. melyvéd. *Nyiry*. *Kis*.
- Bügel retesz**. *Szász*.
- Bügel mit einem Lappen**, lapátos perecz. *Szász*.
- Bühne**, szindeskázat. *Kis*.
- Bulbus oculi**, szemgolyó. *Nyiry*.
- Bund**, csoma a' ráketán. *Kis*.
- Bundbalken**, átkötő gerenda. *Jó*. Kötőgerenda. *Povolni*.
- Bürste**, fésűs karó. *Jó*.
- Buze**, kürtöcső a' tűzaknában. *Kis*. Onkürtő. *Bitnicz*.

C.

- Cabinet**, titokszoba. *Jó.*
Caementum, szegett kő.
Bitnicz.
Calcem coquere, meszet égetni. *Közszó.*
Calcem restingvere, meszet oltani. *Közszó.*
Calculare, számolni. *Bresztyenszky.*
Calculus, számvetés. *Pethe. Kmeth.* Számolás. *Bresztyenszky.* Hánylás. *Győry.*
Calculus cambialis, váltó számvetés. *Nyiry.*
Calculus censuum, kamatszámolás. *Bresztyenszky.*
Calculus derivationis, származtató számolás. *Bitnicz.*
Calculus differentialis, különbözőítés v. változó számvetés. *Pethe.* Növetizképvizsgálat. *Arithmetica.*
Calculus differentiarum, különbözet v. különbség számolás. *Bitnicz.*
Calculus infinitesimalis, véghetetlen számvetés. *Pethe.*
Calculus integralis, egészítés, állandós számvetés. *Pethe.* Summakéskeresés. *Arithm.* Kiegészítés. *Nyiry.*
Calculus potentiali-exponentialis, hatalomjelű számvetés. *Pethe.*
Calculus probabilitatis, I. *Ars conjectandi.*
- Calculus radicalium**, gyökérjegyű számvetés. *Pethe.*
Calculus variationum, közkepes közképvizsgálat. *Bolyai. Arithmetica.*
Calendarium, naptár. *Lánghy.*
Caliber, üreg. *Kis.* Áltméről. *Szontagh.*
Caliberstab, üregvessző. *Kis.*
Calx, mész. *Jó. Beregszászi.*
Camera (in archit.), I. *Arcus.*
Camera clara, világos láda. *Varga Márk.* Világos kamara. *Közhasznú.*
Camera lucida, fényes kamara. *Bitnicz.*
Camera obscura, setétes szoba. *Varga Márk.* Setét kamara. *Közhasznú.*
Caminus, kandalló. *Jó.*
Camouflet, gőzakna. *Kis.* Fullasztó mina. *Baricz.*
Campana vitrea, boríték. *Varga M.* Üvegharang. *Nyiry.*
Campus telescopii, szemcső' köre. *Bitnicz.*
Canalis, árok. *Kovács.* Csatorna. *Beszédes.*
Canalis derivatorius, félreszorító v. félreszítő csatorna. *Beszédes.*
Canalis exsiccatorius, szárító csatorna. *Beszédes.*
Canalis inviatorius, utasító csatorna. *Beszédes.*
Canelirung, barázdázat.

- Jó. Folyó v. gerezdes kivésés. Beregszászi. Horny, hornyolat. Bitnicz.*
- Canon functionum trigonometricarum, helytartók' egyenezetje. *Dugonics.*
- Canon logarithmorum, számzerek' táblája. *Dugonics.*
- Canonica mathematica, hangtudomány. *Közhasznú.*
- Cantherius, huzó gerenda, *Kresznerics.*
- Capacitas, tágasság v. térség. *Kresznerics.*
- Capitale (in archit. milit.), főlinia. *Kis. Fővonal. Nyiry.*
- Capitulum columnae, oszlopfő. *Jó. Beregszászi. Oszlop' feje v. gücse. Povolni. Főte. Györy.*
- Caponieres, bevágott gát. *Kis.*
- Caput molae, ászok, malomfő, küszöb. *Szász. Malomfej. Beszédes.*
- Carchesium, kosár a' hajó árboczain. *Nyiry.*
- Cardinalpunkt, főpont a' várban. *Kis.*
- Cardines mundi, szelvények, szegeletek, sarkok. *Cserc. Főtájékok. Nyiry.*
- Cardivide, szívforma vonal. *Közhasznú.*
- Carina, hajófenék. *Komárom.*
- Carpinus, gyertyánfa. *Közszó.*
- Caryatides, asszonyi képoszlop. *Jó. Cariai asszonyképek. Beregszászi.*
- Cas cane, süllyedő a' tűzaknában. *Kis. Gátpincze. Bitnicz.*
- Case matte, várbolt. *Kis. Bástyabolt, bástyaalj. Jelenkor. Kaszamáta. Baricz.*
- Castanea, gesztenyefa. *Közszó.*
- Castellum, kastélyvár. *Kis. Kastély. Nyiry. Jó. Baricz.*
- Castellum stellatum, csillagsáncz. *Nyiry.*
- Catacaustica, visszapat-tanási tűzvonal. *Bitnicz.*
- Catacustica, vízhangtu-domány. *Közhasznú.*
- Cataracta, vízbukat. *Barczafalvi. Vizomlás. Bachich. Rekesztő. Vedres. Vizzuhany. Beszédes. Vizesés. Jelenkor.*
- Catena mensoria, mérőláncz. *Beregszászi. Nyiry.*
- Cathetus incidentiae, esés' pontjáról vont függő. *Varga Márta.*
- Cathetus trianguli rectan-guli, mellék oldal. *Dugonics. Pethe. Bresztyenszky. Függő oldal. Nyiry. Béfo-gó. Bolyai.*
- Catinus* in molendino, l. Bodenstein.
- Catoptrica, tükörök' tudománya. *Varga Márta.*
- Cavitas inter dentes rotae, léptető. *Beszédes.*
- Caustica, tűzhosz v. vonal, gyújtóhosz. *Bitnicz.*
- Celeritas, gyorsaság. *Varga Márta. Sebesség. Nyiry.*

- Celeritas** media, közép sebesség. *Györy.*
- Celeritas** virtualis, sebességre törekedés' nagysága. *Bitnicz.*
- Cella** vinaria, pincze. *Jó.*
- Centrum** aequilibríi, súlygyen' középpontja. *Bitnicz.*
- Centrum** circuli, kerekcsék. *Dugonics.* Kellőközép. *Pethe.* Középpont. *Bolyai. Bresztyenszky. Beregszászi.* Székpont. *Lexicon.* Küllőközép. *Udvardy.* Központ. *Bedeus.* Ker. *Beszédes.*
- Centrum** gravitatis, nehézség' középpontja. *Varga M.* Súlypont. *Közhasznú.*
- Centrum** magnitudinis, nagyság' középpontja. *Bitnicz.*
- Centrum** motus, mozgás' középpontja. *Bitnicz.*
- Centrum** oscillationis, lógás' középpontja. *Varga M.*
- Centrum** percussionis, ütés' középpontja. *Nyiry.*
- Centrum** quietis, nyugvás' középpontja. *Bitnicz.*
- Centrum** sectionis conicae, szék. *Dugonics.*
- Centrum** virium, erők' középpontja. *Varga Márta.*
- Character** numericus, számtag. *Pethe.* Számjegy. *Bresztyenszky.*
- Characteristica** logarithmi, tagjegy. *Pethe.* Bélyeg. *Dugonics.* Esmértetőjegy. *Bresztyenszky.*
- Chaussée**, töltött út. *Varga Ján.* Csinált út. *Közhasznú.*
- Chelonium**, fogantyú. *Kmeth.*
- Chemine**ments, útnyitások. *Jelenkor.*
- Cheva**lets, raketak. *Kis.*
- Chorda** circuli, kerekhúr. *Dugonics.* Húr. *Pethe. Bresztyenszky. Arithm. Bolyai.*
- Chorda** munimenti, közép-gát, bástyaköz. *Bitnicz.* Derékfal. *Baricz.*
- Choro**graphia, tájleírás. *Bitnicz.*
- Choro**idea oculi, szem' fekete hártýája. *Varga Márta.* Eres hártýa.
- Chors**, ól. *Közszó.*
- Chrono**logia, időtudomány. *Lexicon.* Időszámítás. *Lánghy.* Időszámolás. *Közhasznú.*
- Chromo**meter, időmérő. *Közhasznú.* Hoszszaságmérő óra. *Nyiry.*
- Chrymo**theca, jégverem. *Közszó.*
- Cincta**, pánttag. *Kresznemics.*
- Circin**nus, czirkalom. *Dugonics. Pethe. Bresztyenszky. Sárváry. Arithmet. Körítő. Gücsei szó.*
- Circin**nus, proportionalis, szerez czirkalom. *Pethe.*
- Circu**lus, kerület. *Csere.* Kerekded, czirkalom. *Cisio.* Kerek, kör. *Dugonics. Bresztyenszky.* Karika, kerék. *Vár-*

- ga Márta. Karika. Pethe. Sár-
vári. Györy. Kör, kög. Le-
xicon. Kör. Bolyai.*
- Circulus curvaturae**, ille-
lő kör. *Nyíry.*
- Circulus declinationis**, el-
hajláskör. *Közhasznú.*
- Circulus diurnus**, éjnapi
kör. *Közhasznú.*
- Circulus maximus**, legvas-
tagabb környület. *Bachich.*
- Circulus multiplicator**, sok-
szorozó kör. *Kmeth.*
- Circulus polaris**, sarki ka-
rika. *Varga Márta. Sarkke-
rék, sarkkör. Közhasznú.*
- Circulus verticalis**, tető-
kör. *Kmeth.*
- Circumscribere circulo**,
karikára ejteni. *Pethe.*
- Circumvallatio** (in ar-
chitect. milit). körülgátlás.
Kis. Körárkolat. Szontagh.
Külső körsáncz. *Baricz.*
- Cirkelkranz**, koszorúlap.
Beregszászi.
- Cissoit**, repkényforma hosz.
Bitnicz.
- Citadella**, fellegrvár. *Kis.*
Jelenkor. Baricz. Szontagh.
- Classis in combinatione**,
szakasz. *Nyíry.*
- Clima**, hajlat. *Csere. Éghaj-
lat, égalj. Varga M. Égszak.*
- Cochlea**, csiga. *Varga M.*
Sotú. *Szász.*
- Cochlea Archimedis**, vízi
csiga. *Varga Márta. Merítő
csiga. Közhasznú. Sotús szí-
vattyú. Szász.*
- Cochlea infinita**, végetlen
csiga. *Varga Márta.*
- Cochlea matrix**, csiga agy,
orsó. *Varga Márta. Anya v.
tokcsiga. Nyíry.*
- Cochlea solida**, sajtoló csiga.
Varga M. Csap csiga. Nyíry.
- Cochlidium**, kerengős grá-
dics. *Beregszászi.*
- Coefficiens**, egyművű.
Dugonics. Együttható. Pethe.
Sokszoroztató szám. *Bresz-
tyenszky. Izfómért. Bolyai.*
*Arithmet. Együttévő, öszte-
vő. Györy. Együtt sokszoro-
zó. Nyíry.*
- Coefficiens differentialis**,
növetzfómért. *Bolyai.*
- Coefficiens frictionis**, dör-
zsölésmutató. *Bitnicz.*
- Coefficiens refractionis**,
szegésmutató. *Bitnicz.*
- Coefficiens numericus**,
számméretző. *Arithmetica.*
- Coefficientes binomiales**,
kéttagos sokszorozók. *Bit-
nicz.*
- Coefficientes indeterminati**,
határozatlan sokszoro-
zók. *Bitnicz.*
- Coefficientes polynomi-
ales**, soktagos sokszorozók.
Bitnicz.
- Coffre**, harczkunyhó a' ta-
kart utban, mélytornác,
tűzszebrény. *Kis.*
- Cognitum**, tudvalevő, ada-
tott. *Nyíry.*
- Cohaesio**, öszveragadás.
Varga Márta.

- Collineare**, arányozni. *Bitnicz.*
- Colium propugnaculi**, bástyatorok. *Bitnicz.*
- Colonne**, oszlop. *Szontagh.*
- Colonne mobile**, ingó oszlop. *Szontagh.*
- Colonnen-Weg**, oszlop út. *Szontagh.*
- Colonnade**, oszlopsor. *Jó.*
- Colubrina**, sugárágyú. *Kresznerics.*
- Columna**, oszlop. *Jó. Beregszászi.*
- Columna parietina**, I. Bogenfeiler.
- Columna persica**, férjfékép-oszlop. *Jó.*
- Columna striata**, hornyolt oszlop. *Povolni.*
- Columnae conjugatae**, két-tődény oszlopok. *Povolni.* Foglalt oszlopok. *Közhasznú.*
- Colurus aequinoctiorum**, éjnap egyenlítő kolurus. *Varga M.* Éjnap egyenlet' csonka köre. *Közhasznú.*
- Colurus solstitiorum**, nap-állása' kolurussa. *Varga M.* Naptérítők' csonka köre. *Közhasznú.*
- Combinatio**, egybeszerkesztetés. *Pethe.* Többsítés. *Nyiry.*
- Cometa**, üstökös csillag. *Varga Márt. Lánghy.*
- Comma**, vonat. *Bolyai.*
- Commensurabilis**, egymértékű, közös mértékű.
- Pethe.* Öszvemérhető. *Bresztyenszky.*
- Commoditas aedificii**, az épület' alkalmas volta. *Beregszászi.* Kényelem. *Közhasznú.*
- Communicatio motus**, mozdulás' közlése. *Varga M.*
- Communicatio**, közlés. *Szontagh.*
- Compaginatio**, szarúszék. *Jó.* Fedélszék. *Povolni.* Szarvazat. *Bedeus.*
- Compaginatio jacens**, fekvő v. küszöbös fedélszék. *Povolni.*
- Compaginatio stans**, álló szarúszék. *Jó.*
- Comparatio**, öszvetartás. *Lexicon.*
- Complanatio curvae**, kisikítés. *Bitnicz.*
- Complectens curvae**, öszszellő. *Dugonics.*
- Complementum**, pótlék. *iv. Bolyai.*
- Complementum decadicum**, tizedes pótolat. *Bresztyenszky.*
- Complet**, teljes. *Szontagh.*
- Completiren**, teljesíteni. *Szontagh.*
- Complexio in combinatione**, fogás. *Nyiry.* Csoport. *Bitnicz.*
- Compluvium**, ereszcső. *Bitnicz.*
- Componento terminos proportionis**, öszverakva. *Pethe.*

- Compositio**, öszvetétel. *Közhasznú.*
- Compositio virium**, erő-foglalás. *Varga Már.* Erők' öszvetétele. *Közhasznú.*
- Compressibilitas**, öszvenyomhatás. *Varga Már.*
- Compressio**, öszvenyomás. *Varga Már.*
- Computare**, számozni. *Közhasznú.*
- Concavus**, vágás. *Csere.* Gödrös. *Varga Már.* Öblös. *Pethe.* Horpadt. *Bresztyenszky.* Völgyes. *Bachich.* Homorú. *Közhasznú.*
- Concentratio**, öszveszedés. *Gyóry.* Középités, összehúzás. *Szontagh.*
- Concentricus**, egyközepű. *Varga M. Pethe.* Közös középpontú. *Kmeth.* Egykellőközepű. *Bresztyenszky.* Egykerű. *Beszédes.* Középponti, pontiránti. *Szontagh.*
- Concentriren**, középitni, összehúzni. *Szontagh.*
- Conchois**, csigaprém. *Pethe.* Csigadod. *Nyiry.*
- Conclave**, szoba. *Jó.*
- Concretus**, egyesült. *Pethe.* *Bresztyenszky.*
- Condensatio**, zomokítás. *Lexicon.* Sűrítés. *Közhasznú.*
- Condensator**, zomokító. *Lexicon.* Sűrítő. *Közhasznú.*
- Conditio problematis**, eszköz, fejtősegéd. *Pethe.* Feladás' feltétele. *Bresztyenszky.* Fejtő föltét.
- Conflictus corporum**, ütközet. *Varga Már.*
- Congruere**, öszveilleni. *Pethe.* *Lexicon.* Öszveilleni, egygyé valni. *Bresztyenszky.*
- Conjunctio planetarum**, öszvejövés. *Varga Már.* Egyesülés. *Kmeth.* Öszvejövetel. *Közhasznú.*
- Conjungens in curva**, meresztő. *Dugonics.*
- Conoides**, kúpszabású test. *Bitnicz.*
- Consequens**, utóbbi, következő. *Bresztyenszky.*
- Console**, lásd Anco.
- Constructio geometrica**, kép' öszveállítás v. alkotása. *Bresztyenszky.*
- Constructio problematis**, feladás' öszveállítás v. szerkesztése. *Bitnicz.*
- Consumtio in fluvio**, emésztés. *Gyóry.*
- Contignatio**, emelet. *Jó.*
- Contingent**, részlet. *Szontagh.*
- Continuus**, folytában való. *Csere.* Folyvást tartó, huzomos. *Varga Már.* Mennyis, terejes. *Barczafalvi.* Szakadatlan. *Bolyai.* *Arithm.* Folyton folyó. *Lexicon.* Folytonos. *Gyóry.*
- Contractio muri**, öszvevonás. *Kresznerics.*
- Contractio scapi columnae**, oszlopszár' öszvevonása. *Kresznerics.*
- Contractio venae aquae**,

- vizsugár' vékonyulása. *Bitnicz.*
- Contrapondium**, ellensúly. *Varga Ján.*
- Contre-approchet**, ellenfutóárok, ellenapróárok. *Kis.*
- Contre-escarpe**, külső árokeresz. *Kis.* Ellenpart. *Szontagh.* Túlrezs. *Baricz.*
- Contrefort**, sarokfal. *Baricz.*
- Contregarde**, bástyavéd. *Baricz.* Bástyavéd, bástyakülgát. *Bitnicz.*
- Contremines**, lásd *Anticuniculi.*
- Contravallation**, ellenárkolat. *Szontagh.*
- Contrevallationslinie**, ellengátlólinia. *Kis.*
- Conus**, hegyes gömbölyeg, toronyszabású. *Csere.* Kerek-kúp. *Beregszászi.* Csúcs. *Dugonics.* *Pethe.* Teke, kúp. *Bresztyenszky.* Csup v. kör-tetény. *Bolyai.* Kúp. *Közhasznú.*
- Conicae sectiones**, esup vágatok. *Bolyai.*
- Conus truncatus**, elvágott, csonkított kúp. *Sárvári.* *Beregszászi.*
- Convergens**, öszvetartó. *Pethe.* *Bresztyenszky.* Öszvehajló. *Lexicon.* Közeliítő. *Arithmetica.*
- Conversio proportionis et seriei**, átfordítás. *Nyiry.*
- Convexus**, domború. *Csere.*
- Varga Márk.* *Bresztyenszky.* *Dombos.* *Pethe.* *Sárvári.*
- Coordinata**, öszvesorozott. *Lexicon.* Öszrendes. *György.*
- Coordinatio**, rendbecsmózas. *Pethe.*
- Corbis loricalis**, sánczkosár. *Kresznerics.* Gátkosár. *Kis.* Gátkas. *Bitnicz.*
- Cordon**, foglalópárkány. *Jó.* Általkötő párkány. *Beregszászi.* Párkány. *Povolni.* Övlinea. *Baricz.* Órláncz. *Szontagh.*
- Cornea oculi**, szaruhártya. *Bitnicz.*
- Corollarium**, következés. *Pethe.* Folyadék. *Dugonics.* *Lexicon.* Következet. *Nyiry.*
- Corona** (in architect.), korszorúpárkány. *Jó.*
- Coronis stylobatae**, székesfedél. *Kresznerics.* *Jó.*
- Coronix columnae**, párkányozat. *Kresznerics.* *Jó.*
- Corps**, test, kar. *Szontagh.*
- Corps de la place**, belfalavárban. *Kis.* Főkerítés. *Baricz.*
- Corps de logis**, főépület. *Kis.*
- Corpus**, temérdek. *Dugonics.* Test. *Varga M.* *Bresztyenszky.* *Beregszászi.* Tömtötség. *Pethe.*
- Corpus asperum**, simítatlan test. *Bitnicz.*
- Corpus durum**, kemény test. *Közszó.*
- Corpus elasticum**, rugékonyság. *Közhasznú.*

- Corpus geometricum**, ürtest. *Bolyai*.
- Corpus impulsum**, taszított test. *Lexicon*.
- Corpus incurrens**, taszító test. *Lexicon*.
- Corpus molle**, lágy test. *Köszó*.
- Corpus politum**, simított test. *Bitnicz*.
- Correctio anguli**, szegigazítás. *Bitnicz*.
- Cosecans**, szegómássa. *Dugonics*.
- Cosinus rectus**, közöböl' mássa. *Dugonics*. Pótkebel. *Nyiry*. Pótlék végtáv, pótvégtáv. *Bolyai*.
- Cosinus versus**, kis öböl' mássa. *Dugonics*. Fordított pótkebel. *Nyiry*. Középpont táv, központ táv. *Bolyai*.
- Costa navis**, borda. *Nyiry*. Bókony. *Komárom*.
- Cotangens**, érdeklő mássa. *Dugonics*. Pótillelő. *Nyiry*.
- Cotoyiren**, oldalozni. *Szontagh*.
- Cotoyirung**, oldalozás. *Szontagh*.
- Coup**, csapás. *Szontagh*.
- Coup de main**, rögcsapás. *Szontagh*.
- Coup d'oiel**, katonai szemesség, sasszem. *Szontagh*.
- Coupirtes-terrain**, akadékos táj v. tájék. *Szontagh*.
- Coupure du glacis**, nyestet a' vár' alján. *Kis*. Bevágás. *Baricz*.
- Courtine**, lásd Chorda mumententi.
- Crassities**, vastagság. *Lexicon*.
- Crenau**, lövőlyuk. *Kis*. Lövőnyílás. *Baricz*.
- Crenelliren**, hézagozni. *Szontagh*.
- Crepusculum**, szürkület. *Varga Márk*. Esthomály, délest. *Lexicon*. Alkonyodás. *Lánghy*.
- Crescens**, nevededő. *Bresztyenszky*.
- Crete**, taréj, ormó. *Baricz*. Orom. *Szontagh*.
- Crochet de tranché**, vivsáncz-horog. *Baricz*.
- Croquis**, külrajz. *Baricz*.
- Crowuglas**, koronaüveg. *Közhasznú*.
- Crus anguli**, szár. *Pethe*. *Bresztyenszky*. *Beregszászi*.
- Crypta subterranea** (in archit. milit.), l. Caponieres.
- Cubatura**, köbözés. *Bitnicz*.
- Cubus**, egyarányú, síkjú. *Csere*. Köb. *Dugonics*. *Kmeth*. *Bolyai*. *Bresztyenszky*. *Koczka*. *Varga Márk*. *Pethe*. *Súrvari*. *Koczka*, kub. *Beregszászi*.
- Culina**, konyha. *Jó*.
- Culminatio**, delelés. *Közhasznú*.
- Cunette**, vizárkocská. *Baricz*.
- Cuneus**, ék. *Mechanica*. *Varga Márk*.

- Cuniculus**, tüzakna. *Kis. Rejteköltés, töltvény. Jelenkor. Ürög. Szontagh.*
- Cuprum**, réz. *Közzszo.*
- Cursor staterae**, körtvély. *Mechanica. Varga Márta.*
- Curva algebraica**, akarmelley rendü görbe. *Nyiry.*
- Curva brachystrochona**, leg-rövidebb esetü görbe. *Közhasznú.*
- Curva catenaria**, lánczlinea. *Közhasznú.*
- Curva duplicis curvaturae**, kettős görbületü görbe. *Bitnicz.*
- Curva elastica**, rugékony görbe. *Közhasznú.*
- Curva involutrix**, beborító görbe. *Bitnicz.*
- Curva transcendentalis**, áltmenő v. végetfen rendü görbe. *Nyiry.*
- Curvatura**, görbeség. *Pethe.*
- Cyclois**, kerekszeglinia, karikázat. *Közhasznú.*
- Cyclois decurtata**, kurtított karikázat. *Közhasznú.*
- Cyclois elongata**, hosszított karikázat. *Nyiry.*
- Cyclometria**, ívmérés. *Bresztyenszky.*
- Cyclotechnia**, ívszámolás. *Bitnicz.*
- Cyclus indictionis**, római adószám' köréve. *Nyiry.*
- Cyclus lunae**, kerülése a' holdnak. *Csere. Holdpálya. Veszelszky. Holdkörév. Nyiry.*
- Cyclus solis**, kerülése a' napnak. *Csere. Nappálya. Veszelszky. Napkörév. Nyiry.*
- Cylinder**, henger. *Dugonics. Botyai. Varga M. Pethe. Bresztyenszky. Beregszászi.*
- Cylindroide**, hengerded. *Bitnicz.*
- Cymatium doricum** v. lesbicum, doriai v. lesbosi karima. *Nyiry. Dombfélüreg. Kresznerics.*
- Cypressus**, cziprusfa. *Közzszo.*

D.

- Dach** (winkelrechte), egészszegű fedél. *Jó.*
- Dachband**, dült szék' kötése. *Jó.*
- Dachfenster**, fedélablak. *Jó.*
- Dachgehölcz**, fedélfa. *Jó.*
- Dachgerüst**, szarúállás. *Jó.*
- Dachhichsen**, fedélhajlat. *Jó.*
- Dachknopf**, szarufagomb, oromgomb. *Jó.*

- D a c h r i n n e**, csatorna. *Beregszászi*. I. Compluvium.
- D a c h s c h w e l l e**, szarúszék-talp. *Jó*.
- D a c h s p a r r e n**, fedélszarúfa. *Jó. Beregszászi*.
- D a c h s t u h l**, lásd Compaginatio.
- D a m e**, dáma (két fellobbant tűzakna közt maradt föld). *Kis*.
- D a m m**, lásd Agger.
- D a m m g r u b e**, gátárok. *Kis*.
- D a m m k r o n e**, töltésorom. *Beszédes*.
- D a m p f**, gőz. *Közhasznú*.
- D a m p f m i n e**, fúlasztó mina. *Baricz*.
- D a m p f b e h ä l t e r**, gőzkamara. *Szász*.
- D a m p f c y l i n d e r**, gőzhenger. *Közhasznú*.
- D a m p f k e s s e l**, gőzüst. *Közhasznú. Szász*.
- D a m p f k u g e l**, gőzgolyó. *Kis*.
- D a m p f m a s c h i n e**, gőzgépegy. *Szász. Gőzerőmű. Közhasznú*.
- D a m p f m a s c h i n e** mit doppelter Wirkung, kétszeresen ható gőzerőmű. *Közhasznú*.
- D a m p f m a s c h i n e** mit einfacher Wirkung, egyszerűleg ható gőzerőmű. *Közhasznú*.
- D a m p f m a s c h i n e** mit hohen Drucke, sokszorozott nyomású gőzerőmű. *Bitnicz*.
- D a m p f m a s c h i n e** mit niederen Drucke, egyes nyomású gőzerőmű. *Bitnicz*.
- D a m p f m a s c h i n e** mit unmittelb. Drehung, forgó gőzerőmű. *Közhasznú*.
- D a m p f m i n e**, gőzakna. *Kis*.
- D a t a**, nyomadékok. *Lánghy. Adatok. Győry. Kész. Fethe*.
- D a u e r** der Flugbahn geworfener Körper, pályaidő. *Kis*.
- D a u m l i n g** (in pistrino), hüvelyk. *Kacskovics. Kereszt. Kresznerics*.
- D e b o u c h é**, átnyomulat. *Szontagh*.
- D e b o u c h e r**, kitörni. *Baricz. Átnyomúlni. Szontagh*.
- D e c a d i c u m**, tizedes. *Bresztyenszky*.
- D e c i m a l i s**, tizedes. *Petke. Bresztyenszky*.
- D e c i m a l e s** notae, tizedes helyek. *Bolyai*.
- D e c i m a t i o n**, tizedelés. *Szontagh*.
- D e c k e** (inarchit. milit.), aknalég. *Kis*.
- D e c k e l** (bei d. Dampfmas.) sisak. *Szász*.
- D e c k e l** (az oszlopb.), székkoszorú. *Jó. Oszlopszék' fedele. Beregszászi*.
- D e c k e l**, (in archit. milit.), tűzfedél. *Kis*.
- D e c k e l v e n t i l l**, sisaklepentyű. *Szász*.
- D e c k s c h i e n e n**, keresztvas a' tűzaknában. *Kis*.
- D e c l i n a t i o** acus magne-

- ticae, magnestű' elkanyarodása. *Varga Márta*.
 Declinatio stellae, elhajlás. *Csere. Varga Márta. Közhasznú. Csillaghatlítás. Kmeth.*
 Decorum architectonicum, építési illendőség. *Bitnicz.*
 Decrescens, fogyó. *Bresztyenszky.*
 Defenses d'une place, védett részek a' várfalon. *Kis.*
 Defensio munimenti, vérvédés v. oltalmazás. *Kis.*
 Defensionslinie, védvonal. *Nyiry. Oltalomlinia. Kis.*
 Defensionswerke, védőgátok. *Kis.*
 Defilé, völgyút. *Baricz. Szorulat. Szontagh.*
 Defiliren, átvonulni, elvonulni. *Szontagh.*
 Defilirung, elvonulás. *Szontagh.*
 Definitio, meghatározás. *Csere. Magyarázat. Dugonics. Világosítás. Pethe. Értelemhatározás. Lexicon.*
 Degarniren (in archit. milit.), párkánytelőni. *Kis.*
 Dehres, I. Aussenwerke.
 Deichsel, kormány a' szélmalomnál. *Szász.*
 Delapsus aquae, vizesés. *Varga Ják. Jelenkor.*
 Delineare, lerajzolni. *Lexicon.*
 Delineatio, rajz. *Jó.*
 Delphinus (in pyrotech.), ágyúfül. *Kis.*
 Demasquiren, kitakarni. *Kis. Feltakarni. Szontagh.*
 Demibastion, félbástya. *Kis.*
 Demigorge, féltorok. *Kis.*
 Demilune, félholdgát. *Kis. Félőrfok, Jelenkor. Félhold. Baricz.*
 Demolation, leomlítás. *Szontagh.*
 Demoliren, elpusztítani, széthányi. *Kis. Leomlítani. Szontagh.*
 Demonstratio, meg bizonyítás. *Pethe. Vitatás. Dugonics. Megmutatás. Nyiry. Tüntetés Szontagh. Okmutatás. Bolyai.*
 Demonstriren, tüntetni. *Szontagh.*
 Demontiren, öszvezúzni. *Kis. Lerontani. Szontagh.*
 Demontirbatterie, zúzótűztelep. *Kis. Lerontó. üteg. Szontagh.*
 Denominator, nevező. *Csere. Varga Márta. Pethe. Bresztyenszky. Nemező. Dugonics.*
 Dens rotae, kerékfog. *Beszédes.*
 Densitas, zomokság. *Lexicon. Sűrűség. Közhasznú. Töm, tömeg. Bolyai.*
 Denticulus (az oszlop), fogas kivésés. *Beregszászi. Fogazás. Jó. Fogmetszés. Nyiry.*
 Depeche, sürgöny. *Szontagh.*

- D e p r e s s i o** libellae fluminis, vizsínhajlata. *Bitnicz.*
- D e p r e s s i o n s**-Lavette, sülyesztő ágyútalp. *Kis.*
- D e r i v a t i o**, származtatás. *Bitnicz.*
- D e s c e n s i o** obliqua, rézsutt leszállás. *Bitnicz.*
- D e t e r m i n a t u s**, határozott. *Bresztyenszky.*
- D e t u m e s c e n t i a** fluvii, vizapály. *Beszédes.*
- D i a b e t e s**, faggató pohár. *Bitnicz.*
- D i a c a u s t i c a**, szegési tűzvonál v. hosz. *Bitnicz.*
- D i a g o n a l i s**, átlalvonás. *Csere.* Keresztlinia. *Kovács.* Hasító hosz. *Dugonics.* Szegletszelő. *Pethe.* Szegleterányos. *Bresztyenszky.* Szeglet-hasító. *Sárvári.* Átló. *Arithmetica.* *Bolyai.*
- D i a m e t e r**, általmérő. *Csere.* *Lánghy.* Általérő. *Varga M.* Áltmérő. *Czövek.* *Udvardy.* *Beszédes.* *Közhasznú.* Általó. *Kmeth.* Közepelő. *Mechanica.* Kerek' öreg húrja. *Dugonics.* Kerékszelő, középszélő. *Pethe.* Köráltmérő. *Bresztyenszky.* Körküllő. *Bedeus.* Körmérő. *Jó.* Kettélő. *Arithm.* Kettézó, kettelő. *Bolyai.*
- D i a m e t e r** conjugata, egyjároms öreg húr. *Dugonics.*
- D i a p h a n u m**, átlátszó, áttetsző. *Lexicon.* *Nyiry.*
- D i a s t y l o n**, távolköz (az oszlophelyezettetésb.) *Bereg-szászi.* Széles állás. *Nyiry.* Tekes oszlopozat. *Kresznerrics.*
- D i a s t i m e t e r**, távolmérő. *Közhasznú.*
- D i a t h e s i s**, részreosztás. *Povolni.*
- D i e l e n k o p f**, deszkafő. *Jó.*
- D i e s** civilis, polgári nap. *Varga Márt.*
- D i e s** intercalaris, szökő nap. *Nyiry.*
- D i e s** meridianus, déli nap. *Varga Márt.*
- D i e s** sidereus, csillagnap. *Varga Márt.*
- D i e s** solstitialis, nap' állása nappala. *Czövek.*
- D i e s** verus, nap. *Nyiry.*
- D i f f e r e n t i a**, különbség. *Csere.* Különbözet. *Dugonics.* *Bresztyenszky.* Hijja, különbség. *Pethe.* Külzés. *Györy.* Pótlék, pótlótárs. *Bolyai.*
- D i f f e r e n t i a l q u o t i e n t**, Külkék. *Barczafalvi.* Egy-növetizkép, növetizkép. *Bolyai.* *Arithmet.* Külzelék hanyados. *Györy.*
- D i f f e r e n t i a t i o**, I. Calculus differentialis.
- D i g i t u s**, hüvelyk. *Bereg-szászi.* Új. *Bitnicz.*
- D i g i t u s** cubicus, kubikhüvelyk. *Bereg-szászi.* Tömégiz. *Jó.* Köbi új. *Beszédes.* Köbúj.
- D i g i t u s** quadratus, négyszeghüvelyk. *Bereg-szászi.*

- Diluculum**, virradat. *Közhasznú.*
- Dimensio**, mérés. *Pethe. Lexicon.*
- Dimensio figurae**, mérséklet. *Pethe. Méret. Beszédes.*
- Dimensio gradus meridiani**, földfokmérés. *Közhasznú.*
- Dioptra**, kukucsáló. *Pethe. Arányzó. Spillenber. Erányozó. Nyíry.*
- Dioptrica scientia**, általátás' tudománya. *Varga Márt.*
- Directio**, arányzás. *Varga Márt. Arány. Lexicon. Lánghy. Középarány. Varga Ján.*
- Directionslinie**, irányvonal. *Szontagh.*
- Directionswinkel**, arányszög. *Kis.*
- Director arcus**, boltozóív. *Bitnicz.*
- Discretus**, megszakasztott. *Csere. Elválasztható. Bresztyenszky.*
- Discus**, karika. *Beszédes.*
- Dispositio**, helybetétel. *Povolni. Intezés. Szontagh.*
- Distantia**, távolság. *Varga M. Lánghy. Meszszeség. Lexicon. Távolság, meszszeség, meszszelét, távollét. Bresztyenszky. Távolat. Szontagh.*
- Distantia focalis**, égető távolság, gyúltávolság. *Közhasznú.*
- Distanzmesser**, 1. Diastimeter.
- Distinctions-Zeichen**, különböztetőjel. *Szontagh.*
- Divergens**, távozó. *Dugonics. Szélyeltartó. Bresztyenszky. Széthajló. Lexicon. Szétterülő. Gyóry.*
- Diversion**, eltérítés, eltértetés. *Szontagh.*
- Diversus**, különbéle. *Bresztyenszky.*
- Dividendus**, osztandó. *Dugonics. Elosztandó. Pethe. Bresztyenszky. Egymért, tett egymért. Bolyai. Arithmet.*
- Dividere**, elosztani. *Dugonics. Mértársazni, társazni, párazni. Bolyai. Arithmet.*
- Dividuus**, osztható. *Bitnicz.*
- Divisibilitas**, osztékony-ság. *Lexicon.*
- Divisio**, elosztás. *Csere. Dugonics. Pethe. Mértársazás, mérpárazás. Arithmetica.*
- Divisor**, osztó. *Csere. Osztozó. Dugonics. Pethe. Elosztó. Bresztyenszky. Fómé-rő v. párazandó. Bolyai.*
- Docken des Mühlgerüstes**, kőpadoszlop. *Szász.*
- Dockengeländer**, oszlopkorlát. *Jó.*
- Doctrina de maximis et minimis**, oktatás a' legnagyobb's legkisebb értékről. *Bitnicz.*
- Dodecaedrum**, tizenkét lapú. *Pethe. Tizenkét egyenlő oldalú test. Sárvári.*

- Doppelhacken**, szakályas (puska régi neve). *Kis.*
- Doppelreihe**, sorsorzat. *Bitnicz.*
- Doppelthür**, kettős ajtó. *Jó.*
- Dorn zu den Raketen**, tűztövis. *Kis.*
- Drehbrücke**, forgóhid. *Kis.*
- Drehpallisaden**, forgópalánk. *Kis.*
- Drehung**, forgás. *Közhasznú.*
- Drehungsgeschwindigkeit**, forgási-sebesség. *Bitnicz.*
- Dreischlitz**, sípolás. *Jó.*
- Dressiren**, kitanítani. *Szontagh.*
- Dressirung**, kitanítás. *Szontagh.*
- Ducere lateres**, téglát vetni. *Közszó.*
- Duodecimalis**, tizenket-tődös. *Bresztyenszky.*
- Duplicatio cubi**, köbket-tőzés. *Bitnicz.*
- Duplum**, kétszeres. *Bresztyenszky.*
- Düppel**, dobbancs. *Povolni.*
- Düppelboden**, padlózat. *Jó.* Gerendákból rakott mennyezet, *Beregszászi.*
- Durabilis**, tartós. *Lexicon.*
- Durchlassmauer**, csatornafal. *Beregszászi.*
- Durchschlag**, közép gerenda. *Jó.*
- Durchzug** (az épületben), mestergerenda. *Jó.* Huzógerenda. *Beregszászi.*
- Durchzugriegel**, huzózár. *Povolni.*
- Dyadica**, kettős számvetés. *Bitnicz.*
- Dynameter**, nagyításmérő. *Közhasznú.*
- Dynamica**, erőtudakság. *Berezafalvi.* Erőtudomány.
- Dynamometer**, erőmérő. *Bitnicz.*

E.

- Eclipsis**, fogyatkozás. *Varga Márk.*
- Eclipsis centralis**, középponti fogyatkozás. *Bitnicz.*
- Eclipsis lunae**, holdfogyatkozás. *Varga M. Lánghy.*
- Eclipsis partialis**, részbeli fogyatkozás. *Bitnicz.*
- Eclipsis solis**, napfogyatkozás. *Varga M. Lánghy.*
- Eclipsis totalis**, teljes fogyatkozás. *Bitnicz.*
- Eccliptica**, nap'utja. *Cre-*

- re. Varga Márta.* Napabroncs, nap' utja. *Czövek.* Fogatkozások' köre. *Közhasznú.*
- Eccluse**, kapus zuggó. *Szász.*
- Echarpe**, övezet. *Szontagh.*
- Echelon**, lépcső; en echelon, lépcsőnként. *Szontagh.*
- Echinus**, félpúp. *Jó.* Földomború párkány. *Beregszászi.* Gereznatag. *Povolni.* Félabroncs. *Nyíry.*
- Echiquier**, koczka; en echiquier, koczkaként. *Szontagh.*
- Echo**, viszhang. *Bachich.*
- Eckbolwerk**, szögbastya. *Kis.*
- Eckpahl**, szögczölöp. *Szász.*
- Eclairer**, fűrkész; eclairen, fűrkészni. *Szontagh.*
- Ephora**, pártázat v. erkely. *Szász.*
- Ectyon**, mássa valaminek. *Köszó.*
- Effectiv**, való, valódi. *Szontagh.*
- Effectus machinae**, okozat. *Varga Márta.* Művelet, okozat. *Lexicon.* Süker. *Beszédes.* Foganat. *Közhasznú.*
- Effectus machinae adaequatus**, tökéletes v. egész okozat. *Varga Márta.*
- Effluxus**, kiömlés. *Varga Márta.*
- Effluxus superfluous aquae**, sió. *Beszédes.*
- Egge** (in archit. milit.), harcborona. *Kis.*
- Einfassung** (in architect. civ.), prémezés, ajtó-'s ablakprém. *Jó.*
- Einfassung** der Minengänge, tűzakna' korlátja. *Kis.*
- Eingang** (in archit. civ.), bejáró. *Povolni.*
- Eingang** in die Mine, aknaszáj. *Kis.*
- Eingang** in die Schanzen, gáttorok. *Bitnicz.*
- Eingehender Winkel**, berugó szeglet. *Baricz.*
- Einlattung**, léczezet. *Jó.* Beléczezés. *Beregszászi.*
- Einmündung**, vitzó. *Beszédes.* Szájazás. *Vedres.* Beszakadás. *Györy.*
- Einrangiren**, besorozni. *Szontagh.*
- Einschlagstück**, egybevágó darab. *Jó.*
- Einschussleiter**, kormány. *Beszédes.*
- Einziehung** (in archit.), behuzott párkány. *Jó.* Kettős völgyű v. behuzott völgyű párkány. *Beregszászi.*
- Eisenbahn**, vasút. *Varga Ján.*
- Eisenpratzen** bei der Sägemühle, vaskapocs. *Bitnicz.*
- Elasticitas**, rugósság. *Varga Márta.* Szökő erő. *Lexicon.* Kelékenység. *Közhasznú.*
- Elater**, rugótoll. *Kresznerics.*
- Elementum**, zsengeszer, létszer. *Lexicon.* Elem. *Közhasznú.*

- Elevare** ad potentiam, hatalmazni. *Közhasznú.* Egymérózni, alapmérózni, rangozni, emelni. *Bolyai.*
- Elevatio** horizontis apparentis, látkör' emelete. *Kis.*
- Elevatio** poli, sark' magossága v. felbillenése. *Varga Már.*
- Eliminatio** quantitatis, kiiktatás. *Pethe.* Kizárás. *Bresztyenszky.* Kiirtás. *Közhasznú.*
- Ellipsis**, kerekdék. *Dugonics.* Apadt v. horpadt karika. *Varga Már.*
- Ellipsis** altioris ordinis, felsőbb rendű csúcskör. *Bitnicz.*
- Ellipsis** compressa, megapadt kerekdék. *Dugonics.*
- Ellipticitas**, apadtság, lapultság. *Közhasznú.*
- Embolus**, bunkós toló. *Varga Már.* Bunkó, buzgány. *Közhasznú.*
- Embrasure**, lövőzés. *Baricz.*
- Emblée**, robaj, rátörés, meglepés. *Baricz.*
- Embucade**, rejtek. *Szontagh.*
- Embusquiren**, rejtekezni. *Szontagh.*
- Emersio** ex umbra, árnyékból való kijövés. *Varga M.*
- Encarpa**, leveles munka az állványon. *Kresznerics.*
- Enceinte**, belkör (a' várban). *Jelenkor.* Kerítés. *Baricz.*
- Endsbaum** (a' hidnál), járomfa. *Jó. Talpgerenda. Szász.*
- Enfilade**, tűzoldal. *Kis.* Hosszanat. *Szontagh.*
- Enfilement**, hosszantás. *Szontagh.*
- Enfiliren**, hosszában löni. *Kis.* Hosszantani. *Szontagh.* Bényilalni. *Baricz.*
- Enroliren**, beiktatni. *Szontagh.*
- Enrolirung**, beiktatás. *Szontagh.*
- Enthasis**, I. Ausbauschung.
- Entresole**, közbülső félmelet. *Közhasznú.*
- Envelope**, szélső gát. *Kis.* Kerítés. *Baricz.*
- Epecta** astronomica, csillagászai holdszám v. holdkulcs. *Közhasznú.*
- Epecta** ecclesiastica, egyházi holdszám. *Közhasznú.*
- Epaulement**, vállvéd. *Kis. Baricz.*
- Epaulette**, vállboglár, vállbojt. *Szontagh.*
- Ephemerides** astronomicae, csillagászai évkönyvek. *Közhasznú.*
- Epicycclus**, környkerék. *Közhasznú.*
- Epipedometria**, területmérés. *Bresztyenszky.* Felület v. színmérés. *Közhasznú.*
- Epistomium**, csap. *Közszó.*
- Epistylum**, I. Architrabs.
- Epocha**, emlékidő. *Kmeth.* Időhatár. *Lexicon.* Időszak.

- Equipage, szerezet. *Szontagh.*
- Equipiren (in pyrotech), felkészíteni. *Kis.* Felszerezni. *Szontagh.*
- Equipirung, felszerezés. *Szontagh.*
- Erdanker, földhorgony, kaliczkakötés. *Szász.*
- Erdarbeit, földmunka. *Kis.*
- Erdbau, földépítés. *Kis.*
- Erdkalk, agyagmész. *Jó.*
- Erdkorb, földkosár. *Kis.*
- Erdmörser, földmozsár.
- Erdraumer, földkarczoló. *Kis.*
- Erd sack, földzsák. *Kis.* Földv. fővény-zsák. *Baricz.*
- Erd schaber, aknaásó. *Kis.*
- Ergata, bálvány. *Szász.* Fogatély. *Bachich.* Gugora, kukora. *Nútly.*
- Eröffnung der Laufgraben, apró árok' kinyitása. *Kis.*
- Eröffnung der Tranché, vivó- v. ostrom-sáncz' megnyitása. *Baricz.*
- Erschütterungskreis der Mine, megrendült köraknalobbanáskor. *Kis.* Tűzakna' rázóköre.
- Eruptio aquae, vízfok. *Beszédes.*
- Eryma, istáp. *Szász.*
- Escalade, meghágás. *Baricz.*
- Escarpe, l. Böschung. Főrézs. *Baricz.*
- Escarpiren, lecsapni, csapanósítani. *Kis.*
- Escorte, kíséret. *Szontagh.*
- Escortiren, kíséreni. *Szontagh.*
- Esplanade, vár' alja, várkültér. *Kis.* Vártér. *Jelenkor.* *Baricz.*
- Esprit de corps, karszellem. *Szontagh.*
- Eurythmia, öszveillés, széptermet. *Beregszászi.* Arány. *Povolni.* Szépidomzat. *Közhasznú.*
- Eustylon szépköz (az oszlophelyeztetésb.) *Beregszászi.* Jó állás. *Nyiry.* Kellős oszlopozat. *Kresznerics.*
- Euthymetria, hoszmérés. *Bresztyenszky.* Vonal v. hoszmérés. *Közhasznú.*
- Evoluta, lefejtett. *Közhasznú.*
- Evolutio, kifejtés. *Lexicon.* Fejtekezés. *Szontagh.*
- Evolvens, lefejtő. *Közhasznú.*
- Exaequo directo in proportione, egyaránt. *Pethe.*
- Exaequo perturbato in proport., visszásan. *Pethe.*
- Excentricitas, nyúltság. *Dugonics.* Külpontosság. *Közhasznú.* Kiszöglés. *Jelenkor.* Tűz's középpont táv. *Bolyai.*
- Excentricus, másközepű. *Pethe.* Kikerű. *Beszédes.*
- Excentrische Scheibe, nyúlt karika. *Bitnicz.*
- Expansibilitas, kiterjeszkedhetés, kifeszülhetés. *Kresznerics.*

- Expansionsmaschine**, feszítő gőzerőmű. *Bitnicz.*
- Explosio**, fellobbanás. *Kis.*
- Exponens potentiae**, jegy. *Dugonics.* Hatalomjel. *Pethe.* Polczjegy. *Bresztyenszky.* Taréj. *Barczafalvi.* Számczím. *Közhasznú.* Rangjel. *Arithmetica.* Kitevő. *Győry.*
- Exponens radiceis**, gyökérjegy. *Dugonics.* *Bresztyenszky.* Gyökérjel. *Pethe.*
- Exponens rationis**, szabásjel. *Pethe.* Arányhányyszorozó. *Bresztyenszky.*
- Expressio algebraica**, be-
tűszámtag. *Pethe.* Kifejezés. *Bresztyenszky.* Kifejezet. *Bolyai.*
- Extensio**, terjedtség. *Pethe.* Terület. *Beszédes.* Foglalat. *Bachich.* Kiterjedtség. *Közhasznú.*
- Extractio radiceis**, gyökérkivonása. *Dugonics.* Gyökérkifejtés. *Pethe.* Gyökérkivonás. *Bresztyenszky.* Rangozás, talpazás, emeltetés. *Arithmetica.*
- Exundatio**, áradás. *Győry.*
- Eylinie**, csúcskör. *Jó.* Monyorú hosz. *Bitnicz.*

F.

- Facade**, épület' külső formája. *Beregszászi.* Szín. *Jó.*
- Fachbaum**, I. Caput molae.
- Facies propugnaculi**, bástyaoldal. *Bitnicz.*
- Factor**, sokasítandó. *Csere.* Műves. *Dugonics.* *Varga M.* Munkás. *Pethe.* Sokszoroztató. *Bresztyenszky.* Mérő. *Bolyai.* *Arithmet.* Sokszorozó. *Nyiry.*
- Factor compositus**, összevett sokszoroztató. *Bresztyenszky.*
- Factor simplex**, egyszerű sokszoroztató. *Bresztyenszky.*
- Factoriel**, szorzalék. *Győry.*
- Factum**, tött. *Csere.* Mű. *Dugonics.* *Varga Márk.* Tőkészám. *Pethe.* Sokszorozmány. *Bresztyenszky.* Egymért, szerzet. *Bolyai.* *Arithmet.* Tevet. *Győry.* Sokszorozott. *Nyiry.*
- Facultas numerica**, számhatóság. *Győry.*
- Fagot de Sape**, kéve, nyálka. *Baricz.*
- Fallbaume** (in archit. milit.), zuhanó fa, zuzó dong. *Kis.*
- Fallbrücke**, felvonóhid. *Kis.*
- Fallgitter**, hullórostély. *Kis.*

- F**allgrube, farkasverem. *Kis.*
- F**allpfachle, czövekzár. *Kis.*
- F**allschirm, hullóernyő. *Kis.*
- F**allthür, emelcsős ajtó. *Povolni.* Csapó ajtó. *Kácskovics.*
- F**angdamm, rekeszgát. *Győry.*
- F**aschenband, támasztott kötés. *Jó.*
- F**aschinen, püzs, püzs-korc. *Beszédes.* Rőzsék. *Kis.* Nyaláb. *Baricz.*
- F**ascia, pólya. *Varga Márk.*
- F**ascia (in archit.), pólyapárkány. *Jó.*
- F**ausse attaque, színlelt ostrom. *Baricz.*
- F**ausse-braie, alkőfal. *Kis.* Algát. *Bitnicz.* Másod v. alsáncz. *Baricz.*
- F**ausse-braie tenaillon, árkos ollógát. *Kis.*
- F**aszbrücke, hordóhid. *Kis.*
- F**eise, búzaáztató szoba. *Szász.*
- F**eldbatterie, tábori tüztelep. *Kis.*
- F**eldbau, táborerősítés. *Kis.*
- F**eldbefestigung, mezővárépítés. *Kis.*
- F**eldgestaenge, mezei rúdszerkezet. *Bitnicz.*
- F**eldschanze, mezővár. *Kis.*
- F**eldschlange, I. Colubrina.
- F**eldstücke, tábori darabok. *Baricz.*
- F**elge, (a' malomkerékb.), koszorúcikkely. *Szász.* Kulácsfa. *Komárom.*
- F**elsenbatterie, szikla-tüztelep. *Kis.*
- F**enster, ablak. *Jó.*
- F**ensterblinde, vakablak. *Jó.* *Beregszászi.*
- F**ensterbogen, ablakbolt. *Jó.*
- F**ensterflügel, ablak-szárny. *Jó.*
- F**enstergewand, ablakfél. *Jó.* Ablakráma. *Beregszászi.*
- F**ensterkranz, ablakkoszorú. *Jó.*
- F**ensterlade, ablakdeszka. *Jó.*
- F**ensterrahmen, ablak-körlet. *Jó.*
- F**ensterstock, ablaktok. *Jó.*
- F**enstersturz, ablakfedő. *Jó.*
- F**enstertrame, ablakközfal. *Jó.*
- F**errum, vas. *Közszó.*
- F**esta immobilia, állandó innepek. *Közszó.*
- F**esta mobilia, változó innepek. *Közszó.*
- F**estung, vár, erősség. *Kis.* *Baricz.*
- F**estung (reforcirte), ketőztetett vár. *Kis.*
- F**estungsbatterie, vár-tüzgát. *Kis.*

- Festungsfronte**, vár-front, várhomlok, városztály. *Baricz.*
- Festungslinie**, várlinia. *Kis.*
- Festungswerk**, vármű, vármunka. *Baricz.*
- Feuergewehr**, tüzelő fegyver. *Baricz.*
- Feuerlinie**, tűzvonal, mejjvéd-lejte. *Baricz.*
- Feuermantelmauer**, palástfal. *Jó. Füstfogó. Beregszászi.*
- Feuermauer**, mentőfal, védfal. *Jó. Tűzfal. Beregszászi.*
- Feuertonne**, tűzi kád. *Kis.*
- Feuertopf**, tűzsupor. *Kis.*
- Feurasant**, sodró tüzelés. *Baricz.*
- Fibra**, rost. *Lánghy.*
- Figura geometrica**, kép. *Dugonics.* Figura. *Varga Márta.* Forma. *Pethe.* Kép, rajzolat. *Bresztyenszky.* Alkat. *Bachich.* Kép, forma, tárgy' formája. *Beregszászi.*
- Figura plana**, keríték. *Dugonics.* Helykép. *Lexicon. Bresztyenszky.* Lapi keríték. *Bolyai. Arithmet.*
- Figura rectilinea**, egyeni keríték. *Bolyai.*
- Figura sphaerica**, gömbi keríték. *Bolyai.*
- Filum fluminis**, folyó' fonala. *Varga Márta.* Vizhuzam. *Beszédes. Víz'* sodra v. sebje. *Györy.*
- Firmentum**, ég. *Varga Márta.* Égboltozat. *Lánghy.*
- Firmitas**, tartósság. *Varga Márta.* Szilárdság. *Közhasznú.*
- Firmitas absoluta**, viszonyatlan szilárdság. *Bitnicz.*
- Firmitas aedificii**, épület' erős volta. *Beregszászi.*
- Firmitas apparens**, látszó szilárdság. *Bitnicz.*
- Firmitas reagens**, visszaható szilárdság. *Bitnicz.*
- Firmitas realis**, való szilárdság. *Bitnicz.*
- Firmitas relativa**, viszonyos szilárdság. *Bitnicz.*
- Firste**, orom. *Povolni.*
- Firstpfette**, csúcsgerenda. *Jó. Szelemen. Kresznerics.*
- Firstziegel**, gerinczcserép. *Jó.*
- Flanke**, I. Ala propugnaculi.
- Flankenbatterie**, oldaltűztelep. *Kis.*
- Flankenfeuer**, oldalas tűz. *Kis.*
- Flanque**, oldal. *Szontagh.*
- Flanquer**, oldalzó. *Szontagh.*
- Flanquieren**, oldalozni. *Szontagh.*
- Flanquenkinkel**, oldal-szeglet. *Baricz.*
- Flanquirter-Winkel**, fő, vagy fejszeglet. *Baricz.*
- Flattermine**, pattogó akna. *Kis. Fugász. Baricz.*

- Fléche**, nyilsgát. *Kis.* Nyil-sáncz. *Baricz.*
- Flechtwerk**, sövényvár, sövénygát. *Kis.*
- Flexus contrarius**, ellenhajlás. *Bitnicz.*
- Fliegende Sappe**, repülő árkolat. *Baricz.*
- Flintglas**, ónacsos kovaüveg. *Közhasznú.*
- Floosz**, láb, tutaj, talp. *Kis.*
- Flooszbrücke**, láb v. tutaj v. talphid. *Kis.*
- Flug der Kammerstücke**, repítő ereje a' kamarás taracznak. *Kis.*
- Fluglinie**, repítő erő' liniaja. *Kis.*
- Flugmaschine**, repítő erőmű. *Bitnicz.*
- Fluiditas**, folyékonyság. *Lexicon.* Folyadék. *Beszédes.*
- Fluidum**, híg. *Varga Márt.*
- Fluidum liquidum**, csepegő híg. *Varga Márt.*
- Fluvius**, folyó. *Varga M.*
- Focus in culina**, tűzpad. *Jó.* Tűzhely. *Beregszászi.*
- Focus curvae**, tűzellő. *Dugonics.* *Varga M.* Tűzpont. *Bolyai.* *Kmeth.* Tűzellő, katlan. *Közhasznú.* Gyújtópont. *Nyiry.*
- Focus virtualis**, szélesztőpont. *Bitnicz.* Szétszórópont. *Közhasznú.*
- Follis**, fuvó, fujtató. *Közhasznú.*
- Fons Heronis**, Hero' kutja. *Bitnicz.*
- Fons perennis**, élő kut. *Kresznerics.*
- Fons periodicus**, időszaki kút. *Bitnicz.*
- Fons saliens**, szökőkút. *Kresznerics.*
- Forcicula composita** (in archit. milit.), kettős ollógát. *Bitnicz.*
- Forcipula simplex** (in archit. milit.), ollógát. *Bitnicz.*
- Fori**, hajócsat, *Kresznerics.*
- Forma**, alak. *Közhasznú.* Kül. *Beszédes.* Termet. *Lexicon.*
- Formiren**, alkatni. *Szontagh.*
- Formirung**, alkatás. *Szontagh.*
- Formula algebraica**, íromány. *Dugonics.*
- Formula mechanica**, mozgástudományi viszony. *Bitnicz.*
- Formula generalis**, remekíromány. *Dugonics.*
- Fornix**, l. Arcus in architectura.
- Fort**, váracz. *Kis.* Várad. *Régi* szó. Kastély, fellegrvár. *Baricz.*
- Fortesse**, lásd Festung.
- Fortification**, l. Architectura militaris. Erősítés. *Szontagh.*
- Fortification permanens**, maradandó erősítés. *Szontagh.*
- Fortification passager**, mezei, hadmezei v. táborozási erősítés. *Szontagh.*
- Fossa munimenti**, várarak.

- Kresznerics. Sáncz. Nyíry. Árok, várárka. Baricz.*
- F r a c t i o**, darab, rész. *Csere.* Töredék. *Dugonics. Bresztyenszky.* Törött szám. *Varga Márta.* Darabszám. *Pethe.* Méret. *Bolyai. Arithmetica.* Törek. *Gyóry.*
- F r a c t i o** catenaria, lánczos v. függős töredék. *Bresztyenszky.* Folyó töredék. *Közhasznú.* Folytonos v. láncz törek. *Gyóry.*
- F r a c t i o** continua, folyvást tartó töredék. *Bresztyenszky.*
- F r a c t i o** decimalis, tizedes darabszám. *Pethe.* Tizedes töredék. *Bresztyenszky.*
- F r a c t i o** fracta, törött töredék. *Bresztyenszky.* Méret' mértje. *Arithmetica.*
- F r a c t i o** finita, véges töredék. *Bresztyenszky.*
- F r a c t i o** generatrix, nemző töredék. *Bitnicz.*
- F r a c t i o** genuina, igazi v. helyes töredék. *Bresztyenszky.*
- F r a c t i o** heterogenea, különbözőnemű töredék. *Dugonics.* Másnemű v. különfajta darabszám. *Pethe.* Külömbnevezetű töredék. *Bresztyenszky.*
- F r a c t i o** homogenea, egy-nemű töredék. *Dugonics.* Egy-nemű v. hasonfajta darabszám. *Pethe.* Egynevezetű töredék. *Bresztyenszky.*
- F r a c t i o** impropria, helytelen töredék. *Dugonics.* Lárvas v. tökéletlen darabszám.
- Pethe.* Nemtulajdonképen az. *Bresztyenszky.*
- F r a c t i o** impura, vegyes töredék. *Dugonics.* Tisztátalan v. vegyes töredék. *Bresztyenszky.*
- F r a c t i o** irregularis, rendetlen töredék. *Bresztyenszky.*
- F r a c t i o** partialis, részbeli töredék. *Bitnicz.*
- F r a c t i o** periodica, visszatérő töredék. *Bresztyenszky.*
- F r a c t i o** propria, tökéletes v. valóságos darabszám. *Pethe.* Tulajdonképen az. *Bresztyenszky.*
- F r a c t i o** pura, tiszta töredék. *Dugonics.* Tiszta v. egyetlen töredék. *Bresztyenszky.*
- F r a c t i o** sexagesimalis, hatvanados töredék. *Bresztyenszky.*
- F r a c t i o** spuria, helytelen v. fattyú töredék. *Bresztyenszky.*
- F r a c t i o** vera, tört egy. *Bolyai.*
- F r a c t i o** vulgaris, köztöredék. *Bresztyenszky.* Rendes töredék. *Közhasznú.*
- F r a x i n u s**, körösfa. *Közszó.*
- F r e i g e r i n n e**, szabad zsilip. *Szász.*
- F r i c t i o**, surlódás. *Csere.* Csiszálódás, dörzsölődés. *Varga Márta.* Dörgölődés. *Mechanica.* Dörzsölés, surlás. *Közhasznú.*

- Friccio radens**, sodró dörzsölés. *Bitnicz.*
- Friccio volvens**, forgó dörzsölés. *Bitnicz.*
- Frictionsräder**, surló kerekek. *Bitnicz.*
- Friesz**, középgerendázat. *Beregszászi. Képszék. Kresznerics.*
- Front**, homlok. *Szontagh.*
- Frontal-Angriff**, homloktámadás. *Szontagh.*
- Front de Fortification**, várfront, várhomlok, városztály. *Baricz.*
- Frontispicium**, homlokkal. *Jó. Beregszászi.*
- Frontlinie**, homloksor. *Szontagh.*
- Frontmarsch**, homlokmenet. *Szontagh.*
- Fuge**, hézag. *Szász. Szerk. Povolni.*
- Fuhrmanswinde**, szerkéremelő. *Kresznerics.*
- Fulcrum**, támasz. *Jó.*
- Fulcrum tormenti**, ágyútalp. *Közhasznú. Kis. Ágyúszár. Szontagh.*
- Füllung des Grabens**, ároktömet. *Kis.*
- Fumarium**, kémény. *Jó.*
- Functio quantitatis**, közép. *Arithmetica. Függvény. Gyóry.*
- Functio algebraica**, betűszámvetési függvény. *Gyóry.*
- Functio biformis**, kétformás függvény. *Gyóry.*
- Functio continua**, hézagta-
- lan v. szakatlan függvény. *Gyóry.*
- Functio discreta**, hézagos v. szakos függvény. *Gyóry.*
- Functio explicita**, kifejtett v. különválasztott függvény. *Gyóry.*
- Functio fracta**, tört függvény. *Gyóry.*
- Functio heterogenea**, másnemű függvény. *Gyóry.*
- Functio homogenea**, egy-nemű függvény. *Gyóry.*
- Functio imaginaria**, képzeletes függvény. *Gyóry.*
- Functio implicita**, fejtetlen függvény. *Gyóry.*
- Functio inexplicabilis**, kifejtetlen függvény. *Gyóry.*
- Functio integra**, egész függvény. *Gyóry.*
- Functio irrationalis**, ráviteletlen függvény. *Gyóry.*
- Functio rationalis**, ráviteles függvény. *Gyóry.*
- Functio realis**, valós függvény. *Gyóry.*
- Functio similis**, egyformájú v. azonformájú függvény. *Gyóry.*
- Functio symmetrica**, közmérséges függvény. *Gyóry.*
- Functio transcendens**, felmuló függvény. *Gyóry.*
- Functio trigonometrica**, helytartó. *Dugonics.*
- Functio uniformis**, egyformás függvény. *Gyóry.*
- Fundatio in aedificio**, fenékfészék. *Kresznerics.*

- Fundator**, építtető. *Beregszászi.*
- Fundus tormenti**, lásd Bodestuck.
- Funis navis**, hajókötel. *Nyiry.* Alattság. *Czech.*
- Funis brachialis**, karkötél (vitorlák' végeit a' hajó farához huzni). *Nyiry.*
- Funis camelus v. rudens**, vasmacskakötél v. tevekötél. *Nyiry.*
- Funis caudalis**, farkkötél, (a' vitorlák' aljain). *Nyiry.*
- Funis implicans vela**, vitorlát összehuzó kötel. *Nyiry.*
- Funis lateralis (scala)**, két oldalra kötő kötel, (lajtortja). *Nyiry.*
- Funis libratorius**, hajtó v. fordító kötel. *Nyiry.*
- Funis malorum**, árboczok' kötele. *Nyiry.*
- Funis operariorum**, munkások' kötele. *Nyiry.*
- Funis transversalis**, hosszában való kötel (a' kosártól az előbbi árbocz' aljára). *Nyiry.*
- Furnus**, sütökemencze. *Jó. Beregszászi.*
- Furt**, siker, nemmély. *Petha. Átgázlat. Kis. Zátony. Györry.*
- Fusz des Raketenstocks**, raketyél' talpa. *Kis.*
- Fuszband**, oszlopkötés. *Jó.*
- Fuszboden**, lábballó. *Jó.*
- Fuszgesims**, székkoszorú. *Jó.*
- Futtermauer**, bélelt fal. *Beregszászi.*

G.

- Gabeleisen**, villás köldökszár. *Szász.*
- Gabelflinte**, horgos puská. *Kis.*
- Gabelstük**, horgos ágyú. *Kis.*
- Gabelwalze**, szarvasgörgő. *Szász.*
- Gabion**, kosár. *Baricz.*
- Galaxia**, fehér út, téjút. *Nyiry.*
- Galeria**, folyosó, tornác. *Közhasznú. Kis.*
- Gallerie de communication**, közlő galeria. *Baricz.*
- Gallerie d'ecoute**, fülelő galeria. *Baricz.*
- Gallerie majeure**, fő galeria. *Baricz.*
- Gang (ausgehohlet)**, vésett tornác a' tűzaknában. *Kis.*
- Gangspill (a' hajón)**, macskatekerő. *Czech.*
- Gartenhaus**, göré. *Jó. Nyaraló. Beregszászi.*
- Gas**, gőz. *Nyiry.*

- Gatter, tok. *Szász.*
- Gattersaulen, tokláb, tokoszlop. *Szász.*
- Gebälke, gerendázat. *Jó. Povolni. Főgerendázat. Beregszászi.*
- Geländerdöcke, korlátoszlop. *Jó.*
- Geländerholm, karszemöldök. *Szász.*
- Geländerriegel, karculus. *Szász.*
- Geländersaulen, karoszlop. *Szász.*
- Geländersaulenband, karoszloptámasz. *Szász.*
- Gelenk, csukló. *Szász.*
- Gemeinschaft, közösülés. *Baricz.*
- Gemeinschafts-gallerie, közlő galéria. *Baricz.*
- Generalis, közönséges. *Bresztyenszky.*
- Genus curvarum, görbék' neme. *Bitnicz.*
- Geodesia, földmérés. *Nyiry.*
- Geographia, földleírása. *Varga Márt. Földírás Lexicon.*
- Geometra, földmérő. *Pethe.*
- Geometria, földmérés. *Dugonics. Pethe. Lexicon. Mérőtudomány. Bresztyenszky. Űrtudomány. Bolyai. Arithmetica. Térméréstudomány. Közhasznú.*
- Geometria analytica, el-
- fejtő földmérés. *Nyiry. Oldó földmérés. Közhasznú.*
- Geometria descriptiva, felvevő földmérés. *Közhasznú.*
- Geometria elementaris, kezdő földmérés. *Nyiry.*
- Geometria practica, alkalmaztatott v. gyakorló földmérés. *Közhasznú.*
- Geometria pura, tiszta földmérés. *Közhasznú.*
- Geometria sublimior, felsőbb földmérés. *Nyiry.*
- Geometria subterranea, földalatti mérés. *Nyiry. Bányamérés. Kácskovicz. Bányászati földmérés, földszínelmérés. Közhasznú.*
- Gerinne, zsilip. *Szász.*
- Gerüste, állás. *Jó.*
- Gerüstbrett, állásdeszka. *Jó.*
- Geschiebe (in hydrotech.), hordalék, hordovány. *Gyóry.*
- Geschütz, pattantyú, taraczk. *Kis.*
- Geschütz (gehobenes), felémelt pattantyú. *Kis.*
- Gesichtslinie, szemlinia. *Kis.*
- Gesichtswinkel, szemszög. *Kis.*
- Gesims, párkány, párta. *Jó. Pártázat. Povolni.*
- Gesimsglied, párkánytag. *Jó.*
- Gesimsmauerwerk, párkányozat. *Jó. Beregszászi.*

- Gespärre**, szarúfa. *Jó. Povolni.*
- Gespanterrast**, kúcsolat. *Jó.*
- Getriebplatte**, korongtányér. *Beszédes.*
- Gewächsdecke** über einen darunter strömenden Fluss, börgát. *Beszédes.*
- Gewölbe**, lásd Arcus in architectura.
- Gewölbfüssel**, boltláb. *Jó.*
- Gewölbmauerwerk**, boltfal. *Jó. Boltfaltó. Povolni.*
- Gewölbrippe**, boltoldal. *Jó.*
- Giebel**, l. Frontispicium.
- Giebelfeld**, homlokfal' tére. *Jó. Homlokfal' pusztaja v. sikja. Beregszászi.*
- Giebelmauer**, végfal. *Jó.*
- Glacis**, l. Esplanade.
- Glacis coupes**, váraljgát, kültérgát. *Kis. Vársik. Baricz.*
- Glairea**, kövecs, békasó. *Közszó.*
- Globe de compression**, szorított tűzakna. *Kis.*
- Globologia**, földgömbtudák. *Nyiry.*
- Globus**, gömb. *Dugonics. Gömböly. Varga Márta. Golyóbis. Pethe. Gömbölyeg, gomoly, golyó. Bresztyenszky. Gömbölyég, golyóbis. Varga Ján. Gömbe. Barczafalvi. Gojgó. Bedeus.*
- Globus aërostaticus**, fel-
- lengér. *Barczafalvi. Repülő golyóbis. Varga Márta. Levegői golyó. Közhasznú.*
- Globus caelestis**, égi gömböly. *Varga Márta.*
- Globus terrestris**, földi gömböly. *Varga Márta.*
- Glockenleiste**, harangpárkány. *Beregszászi.*
- Gnomon astronom.**, délnyíró. *Kmeth. Napmutató. Közhasznú.*
- Gnomon geomet.**, szegletmérték. *Közhasznú.*
- Gnomonica**, napórák' tudománya. *Varga Márta. Arnyékóra tudomány. Nyiry.*
- Goniometer**, lásd Astrolabium.
- Goniometria**, szegletmérés. *Bresztyenszky. Szögmérés. Közhasznú.*
- Gorge v. Kehle**, torok. *Baricz.*
- Gosse**, garat. *Czech. Nagygarat. Komárom.*
- Graben**, lásd Fossa.
- Grabenschere**, v. Tenaille, olló. *Baricz.*
- Graben vor den Feldschanzen**, mezővárások. *Kis.*
- Grabungscunet**, vezérárok. *Beszédes.*
- Gradbalken**, szegletkaskasülő. *Jó.*
- Gradfeder**, éles órom. *Szász.*
- Gradsaulé**, szegletoszlop. *Szász.*
- Gradsparren**, szeglet

- szarúfa. *Jó. Beregszászi. Fozatfa. Kresznerics.*
- Grads p u n d u n g**, éles ormozat. *Szász.*
- Gr a d u s** in aedificio, lépcsőíz *Jó. Lépcső. Beregszászi.*
- Gr a d u s** in circulo, darab. *Csere. Grádus, iz. Dugonics. Varga Márt. Fog. Pethe. Köríz. Bresztyenszky. Rész. Beregszászi. Lépcső. Nyíry. Fok. Közhasznú.*
- G r a e t e** des Glacis, voralja taréj. *Kis.*
- G r a n a t a**, granát. *Kis.*
- G r a n a t t r a u b e n**, granátfürt. *Kis.*
- G r a n d o** pyrotechnica, kártaés. *Kis.*
- G r a s e n** (in pyrotechn.), túrni a' földet lövéssel. *Kis.*
- G r a v i t a r e**, nehézkedni. *Varga Márt.*
- G r a v i t a s**, nehézség. *Varga Márt. Lexicon. Lánghy.*
- G r a v i t a t i o**, nehezülés. *Varga Márt. Nehezkedés. Lexicon. Nehezedés.*
- G r e n z w e r t h**, határérték. *Györy.*
- G r i e s s a u l e n**, zsillppofa-
oszlop. *Szász.*
- G r i e s s a u l e n** in die Mitte,
vizválaszoszlop. *Szász.*
- G r i e s w e r k**, szivárvány.
Szász.
- G r ü n d e l**, gerendely (a'
malomb.).**Czech.*
- G r ü n d e l z a p f e n**, gerendelycsap. *Czech.*
- G r u n d m a u e r**, tőfal. *Jó. Faltó. Povolni. Fenékfal. Kresznerics. Fundamentomnak rakott fal. Beregszászi.*
- G r u n d r i s z**, területrajz.
Beregszászi. Alaprajz. Közhasznú.
- G r u n d s c h l e u s z e**, fenékszuggó. *Beszédes.*
- G r u n d s c h w e l l e**, alapászkok. *Szász.*
- G r u n d s c h w i n g e**, székkoszorú, székkerék. *Jó.*
- G u r t e**, boltszíj. *Jó. Heveder. Beregszászi.*
- G ü r t e l** (in arch.), l. Cincta.
- G u t t a d o r i c a**, csepp. *Beregszászi.*
- G y p s u m**, gips. *Jó.*
- G y p s k a l k**, gipsmész. *Jó.*

H.

- H a l b m o n d**, lásd Demilune.
- H ä n g s a u l e**, függő oszlop. *Jó. Felkötő oszlop. Beregszászi.*
- H a h n b a l k e n**, kakasülő. *Jó.*
- H a n d g r a n a t e**, kézi granát. *Kis.*

- H**angwerk, függő alkat. *Közhasznú.* Független. *Györy.*
- H**aubitze, hubicza. *Közhasznú.* *Kis.* Haubicza. *Baricz.*
- H**auptbaum, malomászkok. *Beszédes.*
- H**auptschwinge, támaszos ingató. *Szász.*
- H**ausbaum, kópadtalp. *Szász.*
- H**auschiff, házhajó. *Szász.* *Komárom.*
- H**aut des Schiffes, oldal. *Czech.*
- H**ebdomas, hét. *Közszó.*
- H**eber (a' hajónál), emeltyű. *Sztrokay.* Emelő. *Czech.*
- H**eliometrum, napmérő. *Kmeth.* *Közhasznú.*
- H**eliotrop, napfordító. *Közhasznú.*
- H**elix, vákány. *Mechanica.* Csigavágás. *Varga Márt.* Kapaszkodó. *Pethe.* Sotülevél-fészek. *Szász.*
- H**emisphaera, félgömb. *Dugonics.* *Kmeth.* Félgömbölyeg. *Varga Márt.*
- H**ermetice claudere, levegőhathatatlanul bezárni. *Vándor.*
- H**eterogeneus, különbnemű. *Bresztyenszky.* Másnemű. *Lánghy.*
- H**eteroscefi, egyárnyékúak. *Közhasznú.*
- H**exaedron, hatlapú. *Pethe.*
- H**exagonum, hatszeg. *Bresztyenszky.*
- H**irnholz, czölölpfő. *Szász.* Velőfa. *Povolni.*
- H**odometer, útmérő. *Bitnicz.*
- H**ohlkehle, egész hornyolat. *Povolni.*
- H**ohlleiste, völgyes párkány. *Beregszászi.* Üres párkány. *Jó.*
- H**ohlweg, lásd Defilé.
- H**ohlziegel, üres tégl. *Jó.*
- H**olm, donga koszorú. *Szász.* kapocsfa.
- H**olz (gedrehte), járó báb, álló báb. *Szász.*
- H**olzkammer, fás kamara. *Jó.*
- H**olzshoppen, fás szín. *Jó.*
- H**omogeneus, egynemű. *Lexicon.* *Bresztyenszky.*
- H**omologus, egytételű. *Dugonics.* Pár v. egyszabású. *Pethe.* Egyfekvésű. *Bresztyenszky.* *Bolyai.*
- H**ora astronomica, csillagóra. *Közhasznú.*
- H**ora babylonica, babyloni óra. *Közhasznú.*
- H**ora communis, közóra. *Bitnicz.*
- H**ora europea, európai óra. *Bitnicz.*
- H**ora italica, olasz óra. *Bitnicz.*
- H**ora judaica, zsidó óra. *Bitnicz.*
- H**orchgallerie, fülelőgaléria. *Baricz.*
- H**orizon, látáshatározó. *Csere.* Látás' határa. *Varga Márt.* Láthatár. *Kmeth.* Lát-

- kör. *Lexicon. Vizarány. Be-deus. Bolyai.*
- H**o r i z o n t a l i s , vizsín szerint. *Kovács.* Vizmértékben álló, földszintnyi. *Varga Márt. Egysektű. Kmeth. Vizektű. Pethe. Udvardy. Vízállású, vízmérsékű. Sárvári. Látlagos. Győry. Vizarányu. Bolyai.*
- H**o r n w e r k , fecskefark. *Baricz. Vársáncz' szarva. Lexicon.*
- H**o r o l o g i u m , óra. *Közzzó.*
- H**o r o l o g i u m aequatoriale, egyenlítői óra. *Nyiry.*
- H**o r o l o g i u m declinans, hajlott óra. *Nyiry.*
- H**o r o l o g i u m horizontale, vízszinti óra. *Nyiry.*
- H**o r o l o g i u m inclinans, előhajló óra. *Bitnicz.*
- H**o r o l o g i u m irregulare, rendetlen óra. *Bitnicz.*
- H**o r o l o g i u m lunare, holdóra. *Bitnicz.*
- H**o r o l o g i u m meridionale, déli óra. *Bitnicz.*
- H**o r o l o g i u m occidentale, nyugotti óra. *Bitnicz.*
- H**o r o l o g i u m orientale, keleti óra. *Bitnicz.*
- H**o r o l o g i u m reclinans, hátrahajló óra. *Bitnicz.*
- H**o r o l o g i u m regulare, rendes óra. *Bitnicz.*
- H**o r o l o g i u m septentrionale, éjszaki óra. *Bitnicz.*
- H**o r o l o g i u m solare, napóra. *Kresznerics.*
- H**o r o l o g i u m stellare, csillag óra. *Bitnicz.*
- H**o r o l o g i u m verticale, függőleges óra, tető óra. *Bitnicz.*
- H**ü l f s k e s s e l , segédüst. *Bitnicz.*
- H**u m o r a q u e u s oculi, viznedv. *Nyiry.*
- H**u m o r c r y s t a l l i n u s oculi, kristálnedv. *Nyiry.*
- H**u m o r v i t r e u s oculi, szem' üvegnedvessége. *Varga Márt. Üvegnedv.*
- H**y d r a u l a , vízmérő. *Győry.*
- H**y d r a u l i c a , vízméréstudomány. *Győry.*
- H**y d r o d y n a m i c a , vize-rőtudomány. *Varga Ján.*
- H**y d r o s t a t i c a , víz' egyaránlátjának tudománya. *Varga M. Víznehézség tudomány. Lánghy. Vizeránytudák. Nyiry.*
- H**y d r o t e c h n i a , Vízigazgatás. *Varga Márt. Vízépítés' tudománya. Győry. Víz-mivészésgtudomány. Lánghy. Vízigazítás. Varga Ján.*
- H**y e m s , tél. *Közzzó.*
- H**y g r o m e t r u m , nedveségmutató. *Varga M. Nedvmérő. Nyiry.*
- H**y p e r b o l a , mentelék. *Dugonics.* Nagyobb távú, közép-pontos, vissza-nem térő, négykarú vágat. *Bolyai.*
- H**ý p o c y c l o i s , alatti kari-kázat. *Közhasznú.*
- H**ý p o m o c h l i u m , nyugvás' pontja. *Mechanica. Tar-*

- talék, támasz. *Varga Márta*.
 Nyilaló. *Szász. Ászok*.
 Hypothenusa, fenék. *Csere*.
 Alattság. *Dugonics*. Feszés
 oldal. *Pethe*. Alattálló. *Bresz-*
tyenszky. Aláfeszült. *Györy*.
 Átfogó. *Bolyai*.
- Hypothesis, vélekedés.
Pethe. Vélemény. *Lexicon*.
 Felvétel. *Láxghy*.
 Hypotrachelium in col-
 lumna, nyak. *Kresznerics*.
 Oszlopfőnyaka. *Beregszászi*.

I.

- Ichnographia, alrajz. *Nyí-*
ry. Fenékrájsz.
 Ichenbalken, hajlatka-
 kasülő. *Jó*.
 Ichenband, hajlatkötés.
Jó.
 Ichsenparren, hajlat-
 szarúfa. *Jó*. X szarúfa. *Be-*
regszászi.
 Ichsenstuhlsäule, haj-
 latoszlop. *Jó*.
 Icosaedron, húszlapú. *Pe-*
the. Húsz egyenlő oldalú
 test. *Beregszászi*.
 Idea in delineatione, előrajz,
 mázlat. *Jó*.
 Idem, azonféle. *Bresztyenszky*.
 Egy. *Arithmetica*.
 Identicus, azonos. *Nyíry*.
 Illuminatio, világítás,
 világosítás. *Nyíry*.
 Illusio optica, szemcsalás.
Varga Márta.
 Imbrex, fedélcserép. *Jó*. Cse-
 réptégla. *Beregszászi*.
 Immersio in umbram, ár-
 nyékba menés. *Varga Márta*.
- Impar, nemfeles. *Csere*. Pá-
 ratlan. *Pethe*. *Bresztyenszky*.
 Inaequalis, egyenletlen.
Lexicon. Egyenetlen. *Bresz-*
tyenszky.
 Inclinationo acus magneti-
 cae, mágnes' lehajlása. *Var-*
ga Márta.
 Inclinationo fundi alvei, viz-
 ágy hanyat. *Beszédes*.
 Inclinationo orbitae, pálya'
 hajlata. *Jelenkor*.
 Inclinationo rectae ad pla-
 num, hajladtság. *Bresztyensz-*
ky.
 Incognitus, ismeretlen.
Közzszo.
 Incomensurabilis,
 mászmértékű. *Pethe*. Öszve-
 mérhetetlen. *Bresztyenszky*.
Arithmetica. Egyezhetet-
 len. Öszzemérhetetlen. *Bolyai*.
Közhasznú.
 Incomplexus, egytagú.
Bresztyenszky.
 Inconstans, változó. *Nyí-*
ry.

- I n c r e m e n t u m**, növet. *A-rithmetica*. Növedék.
- I n d e t e r m i n a t u s**, határozatlan. *Dugonics. Bresztyenszky.*
- I n d e x**, mutató. *Györy.*
- I n e r t i a**, lomhaság. *Varga Márta.*
- I n f l e x i b i l i t a s** funis, kötél hajolhatatlansága. *Varga Márta.* Kötél' feszessége. *Közhasznú.*
- I n f l e x i o** curvae, elhajlás. *Bitnicz.*
- I n f u n d i b u l u m** magicum, bűbajos töltésér. *Varga Márta.*
- I n s c r i b e r e** circulo, kerekbe helyheztenni. *Dugonics.* Karikába ejteni. *Pethe.*
- I n s g e t r i b**, tőre (jár a' malom). *Beszédes.*
- I n s t r u m e n t u m** aequatoriale, egyenlítő eszköz. *Kmeth.*
- I n s t r u m e n t u m** extersorium (in pyrotech.), seprű v. borosta. *Bitnicz.*
- I n s t r u m e n t u m** fartorium (in pyrotech.) töltőrúd v. töltőlapát. *Bitnicz.*
- I n s t r u m e n t u m** geometricum, földmérő műszer. *Bitnicz.*
- I n s t r u m e n t u m** Pitotianum, Pitot' csője. *Közhasznú.*
- I n t e g r a l e**, summázat. *Bolyai. Arithm.* Egészlet. *Györy.*
- I n t e g r a l e** completum, teljes v. tökéletes summázat.
- I n t e g r a l e** indeterminatum, határozott summázat.
- I n t e g r a l e** duplicatum, kétszeres summázat.
- I n t e g r a l e** incompletum, teljetlen v. tökéletlen summázat.
- I n t e g r a l e** indeterminatum, határozatlan summázat.
- I n t e g r a l e** particulare, külön summázat.
- I n t e g r a t i o**, I. Calculus integralis.
- I n t e n s i t a s** lucis. I. Illuminatio.
- I n t e r c a l a r i s**, berovott. *Bachich.*
- I n t e r c o l u m n i u m**, oszlopköz. *Kresznerics.*
- I n t e r f e r e n z** der Wellen, hullámok' egymást keresztül vágása. *Bitnicz.*
- I n t e r l u n i u m**, hőköz. *Kresznerics.*
- I n t e r p o l a r e**, közbevetni. *Lexicon.* Közbe iktatni. *Györy.*
- I n t e r s e c t i o**, szelet, belrajz. *Jó.* Ketté vágott rajz, keresztülvágás. *Beregszászi.* Áltvágás. *Bedeus.*
- I n t e r t i g n i u m**, gerendaköz. *Kresznerics.*
- I n t e r u s u r i u m**, interes, kamat. *Pethe.* Pénzbér, kamat. *Bresztyenszky.*
- I n t u i t u s**, önlátvány. *Bolyai.*
- I n t u m e s c e n t i a**, dagály. *Györy.*
- I n v e s t i r**, békeríteni. *Baricz.*
- I n v e r s e** in proportione, viszált, viszálosan. *Varga M.*

- Megfordítva. *Pethe .Bresztyenszky.*
- I n v o l u t a**, beborított. *Közhasznú.*
- I n v o l u t r i x**, beborító. *Közhasznú.*
- I r i s oculi**, szem'szivárványa. *Varga Márt. Sárvári. Szemszivárvány. Nyíry.*
- I r r a t i o n a l i s**, I. Incommensurabilis.
- I r r e g u l a r i s**, rendhagyó. *Lexicon. Szabálytalan. Szon-tagh.*
- I s o c h r o n o n**, egyidejű. *Közhasznú.*

J.

- J a c t u s aquae**, vízszökés. *Varga Márt.*
- J a c t u s arcuatus**, I. Bogenschusz.
- J a c t u s horizontalis**, vízszínlövés. *Kis.*
- J a c t u s maximae elevationis**, félnegyedű lövés. *Bitnicz.*
- J a c t u s primi gradus**, egyfokú lövés. *Bitnicz.*
- J a n u a**, ajtó. *Jó. Közszó.*
- J o c h b a n d**, hónajkötés. *Be-regzsászi. Fekvő heveder.*
- J o c h b a u m**, hidezölöp. *Szász.*
- J o c h b r ü c k e**, ígás hid. *Be-szédes.*
- J o c h p f e i l e r**, hidláb. *Jó. Szász.*
- J u g u m bilancis**, mérték' rudja. *Bitnicz.*
- J u g u m pontis**, hidjárom. *Szász.*
- J u n g e n s in curva**, foglaló. *Dugonics. I. Radius vector.*
- J u n i p e r u s**, gyalogfenyő. *Közszó.*

K.

- K ä m p f e r**, boltszék. *Jó. Oltaltámasz' koronázatja. Be-regzsászi. Ellenző Györy.*
- K ä m p f e r k ü s s e**, ívágy. *Povolni.*
- K a l f a t e r n**, mohózni (a' hajót mohával kitömní és
- katránnal bekenni). *Sztrokay. Verni. Czech.*
- K a m m**, lásd Crete.
- K a m m o d e l**, fogosztó. *Szász.*
- K a n o n e** (geschmiedete), koholt ágyú. *Kis.*

- Kanonen** (gekuppelte), öszvelánczolt ágyúk. *Kis.*
- Kanonenbatterie**, ágyútűztelep. *Kis.*
- Kappen** (den Anker), vasmacska kötelét elvágni. *Bitnicz.*
- Karniesz**, koronázó párkány, felső gerendázat. *Beregszászi.*
- Kartätschen**, l. Grandopyrotechnica.
- Kastenschleusze**, vízszekrény. *Beszédes.*
- Kehlbalken**, torokgerenda. *Jó. Beregszászi.* Rovátkülő. *Povolni.*
- Kehlleiste**, völgyelt párkány. *Jó. Torokpárkány. Beregszászi.*
- Kehlsparren**, torokszarúfa. *Jó. Beregszászi.* Gégeheveder. *Povolni.*
- Kehring**, belfüüs koszorúkerék, párkánykerék. *Szász.*
- Kelle**, vakoló kalán. *Jó.*
- Kellerstein**, pinczekő. *Jó.*
- Kernschusz**, l. Jactus horizontalis.
- Kesselbatterie**, kazántűztelep. *Kis.*
- Kettenbrücke**, lánczhid. *Gyóry.*
- Kettenkugel**, lánczos teke. *Kis.*
- Kiel**, lásd Carina.
- Kirchenschiff**, szentház' hajója. *Jó.*
- Klammer**, vaskapocs. *Jó.*
- Kloben**, galangoló medve. *Szász. Sarokfa. Kácskovicz.*
- Klobenrad**, huzócsiga. *Jó.*
- Klobenruthe**, kalistás veszsző (a' malomb.). *Czech.*
- Knagge**, hónajsziy. *Szász.*
- Knauf**, lásd Capitulum columnae.
- Kolben**, köldök. *Szász.*
- Kolbenventil**, köldök-leppentyű. *Szász.*
- Kolossalisch**, nagyolt, megnagyobbított. *Beregszászi.*
- Kothziegel**, vályog. *Jó.*
- Kragstein**, l. Console.
- Kranich**, forduló csiga. *Jó.*
- Kranz**, kerékfolyó, kerékalács. *Szász.*
- Kranzgesims**, koszorú párkány. *Jó. Beregszászi.* Koszorúheveder. *Povolni.*
- Kreutzbatterie**, keresztűztelep. *Kis.*
- Kreuzthüre**, keresztajtó. *Jó.*
- Kreuzverbindung**, keresztkötés. *Jó. Beregszászi.*
- Kronwerk**, koronagát. *Kis. Korona. Baricz. Koszorúgát.*
- Krönnen den bedeckten Weg**, takart utat koronázni. *Kis.* Takart utat ormozni. *Bitnicz.*
- Kropf**, viznyereg. *Szász.*
- Kropfgerinne**, gégezsílip. *Beszédes.*
- Kropfschwelle**, viznyeregkűszüb. *Szász.*

- Kunstkreutz, keresztés ingató. *Szász.*
 Kuppel, kúp. *Jó.*
 Kuppellaterne, kúpfedő. *Jó.*
 Kuppelgewölbe, lásd Arcus sphaericus.

- Kurbel, kallantyú. *Szász.*
 Kurbstange, ingató pózna. *Szász.*
 Küstenbatterie, tengerparti tüzgát. *Kis.*

L.

- Lacunar, menyezet. *Lexicon.* Padolat. *Jó. Közhasznú.*
 Lade (az emelő erőműb.), kolostya. *Czech.*
 Ladeschaufel, lásd Instrumentum fartorium.
 Lagerkunde, táborvonás. *Baricz.*
 Läuffer (a' malomb.), hékö. *Kresznerics. Kő. Beszédes.* Forgókő. *Komárom.*
 Läufferstange, korongvas. *Beszédes. Szálvas. Czech.* Malomvas. *Komárom.*
 Laffete, ágyúszékér. *Baricz.*
 Langdehne v. Landine, állásoszlop. *Jó. Hosszszan nyuló. Povolni.*
 Lanx, serpenyő. *Mechanica.*
 Lapis, kő. *Közszó.*
 Lapis arenarius, homokkő. *Kresznerics.*
 Lapis caesus, l. Caementum.
 Lapis calcareus, mészkő. *Beregzászi.*
 Lapis nativus, terméskő. *Kresznerics.*
- Lapsus corporis, esés, leesés. *Közhasznú.*
 Later, téglá. *Jó. Beregszászi.*
 Laterna ad rotam dentatam, orsó. *Varga Már. Dob. Szász. Korong. Beszédes. Pereszlen. Helmeczy.*
 Laterna magica, ürdüngős lámpás. *Varga Már. Bájmeés. Nyiry.*
 Latitudo, szélesség. *Közszó.*
 Latitudo geographica, földi szélesség. *Varga Már.*
 Latitudo normalis, mérőszél. *Beszédes.*
 Latrina, árnyékszék. *Jó.*
 Latte, lécz. *Jó.*
 Lattennagel, léczszeg. *Jó.*
 Latus, oldal. *Dugonics. Varga Már. Pethe. Brestyenzky.*
 Latus exterius munimenti, küloldal. *Kis.*
 Latus interius munimenti, beloldal. *Kis.*

- Lauf der Kanone**, ágyúcső.
Kis.
Laufboden, fiókpalcz. *Jó.*
Laufbrücke, futóhid. *Kis.*
Laufer, csúszó árbocz.
Szász.
Laufgraben, l. Accessus.
Laufgrabenhacken, viv-
 sáncz horog. *Baricz.*
Laufgrad.
Laufamme, verőbak. *Szász.*
Lauft, kéreg. *Szász.*
Laune, kőpad. *Beszédes.*
Szász.
Lans, (a' hajónál), czin, suj-
 tás, szivács. *Czech.*
Lavette, lásd Fulcrum tor-
 menti.
Lavettenwände, ágyú-
 talp' lapja. *Kis.*
Lectus fluvii, folyóágy.
Bachich. Viz' medre. *Köz-
 szó.*
Lehne, fogódzó. *Jó.*
Leiter, lábtó. *Povolni.*
Leiterersteigung, lásd
 Escalade.
Lemma, elev. *Dugonics.*
 Kölcsonállítás. *Lexicon.* Se-
 gédtét. *Bolyai.*
Lemniscata, csukorhosz.
 v. vonal. *Bitnicz.*
Lenker, kallantyú ostor.
Szász.
Lens crystallina oculi, szem'
 lencséje. *Varga Márta.* Kris-
 tályszem. *Nyiry.*
Lens optica v. vitrea, üveg-
 lencse. *Varga Márta.* Üveg-
 szem. *Nyiry.*
- Lens optica achromatica**,
 színtelen üveglencse. *Köz-
 hasznú.*
Lens optica concava, vápás
 lencse. *Csere. Hézag. Varga*
Márt. Horpadt üvegszem.
Nyiry.
Lens optica convexa, dom-
 ború lencse. *Csere.*
Libella aquae, vizszíneset.
Beszédes.
Libella (instrumentum),
 vizszínmérték. *Kovács.* Viz-
 mérték. *Varga Márta.* Egyen-
 ző. *Kmeth.* Csüngő mérték.
Pethe. Estelő. *Beszédes.*
Libellare, vízmértékre
 venni. *Beregszászi.* Estölui.
Beszédes.
Libellatio, vizszínmérés.
Közhasznú.
Libellator, vízmérő, föld-
 színlő. *Vedres.*
Libra, mérték. *Varga Márta.*
Libratio lunae, hold' in-
 gása. *Közhasznú.*
Lichtbaum, tornáczsüveg-
 fa. *Kresznerics.*
Lichten (den Anker), vas-
 macskát felszedni. *Bitnicz.*
Lignum, fa. *Jó. Közszó.*
Limen, küszöb. *Jó. Közszó.*
Limes, véghatár. *Arithme-
 tica. Bolyai.* Határ. *Lexicon.*
Limite s'eclipsium, fogyat-
 kozások' határa. *Varga Márta.*
Limus, iszap. *Jó. Kreszne-
 rics.*
Linea, hosszs. *Dugonics.*
Lexicon. Linea. *Varga Márta.*

- Pethe. Sárvári.* Linia, vonás; hosz. *Bresztyenszky.* Vonás, linia. *Beregszászi.* Vonat. *Nyíry.* Vonal. *Közhasznú.*
- Linea apsidum*, emeletek' lineája. *Közhasznú.*
- Linea auxiliaris*, segítő vonás. *Bresztyenszky.* Segítő v. vak vonás. *Beregszászi.*
- Linea capitalis*, l. *Capitale.*
- Linea circumvallationis*, körülgátlás' lineája. *Kis.*
- Linea curva*, horgas hosszs. *Dugonics.* Görbe linea. *Pethe. Bresztyenszky. Sárvári.*
- Linea defensionis major seu stringens*, állandó védvonal, *Nyíry.*
- Linea defensionis minor seu figens*, surló védvonal. *Nyíry.*
- Linea directionis*, nehézség' arányzásának lineája. *Varga Márta.*
- Linea directrix*, igazgató hosszs. *Dugonics.*
- Linea fundamentalis*, alaphosszs. v. vonal. *Bitnicz.*
- Linea horizontalis*, vízarányú linea. *Kácskovicz.*
- Linea incidentiae*, beesés' vonala. *Közhasznú.*
- Linea loxodromica*, tekergő hosz.
- Linea meridiana*, déli vonás. *Kmeth.* Délvonal. *Közhasznú.*
- Linea mixta*, elegyvonás. *Jó.*
- Linea nodorum*, gombok' lineája. *Varga Márta.*
- Linea obliqua*, ferde vonás. *Bresztyenszky.* Rézsutt linea. *Kácskovicz.* Dülös v. dült linea. *Pethe.* Hajlott vonás. *Beregszászi.* Kancsal linea. *Bedeus.*
- Linea parallela*, egyközű hosszs. *Dugonics. Bresztyenszky.* Párhuzomos linea. *Pethe.* Mellékes linea. *Csere.* Egyarányú linea. *Varga Márta.* Egymeszlő linea. *Bachich.* Egyenlő közf. *Sárvári. Beregszászi.*
- Linea perpendicularis*, függő hosszs. *Dugonics. Bresztyenszky.* Csüngő linea. *Pethe. Udvardy.* Függleges vonal. *Közhasznú.* Eső linea. *Bachich.*
- Linea recta*, egyenes hosszs. *Dugonics. Pethe. Bresztyenszky. Sárvári.* Egyen. *Arithmetica.*
- Linea refractionis*, szegés' vonala. *Bitnicz.*
- Linea transversalis*, keresztvonal. *Bitnicz.*
- Linea verticalis*, l. *Linea perpendicularis.*
- Lingula bilancis*, függő. *Varga Márta.* Nyelv. *Nyíry.*
- Litera dominicalis*, vasárnapi betű. *Kalendarium.*
- Littus*, part. *Györy.*
- Littus munitum*, bélelt part. *Pethe.* Óvott part. *Nyíry.*
- Loculamentum*, szár. *Mechanica.* Csigatok. *Szász.*

- Locus geocentricus**, természeti v. igaz hely. *Varga Márt.* Földközépi hely. *Közhasznú.*
- Locus geometricus.**
- Locus heliocentricus**, napközépi hely. *Közhasznú.*
- Locus opticus**, látszó hely. *Bitnicz.*
- Locus physicus**, valóságos hely. *Bitnicz.*
- Logarithmus**, számszer. *Dugonics. Varga Márt.* Polczjegyszám, arányszám. *Bresztyenszky.* Erányszám, viszonyszám. *Nyiry.* Rangjel. *Arithmetica. Bolyai.*
- Logarithmus artificialis**, mesterséges viszonyszám. *Bitnicz.*
- Logarithmus naturalis**, természeti erányszám. *Nyiry.*
- Logarithmus vulgaris**, közerányszám. *Nyiry.*
- Loge**, erkélyke. *Povolni.* Páholy. *Közszó.*
- Logement** (in archit. milit.), védlak. *Kis.* Béfészkeelés. *Baricz.*
- Logistica**, viszonyszám-vonal. *Bitnicz.*
- Longimetria**, i. Euthymetria.
- Longitudo**, hosszúság. *Pethe.* *Közszó.*
- Longitudo geographica**, földihosszaság. *Varga Márt.*
- Lorica**, könyöklőfal. *Kresznerics.*
- Lorica** (in archit.), lásd Brustwehr.
- Lorica exterior** (in archit. milit.), i. Contrescarpe.
- Lorica fumarii**, kéménytorok. *Beregszászi.*
- Lorica transversa** (in archit. milit.), keresztmelyvéd. *Bitnicz.*
- Löschkasten**, oltóláda. *Jó.*
- Luftflügel**, szelelő. *Jó.*
- Luftperspectiv**, levegő-látszás' tudománya. *Beregszászi.*
- Luftröhre**, szelelő lyuk (az árnyékszékben). *Beregszászi.*
- Lumen zodiacale**, állatos pólya' világossága. *Varga Márt.* Állati övfény. *Közhasznú.*
- Luna**, hold. *Közhasznú.*
- Lunae saltus**, holdugrás. *Karap.*
- Lunette**, védfok, várórfok. *Jelenkor.* Félhold. *Baricz.*
- Lunte**, kanóc. *Kis.* Mécs. *Baricz.*
- Luntenstock**, kanócznyél. *Kis.*
- Lunula Hippocratis**, Hippocrates' holdocskája. *Dugonics.*
- Lux**, világosság. *Beregszászi.* Világ.

M.

- Machina**, műszer. *Varga Márt. Gépely. Lexicon. Moztony. Vedres. Erőmív, gépely. Szász. Erőmív. Varga Ján.*
- Machina composita**, öszvefogalt műszer. *Varga Márt.*
- Machina simplex**, egyes műszer. *Varga Márt.*
- Macula solis**, nap' feltja. *Varga Márt.*
- Mahlgerinne**, őrlőzsillip. *Szász.*
- Malus**, árbocz. *Nyiry.*
- Malus artimon**, órrárbocz. *Nyiry. Első v. fokárbocz. Közhasznú.*
- Malus dolonis**, hátulsó árbocz. *Nyiry. Bézsánárbocz. Közhasznú.*
- Malus magisterialis**, főárbocz. *Nyiry.*
- Manometrum**, sűrűmérő. *Bitnicz.*
- Mantelbaum**, pálastfa. *Jó. Füstfogó gerenda. Beregszászi.*
- Mantissa** logarithmi, hozzáadás. *Bresztyenszky.*
- Manubrium**, nyél, fogantyú. *Kresznerics.*
- Mappa geographica**, földi abrosz. *Varga Márt. Földkép. Lúnghy. Földabrosz. Közhasznú. Földrajz. Lexicon.*
- Mappa hydrographica**, vizrajz. *Közhasznú.*
- Mappa orographica**, bércrajz. *Közhasznú.*
- Margovalli**, I. Berme.
- Marmor**, márvány. *Jó.*
- Masque**, álzat. *Szontagh.*
- Masquiren**, eltakarni. *Kis. Álazni. Szontagh.*
- Massa**, vagyona a' testnek. *Varga Márt. Misége a' testnek. Barczafalvi. Szertőmény. Lexicon. Tömeg, Jelenkor.*
- Materia**, szer, talpszer. *Lexicon. Anyag. Közhasznú.*
- Mathesis**, tudákosság. *Dugonics. Varga Márt. Tudákosság. Barczafalvi. Mathesis. Pethe. Mérőtudomány. Lexicon. Mekkoraság' tudománya. Lúnghy. Nagyságtudomány. Bresztyenszky. Tudalom. Kresznerics.*
- Mathesis adplicata**, egyesült Mathesis. *Pethe. Alkalmaztatott nagyságtudomány. Bresztyenszky.*
- Mathesis elementaris**, kezdő tudákosság. *Nyiry.*
- Mathesis pura**, elmélkedő v. csupa tudákosság. *Barczafalvi. Elmélkedő mathesis. Pethe. Tiszta nagyságtudomány. Bresztyenszky.*
- Mathesis sublimior**, fel-

- sőbb tudáság. *Nyiry. Méléseges mathesis. Pethe.*
- M a u e r** (durchbrochene), nyilásos fal. *Beregszászi.*
- M a u e r** (schwebende), függő fal. *Beregszászi.*
- M a u e r b a n k**, szarúágy. *Jó. Szarúülés, koszorúgerenda. Beregszászi. Falpad. Povolni.*
- M a u e r w a n d** (quergestreifte) hornyolt falszín. *Povolni.*
- M a u e r w e r k**, épületmív. *Jó. Fal. Beregszászi. Falmív. Povolni.*
- M a u r e r**, építő. *Jó. Kőmíves. Közszó.*
- M a u r e r g e s e l l**, kőmiveslegény. *Közszó. Építőlegény. Jó.*
- M a u r e r j u n g**, építőinas. *Jó. Kőmivesinas. Közszó.*
- M a u r e r s c h n u r**, mérősinor. *Jó.*
- M e c h a n i c a**, műszer' tudománya. *Varga Már. Erőművtudomány. Lánghy. Mozgástudák. Nyiry. Mozgástudomány. Bitnicz.*
- M e c h a n i c a r a t i o n a l i s** seu pura, tiszta mozgástudomány. *Bitnicz.*
- M e c h a n i c a t e c h n i c a** seu applicata, alkalmaztatott mozgástudomány. *Bitnicz.*
- M e c h a n i s m u s**, gépelyezet. *Lexicon. Szerkezet. Közhasznú.*
- M é c h e**, l. Lunte.
- M e d i u m**, köz. *Varga Már.*
- M e d i u m r e f r i n g e n s**, meg-
- törő köz. *Varga Már. Törő köz. Közhasznú.*
- M e d i u m r e s i s t e n s**, közakadály. *Varga Már. Ellenálló v. tartóztató köz. Közhasznú.*
- M e d i u m v a c u u m** szabad v. üres köz. *Bitnicz.*
- M e h l b a n k**, kőpadormos. *Szász.*
- M e m b r u m a r c h i t e c t o n i c u m**, tag. *Beregszászi.*
- M e n e n i a**, erkely, *Jó. Kiálló. Beregszászi.*
- M e n i s c u s**, holdforma. *Nyiry.*
- M e n s i s**, holdnap. *Dugonics. Holnap. Közhasznú.*
- M e n s i s a n o m a l i s t i c u s**, rendhijú holdnap. *Közhasznú.*
- M e n s i s d r a c o n t i c u s**, csomóholdnap. *Bitnicz.*
- M e n s i s p e r i o d i c u s**, pályaholnap. *Bitnicz.*
- M e n s i s s i d e r e u s**, csillagholnap. *Bitnicz.*
- M e n s i s s y n o d i c u s**, egyesülésholnap. *Bitnicz.*
- M e n s u l a p r a e t o r i a n a**, mérőasztal. *Közhasznú.*
- M e n s u r a**, mérték. *Varga Már. Pethe. Bresztyenszky. Beregszászi. Bolyai.*
- M e n s u r a c o m m u n i s**, közös mérték, *Bresztyenszky.*
- M e n s u r a c u b i c a**, tömötségmérték. *Pethe. Testmérték. Bresztyenszky.*
- M e n s u r a l i n e a r i s**, lineamérték. *Pethe.*

- Mensura maxima**, legnagyobb mérték. *Pethe.*
- Mensura minima**, legkisebb mérték. *Bitnicz.*
- Mensura quadratica**, területmérték. *Pethe.* Lapmérték. *Beregszászi.*
- Meridianus**, déli karika. *Varga Márta.* Délkör. *Kmeth.*
- Meridies media**, középdél. *Varga Márta.*
- Meridies vera**, igaz dél. *Közhasznú.*
- Merlon**, ágyúrész. *Baricz.*
- Metallum**, ércz. *Jó.*
- Methodus**, tanításmód. *Lexicon.* Módszer. *Közhasznú.*
- Methodus analytica**, vizszatéró tanításmód. *Lexicon.*
- Methodus directa**, közvetlen módszer. *Közhasznú.*
- Methodus inversa**, megfordított módszer. *Közhasznú.*
- Methodus minimorum quadratorum**, legkisebb négyzetek' módszere. *Bitnicz.*
- Methodus synthetica**, előremenő tanításmód. *Lexicon.*
- Metopa**, közpárta. *Jó.* Négy-szegű köz. *Beregszászi.* Négy-szegű köz.
- Micrometrum**, apránymérő. *Kmeth.* Paránymérő. *Bitnicz.* Kicsitmérő. *Nyíry.*
- Microscopium**, nagyítóüveg. *Varga Márta.* *Mechanica.* Nagyító. *Nyíry.*
- Microscopium solare**, nap'sugaraival nagyobbító.
- Varga Márta.** Napnagyító. *Közhasznú.*
- Mina**, I. Cuniculus.
- Minenbrunn**, aknakút. *Kis.*
- Minengallerie** v. **Minengang**, aknatornác. *Kis.*
- Minenkammer**, aknakamara. *Kis.*
- Minenladung**, aknatömet. *Kis.*
- Minenöffnung**, aknanyílás. *Kis.*
- Minensprengung**, aknalob. *Kis.*
- Mineur**, tűzaknász. *Kis.* Ürgöncz. *Szontagh.*
- Miniatur**, megkisebbitett rajz. *Beregszászi.*
- Minuendus**, kevesítendő. *Dugonics.* Egész. *Pethe.* Kisebbitendő. *Bresztyenszky.*
- Minus**, kevesebb. *Bresztyenszky.*
- Minutum primum**, perczen-tés. *Varga Márta.* Percz. *Pethe.* *Lexicon.* *Veszelszki.* *Picziny.* *Dugonics.* Körpercz. *Bresztyenszky.*
- Minutum secundum**, másodperc. *Lexicon.* Másodperczenet. *Lánghy.*
- Mitraille**, kartács. *Baricz.* Törcese. *Szontagh.*
- Mitrailiren**, törceslni. *Szontagh.*
- Mittelstück**, középdarab. *Jó.*
- Mobile perpetuum**, mindé-tig mozduló. *Varga Márta.*

- Örökké mozgó. *Lexicon.*
 Szüntelen mozgó. *Bitnicz.*
- Modela, minta. *Jó.*
- Modillon, gerendafő. *Jó.*
- Modiolus rotæ, kerékagy. *Czech.*
- Modulus columnæ, oszlop mérték. *Jó. Beregszászi.*
 Rendmérő. *Kresznerics.*
- Modulus elasticitatis (Kraftverhältnisz), erőviszony. *Bitnicz.*
- Modulus logarithmi, arány szám' mértéke. *Nyiry.*
- Mola alata, szélmalom. *Nyiry.*
- Mola aquatica, vízi malom. *Beszédes.*
- Mola navalis, hajós v. tombáczos malom. *Beszédes.*
- Molo, sarkantyúgát. *Kis.*
- Momentum, mozdulat. *Nyiry.*
- Momentum inertiae, lomhaság' nagysága. *Bitnicz.*
- Momentum mechanicum, mozdulásbeli momentum. *Varga Márta.*
- Momentum staticum, staticum momentum. *Varga Márta.*
- Monomium, egytagú. *Bresztyenszky.* Egyíz. *Arithmet.*
- Monumentum, emlék. *Jelenkor.*
- Mörser, mozsár. *Baricz.*
- Mörser schleife, mozsár talp, mozsárszán. *Baricz.*
- Mortarium pyrobolicum, felvető taraczk. *Jelenkor.* Mozsár. *Kis.*
- Mortarium pyrob. pendens. függő mozsár. *Kis.*
- Mortarium pyrob. stans, álló mozsár. *Kis.*
- Mörtel, vakolat. *Jó.* Homokos mész. *Beregszászi.* Mész-enyv. *Kácskovicz.*
- Mörtel haue, mész kavaró. *Jó.*
- Mörtel kiste, vakolóláda. *Jó.*
- Mortiere, lásd Mürser.
- Mortiere monstre, rémmozsár. *Baricz.*
- Motus, mozdulás. *Varga Márta.* Mozgás. *Lexicon.*
- Motus absolutus, viszonyatlan mozgás. *Lexicon.*
- Motus acceleratus, siettetett mozgás. *Bitnicz.*
- Motus adparens, tetsző mozdulás. *Varga Márta.*
- Motus ad spatium restrictus, közre korlátozott mozgás. *Lexicon.*
- Motus centralis, középpont körüli mozgás. *Közhasznú.*
- Motus circulans, kerengő mozgás. *Lexicon.*
- Motus compositus, összevetett mozgás. *Bitnicz.*
- Motus curvilineus, görbe mozgás. *Bitnicz.*
- Motus difformis, változó mozdulás. *Varga Márta.*
- Motus oscillatorius, lógó mozdulás. *Varga Márta.* Lengő mozgás. *Lexicon.*
- Motus progressivus, men-tenmenő mozgás. *Lexicon.*

- M o t u s** rectilineus, egyenes mozgás. *Lexicon.*
- M o t u s** relativus, képes mozdulás. *Varga Márta.* Viszonyos mozgás. *Lexicon.*
- M o t u s** retardatus, késő mozdulás. *Varga Márta.* Késztetett mozgás. *Bitnicz.*
- M o t u s** rotatorius, gördülés. *Varga Márta.* Forgó mozgás. *Lexicon.*
- M o t u s** simplex, egyszerű mozgás. *Bitnicz.*
- M o t u s** spatium amplificans, köztágító mozgás. *Lexicon.*
- M o t u s** tremulus, remegő mozgás. *Lexicon.*
- M o t u s** undulatorius, habos mozdulás. *Varga Márta.* Hullámzó mozgás. *Bitnicz.*
- M o t u s** uniformis, egyenlő mozdulás. *Varga Márta.*
- M ü h l e i s e n**, korongvas. *Szász. l. Läuferstange.*
- M ü h l w e r k**, malomcsín. *Beszédes.*
- M u l d e n g e w ö l b e**, teknőbolt. *Jó. l. Arcus cylindricus.*
- M u l t i p l i c a n d u s**, sokszorozandó. *Dugonics. Bresztyenszky.* Többszörözendő. *Pethe.* Mérték, tett mérték, mértezendő. *Arithm. Bolyai.*
- M u l t i p l i c a r e**, mértezeni egymértezeni, szerezeni. *Bolyai. Arithmetica.* Többszörözni. *Pethe.*
- M u l t i p l i c a t i o**, sokasítás. *Csere. Varga Márta.* Sokszorozás. *Dugonics. Bresz-*
- syenszky.* Többszörözés. *Pethe.* Szorzás. *Györy.*
- M u l t i p l i c a t o r**, sokszorozó. *Dugonics. Bresztyenszky.* Többszöröző. *Pethe.* Főmért, mértező. *Bolyai. Arithmetica.* Szorzó. *Györy.*
- M u l t i p l u m**, sokszoros. *Bresztyenszky.*
- M u n d s t ü c k e** (in pyrotech.) ágyúszáj. *Bitnicz.*
- M u n i m e n t u m**, erősség, vár. *Nyáry.*
- M u n i m e n t u m** irregulare, rendetlen vár. *Bitnicz.*
- M u n i m e n t u m** regulare, rendes vár. *Bitnicz.*
- M u n i m e n t u m** stellatum, csillagvár. *Kresznerics.*
- M u n i t i o n**, tűzszer. *Kis. Lősz. Jelenkor.*
- M u r u s**, fal. *Jó.*
- M u r u s** caementatus, kőfal. *Kresznerics.*
- M u r u s** continuus, folyó fal. *Bitnicz.*
- M u r u s** fusilis, öntött fal. *Kresznerics.*
- M u r u s** integer, egész fal. *Bitnicz.*
- M u r u s** intergerinus, közfal. *Kresznerics. Jó. Osztófal. Povolni.*
- M u r u s** intermissus, támaszfal. *Kresznerics.* Támaszos fal. *Beregzászi.*
- M u r u s** lateritius, téglafal. *Bitnicz.*
- M u r u s** principalis, főfal. *Jó. Berégzászi. Szélfal. Bedeus.*

Murus secundarius, lásd | Myops, közellátó, vaksi.
 Murus intergerinus. | Nyiry.
 Mutulus, I. Console.

N.

- Nabelbaum, köldökfa (lovak huzzák a' bányákban).
Kresznerics.
- Nachbettung, farazat (a' malomnál. *Beszédes.*
- Nachmauerung, töltőfal.
Jó. Boltfészkek' kirakása. Beregszászi.
- Nadir, talpi pont. *Csere.*
 Lábpont. *Czövek. Bachich.*
- Nautica, hajókázás' mestersege. *Pethe.*
- Navis, hajó. *Nyiry.*
- Navis biremis, triremis etc.
 két, három s. a. t. evezőjű hajó *Nyiry.*
- Navis brigga, két árboczú hajó. *Közhasznú.*
- Navis brigantina, sebes futó hajó. *Közhasznú.*
- Navis felonca, ladik. *Nyiry.*
- Navis fregata, fregát. *Nyiry.*
- Navis galera, gálya. *Nyiry.*
- Navis lembus, csajka. *Nyiry.*
 Sajka. *Kresznerics.*
- Navis linearis, lineahajó.
Nyiry. Sorhajó. Kresznerics.
- Nebenpfeiler, oldaltámasz. *Beregszászi.*
- Neotide v. Spinnlinie, fonószosz v. vonal. *Bitnicz.*
- Niveau, libella, vizarány,
Baricz.
- Nivellement, libellázás.
Baricz.
- Nihilum, semmi. *Dugonics.*
- Nische, képüreg. *Jó. Bolt-*
hajtásos kivölgyelés v. ki-
vésés. Beregszászi.
- Nivelliren, lásd Libellare.
- Nodus, bog. *Csere. Gomb.*
Varga Márt. Csomó. Köz-
hasznú.
- Nodus ascendens, feljövő
 csomó. *Közhasznú. Felmenő*
 csomó, *Jelenkor.*
- Nodus descendens, lemenő
 csomó. *Közhasznú.*
- Nonnius, parányosztó. *Bit-*
nicz.
- Norma (instrumentum), szög-
 gellő. *Dugonics. Szegletező.*
Pethe. Szegletmérték. Sár-
vári.
- Normalis (in curva), függő
 hoszsz. v. vonal. *Bitnicz.*
- Nota numerica, számos íz,
Dugonics. Számjegy. Bresz-
tyenszky,
- Nothventill, kármentő
 leppentyű. *Szász.*

- Novilunium**, újhold. Közszó.
- Nucleus cometæ**, üstökös' magva. *Jelenkor. Üstökös' széke.*
- Numerare**, számlálni. *Bresztyenszky.*
- Numerator**, számláló. *Cesre. Varga Márk. Pethe. Bresztyenszky. Részlet. Dugonics. Hányító. Gyóry.*
- Numeri inter se primi**, magok közt első rendbeli számok. *Bresztyenszky. Tő v. tős számok Gyóry.*
- Numerus**, szám. *Pethe. Bresztyenszky.*
- Numerus abstractus**, csupa szám. *Pethe. Pusztá szám. Bresztyenszky.*
- Numerus aureus**, aranyszám. *Nyíry.*
- Numerus cardinalis**, sarkszám. *Lexicon.*
- Numerus collectivus**, gyűjtő szám. *Lexicon.*
- Numerus concretus**, egyesült szám. *Pethe. Bresztyenszky.*
- Numerus figuratus**, szegletes szám. *Nyíry.*
- Numerus fractus**, tört szám. *Bresztyenszky. Arithmetica.*
- Numerus impar**, páratlan szám. *Pethe. Bresztyenszky.*
- Numerus integer**, ép szám. *Pethe. Egész szám. Bolyai. Bresztyenszky.*
- Numerus mixtus**, egyvelges szám. *Pethe.*
- Numerus naturalis**, közsám. *Dugonics. Természetes szám. Bresztyenszky.*
- Numerus ordinalis**, rendszám. *Lexicon.*
- Numerus par**, páros szám. *Pethe. Bresztyenszky.*
- Numerus polygonalis**, szegletes szám. *Nyíry.*
- Numerus primarius**, rendeletlen szám. *Pethe. Első rendbeli szám. Bresztyenszky. Előszám. Arithmetica.*
- Numerus pyramidalis**, csúcs szám. *Bitnicz.*
- Numerus secundarius**, rendes szám. *Pethe. Második rendbeli szám. Bresztyenszky. Öszveállott szám. Arithmetica.*
- Nutatio a xis terræ**, föld tengelyének ingadozása. *Kmeth. Föld tengelye' tétovázása, földtengely' ingása. Közhasznú.*
- Nychthymeron**, éjuap. *Közhasznú.*

O.

- Oberblatt**, felső vállazat. *Szász.*
- Oberlichten**, ajtó felett való ablak. *Jó.*
- Oblivitas**, ferdeség. *Varga Márta.* Hajlás. *Nyiry.*
- Oblivitas ecclipticae**, eccliptica' elhajlása. *Közhasznú.*
- Oblivus**, ferde, horgas, hárántékos. *Varga Márta.* Dülös, dült. *Pethe.* Ferde. *Bresztyenszky.* Félzeges. *Közhasznú.* Rézs. *Szontagh.*
- Obstaculum motus**, műszer' mozdulását késleltető akadály. *Varga Márta.*
- Obusier**, lásd *Haubitze.*
- Occidens**, napnyugot. *Közszó.*
- Occultatio stellae**, csillag' betakarása. *Varga Márta.*
- Occrea in antlia**, szivattyúcső. *Szász.*
- Octaedrum**, nyolczlapú. *Pethe.* Nyolcz egyenlő oldalú test. *Beregszászi.*
- Oculus bovis** (in architect.), kerekablak. *Bitnicz.*
- Oculus volutae**, csigaszem. *Bitnicz.*
- Ofen**, katlan. *Szász.*
- Ofenfusz**, padka. *Jó.* Kemencze' talpa alá rakott fal. *Beregszászi.*
- Opacum**, homályos. *Varga Márta.* Setét, átnemlátszó. *Nyiry.*
- Operatio arithmetica**, számvetési munkálkodás. *György.*
- Oppositio planetarum**, szemközt való létel v. állás. *Varga Márta.* Általellenbenállás *Kmeth.* Általellenfény. *Közhasznú.*
- Oppositum**, vontja v. ellenesse valaminek. *Bolyai.*
- Optica**, látás' tudománya. *Varga Márta.* Szemtudomány. *Beregszászi.* Látástudák. *Nyiry.*
- Opus cornutum**, szarvgát (a' várépítésb.). *Bitnicz.*
- Opus coronatum**, I. Kronwerk.
- Opus rusticum**, parasztrend. *Beregszászi.*
- Orbita**, kerület, út, pálya. *Varga Márta.* Körút. *Közhasznú.*
- Ordinata**, röndös. *Dugonics.* Rendes. *György.* Rendelt. *Nyiry.* Borda, rendszál. *Közhasznú.*
- Ordinatio aedificii**, rendezétel. *Povolni.*
- Ordo architectonicus**, oszloprend. *Kresznerics.* *Beregszászi.*

- Ordo corinthiacus**, korinthetai rend. *Kresznerics. Jó. Korinthetai rend. Beregszászi.*
- Ordo doricus**, doriai rend. *Kresznerics. Beregszászi.*
- Ordo jonicus**, joniai rend. *Kresznerics. Beregszászi.*
- Ordo romanus**, római rend. *Kresznerics. Római v. öszvetett rend. Beregszászi.*
- Ordo tuscanus**, tusciai rend. *Kresznerics. Toskanai rend. Beregszászi.*
- Orgia**, öl. *Varga Márta. Pethe.*
- Orgia cubica**, koczkaöl. *Beregszászi. Tölt öl. Vedres.*
- Orgia quadrata**, négyszegöl. *Beregszászi.*
- Oriens**, napkelet. *Közszó.*
- Orientare**, tájékitani. *Lexicon. Holozni. Szontagh.*
- Orientirung**, holozás, holzás. *Szontagh.*
- Ornatus**, ékesítés. *Povolni.*
- Orthographia aedis**, külrajz. *Nyiry. Fenrajz, arczrajz. Közhasznú.*
- Ortus acronymctus.**
- Ortus cosmicus.**
- Ortus heliacus**, napiránti felkelés. *Közhasznú.*
- Oscillatio**, lóggás. *Varga Márta. Lengés. Lexicon. Billengés, hintálás. Közhasznú.*
- Osculatio**, illelés. *Nyiry.*
- Ostium fluvii**, lásd Einmündung.
- Ovalis**, tojásformájú. *Szász. Kerekd. Beszédes. Csúcskör. Jó. Monyorú. Kácskovic.*
- Ouverture de la Tranché**, vivó v. ostromsáncz' megnyitása. *Baricz.*
- Ouvrage avancé**, előmunka. *Baricz.*
- Ouvrage de fortification** várműv vármunka *Baricz.*
- Ouvrage à corne**, fecskefarkmunka. *Baricz.*
- Ouvrage à couronne**, koronamunka. *Baricz.*
- Ouvrage détaché**, (detachirtes Werk) előre nyomult munka. *Baricz.*
- Ouvrage de dehors**, külmunka. *Baricz.*

P.

- Palanques**, palánk. *Baricz.*
- Palatium**, palota. *Jó.*
- Pallisaden**, palánk. *Kresznerics. Kis. Karózat. Közhasznú.*
- Palmula**, lapoczka. *Beszédes. Lapátdeszka. Komárom.*
- Palpebra**, szemhéj. *Súrvari.*
- Palus**, tó. *Közszó.*
- Pancratiun**, foglalt fogas kerék. *Varga Márta.*
- Pansterrad**, kisé. *Komárom.*

- Pantographum**, rajzmásoló, gólyaórr. *Beregzászi*. Majmoló rajzoló. *Pethe*. Rajzmajmoló. *Nyiry*.
- Par**, feles. *Csere*. Pár. *Bresztyenszky*.
- Parabola**, hajtalék. *Dugonics*. Hajtató vonat. *Nyiry*. Egy távú, két karú, v. közepetlen csúp vágat, *Bolyai*.
- Parados** v. Rückenconfre, hátvéd. *Baricz*.
- Parallaxis**, felcserélés. *Csere*. Test' tetsző helyei' távolsága. *Varga Márton*.
- Parallaxis annua**, test' tetsző helyeinek esztendei távolsága. *Varga Márton*.
- Parallela** (in archit. milit.) egyirányos árkok. *Közhasznú*. Álgúyor, *Jelenkor*.
- Parallelepipedum**, téglány. *Dugonics*. *Kmeth*. Egyközű hatoldalú. *Varga Márton*. Párlapos. *Pethe*. Egyközű hatlap. *Bresztyenszky*. Hosszas hatoldalú test. *Beregzászi*. Üregközény. *Arithmetica*. Ürlap - egyközény. *Bolyai*.
- Parallelepipedum rectangulare**, űrállány v. téglány. *Bolyai*.
- Parallelogrammum**, közérány. *Dugonics*. Közérányú. *Varga Márton*. Páros-pár. *Pethe*. Egyközű négyszög. *Bresztyenszky*. Mellékvonású. *Csere*. Egyközény.
- Arithmetica*. Lapegyközény. *Bolyai*.
- Parallelogrammum virium**, erők' öszvetételének egyközű négyszege. *Közhasznú*.
- Parallelus**, egyenközű. *Közhasznú*. Egyközű. *Bolyai*. Iásd Linea parallela.
- Parameter**, nyújtó. *Dugonics*. Tüzponthúr. *Bolyai*.
- Parapet** v. Brustconfre, mejjvéd. *Szontagh*. *Baricz*.
- Paraselene**, holdmássa, vak hold. *Varga Márton*. Fiókhold, fattyú hold. *Közhasznú*.
- Parhelius**, napmássa, vak nap. *Varga Márton*. Fióknapp, fattyú nap. *Közhasznú*.
- Paries craticius**, boronafal. *Bitnicz*.
- Parmula**, paizsáncz. *Nyiry*. Középgát. *Kis*. Vértgát. *Bitnicz*.
- Parquettafel**, allytábla. *Jó*.
- Pars**, rész. *Közszó*.
- Pars addenda**, öszveadandó rész. *Dugonics*. *Bresztyenszky*. Summázandó rész.
- Pars aliquanta**, valamely rész. *Pethe*.
- Pars aliquota**, valami rész. *Pethe*. Egynéhányad rész. *Bresztyenszky*.
- Partielle Differentialgleichung**, részkülönbözetes egyenlet. *Bitnicz*.

- P a r t i t i o** numerorum, számosztás. *Bitnicz.*
- P a t é**, kerékbástya. *Kis. Folt-sáncz. Baricz.*
- P a t d' ore**, ágtornác a' tűz-aknában. *Kis.*
- P a v i m e n t u m** asseritium, deszkapadlat. *Bitnicz.*
- P a v i m e n t u m** lapideum tessera-tum, négyszegű kőpadlat. *Bitnicz.*
- P a v i m e n t u m** ligneum tessera-tum, négyszegű fapadlat. *Bitnicz.*
- P a v i m e n t u m** ruderatum, töltött padlat. *Bitnicz.*
- P a x i l l u s** tympani rotæ dentatae, dobcsó. *Szász.*
- P e n d u l u m**, lóggó. *VargaM. Hajlongó. Bachich. Füg-gelék. Lexicon. Lóggó füg-gel, függöny. Közhasznú.*
- P e n d u l u m** compensatorium eraticulatum, rostony pót-lékos függöny. *Kmeth.*
- P e n d u l u m** compositum, ösz-vetett füg-gelék. *Bitnicz.*
- P e n d u l u m** conicum, kúp-füg-gelék. *Bitnicz.*
- P e n d u l u m** simplex, egy-szerű füg-gelék. *Bitnicz.*
- P e n t a e d r u m** ötlapú test. *Pethe. Ötlap. Bresztyenszky.*
- P e n t a g o n ű m**, ötszeg. *Jó.*
- P e n t e d e c a g o n u m**, tizen-ötszeg. *Bitnicz.*
- P e n u m b r a**, félárnyék. *Varga Márt. Sárvári. Mérsé-kelt árnyék. Beregszászi.*
- P e r c e n t u m**, századbér. *Pethe. Bresztyenszky.*
- P e r c u s s i o** fluidorum, fo-lyók' ütközete. *Varga Márt. Ütek. Győry.*
- P e r c u s s i o** solidorum, iz-mosok' ütközete. *Varga Márt.*
- P e r i g e u m**, föld közele. *Közhasznú.*
- P e r i h e l i u m**, napközeli-tő pont. *Czövek. Napközellét. Lángly. Nap' közele. Közhasznú.*
- P e r i m e t e r**, párkány. *Du-gonics. Kerítés. Pethe. Kerü-let. Bresztyenszky. Szér. Be-szédés. Körülmérő. Győry.*
- P e r i o d u s** temporis, időkör. *Lexicon.*
- P e r i o d u s** fractionum, tö-redek' visszatérő sora. *Bresztyenszky.*
- P e r i o e c i**, melléklakók. *Bitnicz.*
- P e r i p h e r i a**, kerítés. *Csere. Kerekkör. Dugonics. Pár-kány, karima. Varga Márt. Udvardy. Kerület. Pethe. Be-regszászi. Kör. Bresztyensz-ky.*
- P e r i s c i i**, kerengő árnyé-kúak. *Közhasznú.*
- P e r i s t y l i u m**, körtornác. *Közhasznú.*
- P e r l e n s c h n u r**, gyöngy-sor. *Jó.*
- P e r m u t a t i o**, helycserélés. *Nyiry. Elrendelet, rendelet. Bolyai.*

- Perpendicularis**, ráál-
ló, álló. *Bolyai*.
- Perpendicularum refracti-
onis**, szegés' függője. *Bit-
nicz*.
- Persane**, férjféképoszlop. *Jó*.
Persiai rabkép. *Beregszászi*.
- Perspectiva**, látszás' tuda-
mánya. *Beregszászi*. Kiné-
zésmív. *Nyiry*. Tárgylátszás-
tudomány. *Közhasznú*.
- Perspicillum** (in archit.
milit.), lásd *Brillen*.
- Perspicillum in optica**,
pápaszem. *Nyiry*. Szemüveg.
Bitnicz.
- Pertica dimensionalis**,
jegypózna. *Pethe*.
- Perticalibellatoria**, vizszín-
mérő pózna. *Bitnicz*.
- Perturbatio**, bolygás. *Köz-
hasznú*. Hátrálás. *Jelenkor*.
- Pes**, láb. *Varga M.* Talp. *Pethe*.
- Pes cubicus**, kubikláb. *Be-
regzászi*. Tömegnyom. *Jó*.
Terjláb, telyláb. *Bolyai*.
- Pes horarius** órányiláb. *Var-
ga Márta*.
- Pes quadratus**, négyszegláb.
Beregszászi. Terjláb, tely-
láb. *Bolyai*.
- Petarda**, petárda. *Kis*. Ug-
rató ágyú. *Közhasznú*.
- Pfahl**, czölöp. *Szász*.
- Pfanne**, pörsöly. *Szász*.
- Pfannenziegel**, görbe cse-
rép. *Jó*.
- Pfeiler**, szegoszlop. *Jó*. Tá-
masz, bolthajtástartó kőláb.
Beregszászi. Istáp. *Povolni*.
- Pferdgüppel**, lókosár. *Kács-
kovics*.
- Pflock**, czövek. *Jó*.
- Pfoste**, palló. *Jó*. Fosnya-
deszka. *Szász*.
- Pfuhl**, púppárkány. *Jó*. Nagy-
domború párkány. *Beregszá-
sz*. Vánkostag. *Kresznerics*.
Povolni.
- Pfuhl** (gedruckter), nyomott
púp. *Jó*. Öszvenyomott dom-
ború párkány. *Beregszászi*.
- Phaenomen**, tünemény.
Varga Márta.
- Phasislunae**, holdvilág' vál-
tozása. *Varga Márta*. Színvál-
tozás. *Közhasznú*.
- Photometria**, fényhatás-
tudomány. *Nyiry*.
- Piedestal**, oszlopszék. *Be-
regzászi*. *Jó*. *Povolni*. Tő-
czik, oszlopszék. *Nyiry*. Láb-
lat. *Györy*.
- Pierrier v. Mortiere**, kő-
mozsár. *Baricz*.
- Pila**, oszlopláb. *Jó*.
- Pilaster**, lásd *Pfeiler*.
- Pilote**, lásd *Pflock*.
- Pilum tormentarium**, töltő-
rúd. *Bitnicz*.
- Pinnula gubernaculi**, kor-
mánydeszka. *Nyiry*. Kor-
mánytoll. *Czech*.
- Pinus**, fenyőfa. *Jó*.
- Pinus larix**, veres fenyő. *Krez-
nerics*.
- Pinus picea**, szurkos fenyő.
Kresznerics.
- Pionnir**, árokásó. *Kis*. Tá-
bor utász. *Baricz*.

- Pise**, vert kövek. *Beregszászi.*
- Pistillum**, kótis. *Kresznerics.*
- Pixis**, tok. *Nyiry.*
- Placage**, vert rés. *Baricz.*
- Plaetchen**, elválasztó párkány. *Beregszászi.*
- Plafond**, l. Lacunar.
- Plagamundi**, világ' tája. *Bitnicz.*
- Planeta**, bujdosó, bolyongó. *Csere.* Bujdosó. *Varga Márta.* Bolygó v. bujdosó csillag. *Lángly.*
- Planiglobium**, golyósikat. *Közhasznú.*
- Planimetria**, l. Epipedometria.
- Planken** (a' hajóban), hambar. *Czech.* Habdeszka. *Sztrokay.*
- Planium**, sík, sima. *Csere.* Lap, sík. *Varga Márta.* Sík. *Lexicon.* Lap. *Pethe.* *Bolyai.* *Arithm.* Lapály, sík. *Bresztyenszky.* Tér. *Beszédes.*
- Planium diagonale**, szegszelőlap. *Bitnicz.*
- Planium horizontale**, vízérányos lap. *Varga M.* Fekvő lap. *Udvardy.* Vízszínlap. *Nyiry.* Tér v. vízarányú lap. *Bolyai.*
- Planium inclinatum**, lejtős v. hajlott lap, ereszték, kocsolya. *Varga Márta.* Hajtott lap. *Udvardy.* Lejtős lap. *Varga Ján.*
- Planium tangentiale**, érintő sík. *Bresztyenszky.*
- Planium verticale**, álló lap. *Udvardy.* Függős v. függény. *Bolyai.*
- Platea militum**, csatatér. *Jelenkor.*
- Platte**, pártácska. *Jó*
- Plenilunium**, hold' tölte. *Varga Márta.*
- Plinthus**, négyszegletű kő. *Beregszászi.* Tábla. *Kresznerics.*
- Plumbum**, ólom, ón. *Jó.*
- Plus**, több. *Bresztyenszky.*
- Pluteus** (in archit. milit.).
- Pneumatica**, lásd *Aërostatica.*
- Polarisation des Lichtes.**
- Polier**, segéd. *Jó.*
- Pollex**, lásd *Digitus.*
- Polsterholz**, pavementumgerenda. *Beregszászi.* Vánkosfa. *Jó.* *Povolni.* Párnafa. *Jelenkor.*
- Polus**, tengelyvég. *Csere.* Sark. *Varga Márta.* *Bresztyenszky.*
- Polus borealis**, éjszakai sark. *Varga Márta.*
- Polus meridionalis**, déli sark. *Varga Márta.*
- Polyedrum**, többlap. *Dugonics.* Csaklapú. *Pethe.* Soklap. *Bresztyenszky.*
- Polyedrum irregulare**, rendetlen többlap. *Dugonics.*
- Polyedrum regulare**, rendes többlap. *Dugonics.*
- Polyedrum symmetricum**, egymértékű soklap. *Bitnicz.*

- Polygonometria**, sokszögmérés. *Közhasznú.*
- Polygonum**, többszög. *Dugonics.* Számos szegletű. *Pethe.* Sokszeg. *Bresztyenszky.* Sokszegletű lap. *Beregszászi.* Többszögű. *Beszédes.* Többszög, több izet. *Bolyai.*
- Polygonum circumscriptum**, körülírt sokszeg. *Bitnicz.*
- Polygonum inscriptum**, beírt sokszeg. *Bitnicz.*
- Polygonum irregulare**, rendetlen többszög. *Dugonics.* Rendetlen számos szegletű. *Pethe.*
- Polygonum regulare**, rendez többszög. *Dugonics.* *Pethe.*
- Polygonum stelliforme**, csillagsokszeg. *Bitnicz*
- Polygonum symmetricum**, mértékarányuságos, egymértékűségű sokszeg. *Bresztyenszky.* Oldalpár. *Pethe.*
- Polypastus**, foglalt karikacsiga. *Varga Márton.* Csigázat. *Mechanica.* Többes igatányér. *Nyiry.*
- Ponderare**, komponálni. *Pethe.*
- Pondus**, súly. *Varga Márton.* *Varga Ján.* *Arithmetica.* *Teher.* *Mechanica.*
- Pondus absolutum**, tökéletes súly. *Varga Márton.* Viszonyatlan súly. *Bitnicz.*
- Pondus specificum**, különös v. tulajdon súly. *Varga Márton.* Viszonyos súly. *Lexicon.*
- Pontlevis**, felvonó híd. *Batricz.*
- Ponton**, hídhajó. *Kis.*
- Pontoneur**, hidász. *Kresznerics.* *Kis.*
- Populus**, nyárfa. *Jó.*
- Porta**, kapú. *Jó.*
- Porta triumphalis**, diadalív. *Közhasznú.*
- Porticus**, csarnok. *Jó.*
- Porus**, lyukacs. *Mechanica.* Gözlyuk. *Bachich.* *
- Postis**, ajtófél. *Jó.*
- Postulatum**, kéremény. *Lexicon.* Megkivántató. *Nyiry.*
- Potamometrum**, folyam-mérő. *Közhasznú.*
- Potentia hyperbolae.**
- Potentia quantitatis**, kar. *Dugonics.* Hatalom. *Pethe.*
- Polcz**, kar. *Bresztyenszky.* Karosság. *Barczafalvy.* Egymérőzet, emelet. *Arithmet.* Hatvány. *Györy.*
- Praecessio aequinoctiorum**, éjnap egyenlítő' előhaladása. *Varga Márton.*
- Praepodium**, súlygyőzés. *Hasznos Mulat.* Súlytöbbség. *Bitnicz.*
- Prellschusz**, visszapatant lövés. *Kis.*
- Presbyta**, távollátó. *Varga Márton.*
- Pressio**, nyomás. *Lexicon.* *Varga Ján.* *
- Pressbaum**, sárkányhuzógém. *Szász.*

- P r i s m a**, egybeszorított lányszabású. *Csere. Általag. Dugonics. Derék. Pethe. Szegoszlop, hasáb. Bresztyenszky. Hasáb. Beregszászi. Ür-egyközény. Bolyai.*
- P r i s m a obliquum**, hajult v. kajla általag. *Dugonics.*
- P r i s m a polygonum**, sokszegű oszlop, *Bitnicz.*
- P r i s m a rectum**, egyenes v. sugár általag. *Dugonics.*
- P r i s m a triangulare**, hasáb. *Dugonics.*
- P r i s m a truncatum**, csonka szegoszlop. *Bitnicz.*
- P r o b a**, próba. *Pethe.*
- P r o b a b i l i t a s**, hihetőség. *Bitnicz.*
- P r o b a b i l i t a s absoluta**, viszonyatlan hihetőség. *Bitnicz.*
- P r o b a b i l i t a s a posteriori**, utólagos hihetőség, tapasztalási hihetőség. *Bitnicz.*
- P r o b a b i l i t a s a priori**, előleges hihetőség. *Bitnicz.*
- P r o b a b i l i t a s composita**, öszvetett hihetőség. *Bitnicz.*
- P r o b a b i l i t a s relativa**, viszonyos hihetőség. *Bitnicz.*
- P r o b a b i l i t a s simplex, I.** Probabilitas absoluta.
- P r o b l e m a**, feltétel, kérdés. *Kovács. Tétel. Dugonics. Feltétel. Pethe. Feladás. Bresztyenszky. Feladat, feladó tét. Bolyai.*
- P r o b l e m a algebraicum**, be-
- tűszámvetési feladás. *Bresztyenszky.*
- P r o b l e m a determinatum**, meghatározott feltétel. *Pethe. Határozott feladás. Bresztyenszky.*
- P r o b l e m a impossibile**, elmécszfutó feladás. *Bresztyenszky.*
- P r o b l e m a indeterminatum**, határozatlan feltétel. *Pethe. Határozatlan feladás. Bresztyenszky.*
- P r o b l e m a possibile**, lehetséges feladás. *Bitnicz.*
- P r o d u c t u m**, I. Factum.
- P r o f i l**, belrajz. *Jó. Állási rajzolat. Udvardy. Átmetszet, fél-szin. Szontagh.*
- P r o f u n d i t a s**, mélység. *Lexicon. Györy.*
- P r o g r e s s i o**, elémélet. *Csere. Folyamat. Dugonics. Folydogáló szer. Pethe. Aránysor. Bresztyenszky. Iránymenetel. Közhasznú. Haladás. Györy.*
- P r o g r e s s i o arithmetica**, alfolyamat. *Dugonics. Számvetési folydogáló szer. Pethe. Különbözetes aránysor. Bresztyenszky. Egypótléki sor. Arithmetica.*
- P r o g r e s s i o geometrica**, főfolyamat. *Dugonics. Terjedésmérési folydogáló szer. Pethe. Hányszoros aránysor. Bresztyenszky. Szorzó v. irányos haladás, mérleges haladás. Györy.*

- Projectio**, alakzat. *Közhasznú.*
- Projectio aequatorialis**, egyenlítői alakzat.
- Projectio centralis**, középponti alakzat.
- Projectio horizontalis**, vízszinti alakzat.
- Projectio orthographica**.
- Projectio polaris**, sarkalakzat.
- Projectio stereographica**.
- Pronaos**, tornác. *Jó.* Templomtornác. *Povolni.*
- Propagatio lucis**, világosság' terjedése. *Lexicon.*
- Proportio**, hasonlóság. *Csere.* Szer. *Dugonics. Pethe. Beszédes.* Egyarányosság. *Varga Márk.* Képesség, hasonlóság. *Kovács.* Arányosság, idom. *Bresztyenszky.* Arányzat. *Lexicon.* Egyeztetés. *Spillenber.* Irányosság. *Varga Ján.* Egykelet. *Bedeus.* Egyarány. *Nyiry.* Idomzat. *Közhasznú.*
- Proportio architectonica**, építékény idomzat. *Bitnicz.*
- Proportio arithmetica**, alszer. *Dugonics.* Számvetési szer. *Pethe.* Különbözetes arányosság. *Bresztyenszky.* Egyptőlás. *Arithmetica.*
- Proportio continua**, folyó szer. *Dugonics. Pethe.* Folyó arányosság. *Bresztyenszky.*
- Proportio directa**, egyenes hasonlóság. *Csere.* Egyenes szer. *Pethe.* Egyenes arányosság. *Bresztyenszky.* Egyenes egyarány. *Nyiry.*
- Proportio discreta**, megszakadt szer. *Dugonics.* Szabad szer. *Pethe.* Nemfolyó arányosság. *Bresztyenszky.*
- Proportio geometrica**, főszer. *Dugonics.* Terjedségmérési szer. *Pethe.* Hányszoros arányosság. *Bresztyenszky.*
- Proportio inversa**, viszonytagsági hasonlóság. *Csere.* Viszszás szer. *Pethe.* Viszszált arányosság. *Bresztyenszky.*
- Propugnaculum**, lásd Bollwerk.
- Propyleum**, csarnok. *Jó.* Háztornác. *Povolni.*
- Prora**, hajóorr. *Kresznerics.*
- Protze**, büröcz. *Kis.* Taliiga, vontató. *Baricz.*
- Protzette**, büröczlánc. *Kis.*
- Protznagel**, büröczszeg. *Kis.*
- Protzraeder**, büröczkerekek. *Kis.*
- Pultdach**, félfedél. *Jó.* Félereszű fedél. *Beregszászi.*
- Pulvis pyrius**, puskapor. *Közhasznú.*
- Pumpenstange**, köldök-szár. *Szász.*
- Punctum**, pont. *Dugonics. Bresztyenszky.* Szurás. *Pethe.* Pöt. *Beszédes.*
- Punctum aequinoctiale**, éjnap egyenlítő pont. *Varga*

- Márt.* Egyenlítés-pont. *Közhasznú.*
- Punctum cardinale**, főpont. *Közhasznú.*
- Punctum congelationis**, fagy-pont. *Közhasznú.*
- Punctum conjugatum**, mellé rendelt pont. *Bitnicz.*
- Punctum contactus**, érintés' pontja. *Lexicon.*
- Punctum dispersus**, lásd *Focus virtualis.*
- Punctum distantiae** (in perspect.), távolság' pontja. *Bitnicz.*
- Punctum ebullitionis**, forrás-pont. *Közhasznú.*
- Punctum flexus contrarii**, ellenhajlás' pontja. *Bitnicz.*
- Punctum imaginis**, képpont. *Nyiry.*
- Punctum incidentiae**, be-esés' pontja. *Közhasznú.*
- Punctum meridionale**, déli pont. *Közhasznú.*
- Punctum multiplex**, sok-szerű pont. *Bitnicz.*
- Punctum oscillationis**, lengés' pontja. *Bitnicz.*
- Punctum principale visus**, (in perspect.), főpont. *Bitnicz.*
- Punctum reflexus**, vissza-térés' pontja. *Bitnicz.*
- Punctum septemtrionale**, éjszakai pont. *Közhasznú.*
- Punctum solstitiale**, nap-térés-pont. *Közhasznú.*
- Pupilla oculi**, szemfény. *Bachich. Sárvári.*
- Puppis**, hajó' fara. *Kresznerics.*
- Püschelkunst**, tányéros szivattyú. *Szász.*
- Pycnostylon**, sűrű köz. *Beregszászi.* Szoros állás. *Nyiry.* Sűrűs oszlopszat. *Kresznerics.*
- Pyramis**, lángszabású. *Csere.* Czövek. *Dugonics.* Tornyodzó. *Pethe.* Hegy v. Csúcs-oszlop. *Bresztyenszky.* Szegletes kúp. *Beregszászi.* Torony. *Arithmetica.* Tetény. *Bolyai.*
- Pyramis obliqua**, hajult v. kajla czövek. *Dugonics.* Dülös tornyodzó. *Pethe.*
- Pyramis recta**, egyenes v. sugár czövek. *Dugonics.* Egyenes tornyodzó. *Pethe.*
- Pyramis regularis**, rendes czövek. *Dugonics.*
- Pyramis truncata**, csonka czövek. *Dugonics.* Elvágott v. csonka szegletes kúp. *Beregszászi.* Elszelt tetény, szelt tetény. *Bolyai.*
- Pyrobolica**, ágyuzástudomány. *Nyiry.*
- Pyrometria**, tűzerőtudomány. *Bitnicz.*

Q.

- Q**uadra, négyszög. *Nyíry. Alykó. Kresznerics.*
- Q**uadrangulum', négyszög. *Dugonics. Négyszögletű. Pethe. Négyszög. Bresztyenszky. Négyszögelet, négyszögletű. Beregszászi. Négyszögű. Beszédes.*
- Q**uadrans astronomicus, csillagvizsgáló fertály. *Varga Márta. Negyedlő. Kmeth.*
- Q**uadrans circuli, karika-negyed. *Pethe.*
- Q**uadrato-quadratum, négyzetű négyzet. *Bresztyenszky.*
- Q**uadratrix, négyező v. négyszegítő. *Bitnicz.*
- Q**uadratum, négyes. *Csere. Négyszögű. Kovács. Derék. Dugonics. Négyzet. Varga M. Spillenber. Kockkalap. Pethe. Négyzet. Bresztyenszky. Rendes négyszög, négyeg. Bolyai.*
- Q**uadratum imperfectum, tökéletlen derék. *Dugonics. Tökéletlen kockkalap. Pethe.*
- Q**uadratum magicum, bűbajos négyzet. *Bitnicz.*
- Q**uadratum perfectum, tökéletes derék. *Dugonics. Tökéletes kockkalap. Pethe.*
- Q**uadratura, derekalás. *Dugonics. Kockkalapozás. Pethe. Négyszés. Bresztyenszky. Négyszögmény. Bachich. Négyszegítés. Nyíry.*
- Q**uadratura prima lunae, első negyed. *Bitnicz.*
- Q**uadratura secunda lunae, utolsó negyed. *Bitnicz.*
- Q**ualitas, millység. *Bolyai.*
- Q**uantitas, mennyiség. *Csere. Lexicon. Gyóry. Mekkoraság. Dugonics. Nagyság. Bresztyenszky. Mennyiség, midség. Bolyai.*
- Q**uantitas abstracta, pusztá mekkoraság. *Dugonics. Pusztá nagyság. Bresztyenszky.*
- Q**uantitas concreta, öszveséges mekkoraság. *Dugonics. Egyesült v. megnevezett nagyság. Bresztyenszky.*
- Q**uantitas continua, huzomos mekkoraság. *Dugonics. Mekkoraság. Pethe. Folyó nagyság. Lexicon. Folyvást tartó nagyság v. mekkoraság. Bresztyenszky.*
- Q**uantitas constans, állandó mennyiség. *Gyóry. Változatlan mennyiség. Arithmetica.*
- Q**uantitas determinata, határozott mekkoraság. *Dugonics. Pethe.*

- Q u a n t i t a s** discreta, megszakadt mekkoraság. *Dugonics*. Különözött nagyság. *Lexicon*. Mennyiség. *Pethe*. Mennyiség, v. elválasztható nagyság. *Bresztyenszky*.
- Q u a n t i t a s** exponentialis, hatalomjelű mennyiség. *Pethe*.
- Q u a n t i t a s** extensa, kiterjedt nagyság. *Bresztyenszky*.
- Q u a n t i t a s** heterogenea, különb nemű mekkoraság. *Dugonics*. Különb fajta mennyiség. *Pethe*. Hasonlatlan mennyiség. *Bresztyenszky*. Másnemű mennyiség, *Győry*.
- Q u a n t i t a s** homogenea, egynemű mekkoraság. *Dugonics*. *Győry*. Hasonfajta mennyiség. *Pethe*. Hasonló mennyiség. *Bresztyenszky*.
- Q u a n t i t a s** ignota, esmeretlen mekkoraság. *Dugonics*. Titkos mennyiség. *Pethe*.
- Q u a n t i t a s** imaginaria, vonás egyi midség. *Bolyai*.
- Q u a n t i t a s** indeterminata, határozatlan mekkoraság. *Dugonics*. *Pethe*.
- Q u a n t i t a s** infinita, végetlen nagyság. *Bresztyenszky*.
- Q u a n t i t a s** infinitesima, végetlen kis mekkoraság. *Dugonics*. Végetlen kicsin v. végetlened rész. *Bresztyenszky*.
- Q u a n t i t a s** intensiva, felszült nagyság. *Lexicon*.
- Q u a n t i t a s** monomia, magános mennyiség. *Pethe*. Egytagú mennyiség. *Bresztyenszky*.
- Q u a n t i t a s** motus, mozdulás' nagysága. *Varga Máté*. Mozgás' mennyisége. *Nyiry*.
- Q u a n t i t a s** negativa, híjános mekkoraság. *Dugonics*. Pusztá mennyiség. *Pethe*. Tagadó mennyiség. *Bresztyenszky*.
- Q u a n t i t a s** nota, esmeretes mekkoraság. *Dugonics*.
- Q u a n t i t a s** opposita, ellenkező nagyság. *Pethe*. *Bresztyenszky*.
- Q u a n t i t a s** polynomia, számmostagú mennyiség. *Pethe*. Többtagú nagyság. *Bresztyenszky*.
- Q u a n t i t a s** positiva, vagyonos mekkoraság. *Dugonics*. *Pethe*. Állító nagyság. *Bresztyenszky*.
- Q u a n t i t a s** primitiva, nemző mennyiség. *Győry*.
- Q u a n t i t a s** radicalis, gyökérjegyű mennyiség. *Pethe*. Gyökös nagyság.
- Q u a n t i t a s** variabilis, változó mennyiség. *Győry*.
- Q u a t e r n i o**, négyes. *Nyiry*.
- Q u a r t i l i s**, négyszegfény. *Közhasznú*.
- Q u e r c u s** robur, tölgyfa. *Jó*.
- Q u e r s t ü c k**, keresztadarab. *Jó*.
- Q u i d d i t a s**, miség. *Bolyai*.
- Q u i e s**, nyugvás. *Bitnicz*.

Quincunx, ötszegfény. Közhasznú.

Quotus, osztály. *Dugonics. Varga Márk. Hányados. Pe-*

the. Györy. Hányaszorozó. Bresztyenszky. Részes. Karap. Mértárs, mérőtárs. Bolyai. Arithmetica.

R.

Radestuhl, kerékkötő szék. *Szász. Kerékszék. Beszédes.*

Radiale, lásd Quantitas radicalis.

Radius circuli, kerek-sugár. *Dugonics. Fentő. Varga Márk. Körsugár. Kmeth. Sugár. Bolyai. Pethe. Kör-fentő v. sugár. Bresztyenszky. Sugár, félátmérő. Beregszászi. Küllő. Udvardy. Körjegyző. Jó.*

Radius incidens, érési sugár. *Csere. Beesés' sugara. Közhasznú.*

Radius lucis, sugár. *Sárvári.*

Radius major (in archit. milit.), külkörösugár v. nagy sugár. *Bitnicz.*

Radius minor (in archit. milit.), belkörösugár v. kis sugár. *Bitnicz.*

Radius reflexus, térési sugár. *Csere. Viszszahajtott sugár. Bachich. Viszszafordított sugár. Sárvári.*

Radius refractus, törött* sugár. *Bachich. Szegett sugár. Bitnicz.*

Radius refractus ad perpen-

diculum, függőhöz közelítő szegett sugár. *Varga Márk.*

Radius refractus a perpendiculo, függőtől távozó szegett sugár. *Varga Márk.*

Radius osculi, illelő kör' sugara. *Nyiry. Görbülés' küllője. Györy.*

Radius rotae (in molendino), keresztfa. *Beszédes. (in curru), küllő. Czech.*

Radius vector, vezető. *Dugonics. Vezető fentő. Varga Márk. Tűzpont sugár. Bolyai.*

Radix aequationis, egyenlet' töve. *Közhasznú.*

Radix potentiae, kargyök. *Dugonics. Gyökér. Pethe. Bresztyenszky. Talp, emelt. Arithmetica.*

Radix pot. cubica, köbgyök. *Dugonics. Koczkagyökér. Pethe. Köbös-gyökér. Bresztyenszky.*

Radix imaginaria, vak gyök. *Dugonics. Képzelt gyökér. Bresztyenszky. Arithmetica. Képtelen gyökér. Nyiry.*

Radix imperfecta, vesztett gyök. *Dugonics. Tökélet-*

- len gyökér. *Pethe. Bresztyenszky.*
- R a d i x** impossibilis, lehetetlen gyökér. *Arithmetica.*
- R a d i x** perfecta, tökéletes gyökér. *Pethe. Bresztyenszky.*
- R a d i x** quadrata, félrang. *Bolyai.*
- R a d i x** quadratica, derékgyök. *Dugonics.* Koczkalapgyökér. *Pethe.* Négyzetes gyökér. *Bresztyenszky.*
- R a d i x** realis, valódi gyökér. *Bresztyenszky.*
- R ä d e r w e r k**, lásd *Pancreatium.*
- R a h m e**, karima, körlet. *Jó.*
- R a h m e n** (gerehnter), fogasrúd. *Mechanica.*
- R a m m e**, verőbak. *Szász.* Súlyokmű.
- R a m m k l o t z**, bak. *Szász.* Súlyok. *Bitnicz.*
- R a m u s** curvae, görbe' ága. *Bitnicz.* Görbe' szára. *Közhasznú.*
- R a m u s** fluvii, vizág. *Szász.*
- R a r i t a s**, gyérség. *Bitnicz.*
- R a s i r e n d e s** Feuer, sodró tüzelés. *Baricz.*
- R a t i o** quantitatum, tekintet. *Csere. Varga Márta.* Szám-tartás. *Dugonics.* Szabás. *Pethe.* Arány. *Bresztyenszky. Varga Ján.* Viszony. *Nyíry.*
- R a t i o** quant. arithmetica, számlálási tekintet. *Csere.* Alszám-tartás. *Dugonics.*
- Számvetési** szabás. *Pethe.*
- Különbözetes arány. *Bresztyenszky.*
- R a t i o** componens, szerkesztető számtartás. *Dugonics.* Egyesítő szabás. *Pethe.* Szerkesztető arány. *Bresztyenszky.*
- R a t i o** composita, szerkesztett számtartás. *Dugonics. Bresztyenszky.* Foglalt tekintet. *Varga Márta.* Egyesült szabás. *Pethe.* Többszerű viszony. *Nyíry.*
- R a t i o** continua, folyó arány. *Bresztyenszky.*
- R a t i o** crescens, nöddögelő szabás. *Pethe.* Nevekedő arány. *Bresztyenszky.*
- R a t i o** decrescens, fogydogáló szabás. *Pethe.* Fogyó arány. *Bresztyenszky.*
- R a t i o** directa, egyenes arány. *Bresztyenszky.*
- R a t i o** discreta, nemfolyó arány. *Bresztyenszky.*
- R a t i o** duplicata, kettőzött számtartás. *Dugonics.* Kétszerezett szabás. *Pethe.*
- R a t i o** geometrica, mérési tekintet. *Csere.* Főszám-tartás. *Dugonics.* Terjedségmérés szabás. *Pethe.* Hány-szoros arány. *Bresztyenszky.*
- R a t i o** multiplicata, sokszorozott arány. *Bresztyenszky. Nyíry.*
- R a t i o** reciproca, visszált számtartás. *Dugonics.*
- R a t i o** simplex, egyes tekintet. *Varga Márta.* Egyes szá-

- bás. *Pethe*. Egyszerű arány. *Bresztyenszky*.
- R a t i o** subduplicata, alkétszerezett arány. *Bresztyenszky*.
- R a t i o** submultiplicata, al sokszorozott arány. *Bresztyenszky*. Lesokszorozott viszony. *Nyiry*.
- R a u c h f a n g r ö h r e**, kéménycső. *Beregszászi*. Kürtő. *Bedeus*.
- R a v e l i n**, lásd *Parmula*.
- R a v i n**, mart. *Baricz*. Szurdok. *Szontagh*.
- R e a c t i o**, visszahatás. *Varga Márta*. Visztlónás. *Lexicon*. Ellenhatás. *Közhasznú*.
- R e c i p i e n s**, lásd *Campana vitrea*.
- R e c i p r o c u s**, viszontagos. *Lexicon*.
- R e c t a n g u l u m**, nyúlt derék. *Dugonics*. Téglalap. *Pethe*. Helyes szegletű négyszeg. *Bresztyenszky*. Terjálány, állány. *Bolyai*. *Arithmetica*. Igazszegű. *Sárvári*. Hoszszas négyszeglet. *Beregszászi*. Merőszeg. *Győry*.
- R e d a n s**, fűrészsáncz. *Baricz*.
- R e d u c t i o** quantitatum, öszvevuzás. *Bresztyenszky*.
- R e d u c t u s** (Redoutes), földvár. *Kis*.
- R e d u i t**, toroksáncz. *Baricz*.
- R e f l e x i o** lucis, térés. *Csere*. Visszaütődés, visszapöczkölődés. *Varga Márta*.
- Viszszapattanás. *Nyiry*. Viszvilág. *Jó*. Visszszaverődött világosság. *Beregszászi*.
- R e f r a c t i o** lucis, megtöretés, sugárszegés. *Varga Márta*. Törettetés. *Lánghy*. Sugártörődés. *Közhasznú*.
- R e f r a c t i o** ad perpendicularum, függőhöz közelítő szegés. *Varga Márta*.
- R e f r a c t i o** a perpendicularo, függőtől távozó szegés. *Varga Márta*.
- R e f r a c t o r**, szegő szemcső. *Bitnicz*.
- R e f r a n g i b i l i t a s**, szegékenység. *Bitnicz*.
- R e g u l a** Calibrae, lásd *Caliberstab*.
- R e g u l a** (in architect.), szíj. *Nyiry*.
- R e g u l a** (in arithmet.), intézet. *Pethe*. Szabás. *Bresztyenszky*.
- R e g u l a** anatomici, kamatra kamatvetés. *Bitnicz*.
- R e g u l a** anticipationis, tőkepénzelhuzás' szabása. *Bresztyenszky*.
- R e g u l a** catenaria, lánczos szabás. *Bresztyenszky*. Lánczos vetés. *Kresznerics*.
- R e g u l a** censuum, kamatvetés. *Kresznerics*.
- R e g u l a** falsi, caeci, mesés intézet. *Pethe*.
- R e g u l a** mixtionis, elegyítés' intézete. *Pethe*. *Bresztyenszky*. Egyvelgesek' számveté-

- se. *Közhasznú.* Keverékvetés. *Kresznerics.*
- R e g u l a** permutationis, cserélés' szabása. *Bresztyenszky.* Cserevetés. *Kresznerics.*
- R e g u l a** societatis, társaság' intézete. *Pethe.* *Bresztyenszky.* Társas vetés. *Kresznerics.*
- R e g u l a** trium v. aurea, szeres v. hármas v. arány-intézet. *Peths.* *Bresztyenszky.* Hármas vetés. *Kresznerics.*
- R e g u l a** (instrumentum), igazgató. *Dugonics.* Rendely. *Kmeth.* Lineáló. *Pethe.* Hoszmérték. *Lexicon.* Sorozó. *Jó.* Vonaldeszka. *Közhasznú.*
- R e g u l a** dioptrica, lásd Alidada.
- R e g u l a r i s**, rendkövető. *Lexicon.* Rendes. *Dugonics.* *Bolyai.*
- R e g u l a t i o** fluvii, vízi igazítás. *Györy.*
- R e g u l a t o r**, mozgás egyenlítő. *Bitnicz.*
- R e i f**, lásd *Annulus.*
- R e i s z b r e t t**, rajztábla. *Beregszászi.*
- R e i s z f e d e r**, rajzpena. *Beregszászi.* Vonalfestő. *Jó.*
- R e i s z z e u g**, rajzszerző. *Jó.*
- R e l a t i o**, viszony. *Lexicon.*
- R e m p a r t**, Vártöltés. *Baricz.*
- R e m u s**, evező. *Czech.*
- R e p e t i t i o**, ismételés. *Bitnicz.*
- R e p e t i t o r**, I. *Circulus* multiplicator.
- R e p u l s i o**, távoztatás. *Lexicon.*
- R e s i d u u m**, maradék. *Dugonics.* *Bresztyenszky.*
- R e s o l u t i o** problematis, művelés. *Dugonics.* Megfejtés. *Pethe.* Megfejtés, végbe vitel. *Bolyai.*
- R e s o l u t i o** virium, I. *Analysis* virium.
- R e t a r d a r e**, késtetni. *Lexicon.* Késlelni. *Györy.*
- R e t e** corporum, recze. *Közhasznú.*
- R e t e** trigonometricum, háromszegmérési recze. *Bitnicz.*
- R e t i n a** oculi, szem' hálóhárttyája. *Varga Márk.*
- R e t i n a c u l u m**, tartalék. *Lexicon.* Tartófa. *Bitnicz.*
- R e t r a n c h e m e n t**, bésánczolás. *Baricz.*
- R e v e r s i o** seriei, viszzatérés. *Bitnicz.*
- R h o m b o i d e s**, orsószabású. *Csere.* Nyúlt paizs. *Dugonics.* *Bresztyenszky.* Dülő v. dült téglalap. *Pethe.* Hanyatló egykőzű. *Nyiry.* Eggyoldalány, nem eggyoldalú dülény. *Bolyai.*
- R h o m b u s**, orsó. *Csere.* Paizs. *Dugonics.* *Bresztyenszky.* Dült koczkalap. *Pethe.* Rézsutt négyszegélet. *Sárvári.* *Beregszászi.* Dülény. *Arithmetica.* Hanyatló

- négyezet. *Nyiry.* Dülény, egy oldalú dülény. *Bolyai.*
- Richten** (die Kanone), igazítani. *Kis.*
- Richtkeil** (in pirotechn.), célzóék. *Kis.*
- Richtwisier**, arányzó. *Bitnicz.*
- Ricochetbatterie**, ugróbatteria. *Közhasznú.* Pattogó tűztelep. *Kis.* Ugrató, férczelő pattantyú. *Baricz.*
- Ricochetschusz**, ugrólövés. *Kis.*
- Rideau**, ormó, él, hát. *Baricz.* Födő. *Szontagh.*
- Riegel** (az állásban), tartalék. *Povolni.*
- Riegel** (az épületb.), dült szarúszék' kötése. *Jó.*
- Riegel** (a' malomban) taszító kötés. *Szász.*
- Riegelwand**, dült szarúszék. *Jó.*
- Riemenglied**, pártácska. *Jó.* Elválasztó párkány. *Beregszászi.* Patting, szijtag. *Povolni.*
- Riemleinglied**, szironykatag. *Povolni.*
- Rigor geometricus**, pontosság. *Lexicon.*
- Rinuleiste**, csurgó v. csepegő párkány. *Jó.* Csatornapárkány. *Beregszászi.*
- Rinnsal** im Fluszbette, vizágy' medre. *Beszédes.*
- Rippa**, geréb. *Povolni.* Part. *Györy.*
- Rollkorb**, hengér kosár. *Baricz.*
- Rota conica**, kúpkérek. *Bitnicz.*
- Rota dentata**, korong, fogaskerek. *Varga M. Mechanica.*
- Rota directa**, felülcsapó kerék. *Közhasznú. Beszédes.*
- Rota funicularis**, köteles kerék. *Bitnicz.*
- Rota pectinata**, görbe fésű formájú kerék. *Varga Márta.* Fűsűs kerék. *Szász.* Belkerék. *Povolni.*
- Rota pneumatica**, szélkerék. *Szász.*
- Rota retrograda**, alólcsapó kerék. *Közhasznú. Szász. Beszédes.*
- Rota stellata**, csillagformájú kerék. *Varga Márta.* Tarajos kerék. *Beszédes.*
- Rückenbatterie**, háttűztelep. *Kis.*
- Rückwaerts**, viz után (jár a' malom). *Beszédes.*
- Rudentirung**, barázdasín. *Jó.*
- Ruheplatz**, lásd Absatz.
- Ruthen** (hintere), engesztelő árbocz. *Szász.*

S.

- Saal, terem. *Jó.*
- Sackrad, kupás kerék. *Szász.*
- Saagemühl, fűrészmalom. *Szász.*
- Sagitta in curva, nyíl. *Dugonics.* lásd Abscissa.
- Salix, fűzfa. *Jó.*
- Saltus lunae, holdugrás. *Közhasznú.*
- Sanctuarium, szenthely. *Jó.*
- Sand, homok. *Jó.*
- Sandsack, föld v. fövenyszák. *Baricz.*
- Sandstein, lásd Lapis arenarius.
- Sape, térnyitás. *Jelenkor.* Árkolat. *Baricz.*
- Sape double, kettős árkolat. *Baricz.*
- Sape volant, lásd Fligende Sappe.
- Sapeur, harczgátár, harczgátnok. *Kis.* Árkász. *Baricz.* *Szontagh.*
- Sappe-spitze, árkolat' hegye. *Baricz.*
- Satelles, hold, drabant. *Varga Márk.* Hold, poroszló. *Lánghy.*
- Saucisse, gyujtóbél. *Baricz.*
- Saule, lásd Columna.
- Saule (absonderliche), különrendű oszlop. *Jó,*
- Saule (gewundene), tekert oszlop. *Jó.*
- Saulendeckel, oszlopfedő. *Jó.* Oszlopszék fedő. *Povolni.*
- Saulenfusz, oszlopláb. *Jó.* *Beregszászi.* *Povolni.*
- Saulengeländer, könnyökölő, fogódzó. *Beregszászi.*
- Saulenplatte, oszloplap. *Jó.*
- Saulenstellung, oszlophelyezettetés. *Beregszászi.*
- Saulenstuhl, I. Piedestal.
- Saulenstuhlsocke, I. Quadra.
- Saum, beszélő párkány. *Beregszászi.* Karély. *Povolni.* Szegély. *Bitnicz.*
- Saxum, kőszikla. *Kresznics.*
- Scala, lépcső. *Jó.* Lépték. *Győry.*
- Scala barometri, időmérték, időmutató. *Közhasznú.* Mutató tábla. *Kmeth.*
- Scala geometrica, szeres mérték. *Pelhe.* Megkisebbitett mérték. *Beregszászi.* Fiókmérték. *Udoardy.* Kis mérték. *Arithmetica.* Mérőcs. *Beszédes.* Parányolt mérték. *Jó.*
- Scala relationis, viszonyvetető, viszonymérték. *Bitnicz.*
- Scala thermometri, melegmutató' mértéke. *Varga M.*
- Scamillus, székkő. *Jó.*

- Scandula lignea**, szelmény. *Kresznerics*. Szelénd. Jó.
- Scapus columnae**, oszlopszál. Jó. Oszlop' dereka. *Beregszászi*.
- Scapus contractus**, összevont oszlopszál. *Kresznerics*.
- Scapus imus**, összevonatlan oszlopszál. *Kresznerics*.
- Scapus muri**, ablakközfal. Jó. Falszál. *Povolni*. Falderék. *Bitnicz*.
- Scarpirbatterie**, nyeső tűztelep. *Kis*.
- Schaft**, lásd Scapus.
- Schaftgesims**, lábpárkány. Jó.
- Schalstrahl**, hangsugár. *Bitnicz*.
- Schaluladen**, ablakernyő. Jó.
- Schalwelle**, hanghullám. *Bitnicz*.
- Schanze**, harczgát. *Kis*.
- Schanzgraber**, gátásó. *Kis*.
- Schantzkorb**, sánczkosár. *Baricz*. l. Corbis loricatis.
- Scharte**, lövőlyúk. *Kresznerics*. Lövőrézs. *Kis*.
- Schattirung**, árnyékozat. Jó. Árnyékszát.
- Schaufel** (gebogene), tek-nős lapiczka. *Szász*.
- Schaufelkunst**, lapátos mű. *Bitnicz*.
- Scheibe in der Saagemühl**, tolóvaskerék. *Bitnicz*.
- Scheibenarm**, lásd Loculamentum.
- Scheidemauer**, l. Murus secundarius.
- Schema**, kép. *Lexicon*.
- Schieszachse**, ágyutengely. *Baricz*.
- Schieszbacke**, ágyupofa. *Baricz*.
- Schieszfeld**, ágyumező. *Baricz*.
- Schieszscharte**, lásd Embrasure, és Merlon.
- Schieszsohle**, ágyutalp. *Baricz*.
- Schiffartscanal**, hajós csatorna. *Beszédes*.
- Schifsklampfen**, iszkápa. *Czech*.
- Schifstraum**, teknő. *Czech*. Hajó' adva v. ürege.
- Schifsröse**, szélvirág. *Kmeth*.
- Schiffspiegel**, farpadló. *Czech*.
- Schiftbalken**, végkakasülő. Jó.
- Schiftnagel**, szarúszeg. Jó.
- Schiftsparren**, pótló szarúfa, végszarúfa. Jó. Derék szarúfa. *Beregszászi*.
- Schild**, boltüreg. Jó.
- Schirmdach**, l. Pultdach.
- Schistus**, palakő. Jó. *Közhasznú*.
- Schlafkammer**, hálószoba. Jó.
- Schlagbaum**, sorompó. *Kis*.
- Schlagschatten**, ütő árnyék. Jó. Vetett árnyék. *Beregszászi*.

- Schlängenlinie, kigyóvonál. *Jó.*
- Schlott, árnyékszék' csője. *Beregszászi.*
- Schlusstein, ékkő. *Jó.*
Zárkő. *Povolni.*
- Schmeiszholz, farfa. *Jó.*
- Schnabel des Schiffes, órhajtás. *Komárom.*
- Schnecke, csiga (az oszlop-főn). *Jó.*
- Schneckenlinie, csigavonál. *Jó.*
- Scholium, jegyzet. *Dugonics.* Jegyzés. *Lexicon.*
- Schoppen, szín. *Jó.* Félszer. *Bitnicz.*
- Schotter, falpor. *Jó.* Murva. *Győry.*
- Schraubenmicrometer, apránymérő csigmány. *Kmeth.*
- Schraubenzwinge, erősítő. *Jó.*
- Schuh (in der Mühle), garatfiok. *Kresznerics.*
- Schulterwehr, vállvéd. *Kis.* I. Epaulement.
- SchulterwinkeI, vállszeglet. *Baricz.*
- Schuszgerinne, nyelőzsilip. *Beszédes.*
- Schuszloch, lásd Crenau.
- Schuszweite, lövéstér. *Kis.*
- Schutzbrett, zsilitábla. *Szász.*
- Schwalbenshwanz, fecskégát. *Kis.*
- Schweinsfeder (in archit. milit.), gáttövis. *Kis.*
- Schwelle, küszöbtaalp. *Szász.*
- Schweller, oszlopszék' alsó rá mája. *Beregszászi.*
- Schellwerk (dreyeckige), háromszegű verőbak. *Szász.*
- Schwibbogen, boltprém. *Jó.*
- Schwinge, ingató oszlop. *Szász.*
- Schwingraedchen, szelelő orsó (a' malomb.). *Czech.*
- Schwingröhre, szelelő cső (a' malomb.). *Czech.*
- Schwunggeschwindigkeiten, ingási sebesség. *Közhasznú.*
- Schwungkolben, csillagszélkerék. *Szász.*
- Schwungrad, szélkerék. *Szász.* Iramkerék, bojongkerék. *Beszédes.* Lóditó.
- Sciagraphia, árnyékos rajzolás. *Sárvári.* Árnyékrájz. *Bitnicz.*
- Scitala, fog. *Varga Márk.*
- Scotia, lásd Hohlleiste.
- Secans, kerekszegő. *Dugonics.* Metsző. *Pethe.* Körvágó. *Bresztyenszky.* Elvágó. *Beregszászi.* Vágó, szelő. *Közhasznú.* Vágó. *Bolyai.*
- Sectio, vágat. *Bolyai.*
- Sectio conica, csúcsos szelel. *Dugonics.* Csúcsszelet. *Pethe.* Kúpszelet. *Közhasznú.*
- Sectio diagonalis, kereszt-szelvény. *Bitnicz.*
- Sectio fluvii, folyamszelvény. *Közhasznú.* Kereszt-metszés. *Győry.*

Sectio in media et extrema ratione, külső és közép tekintetben vágás. *Csere*. Kör-szélekre vágás. *Dugonics*. Közép és szélső szabással való elosztás. *Pethe*.

Sectio solidi, tömörittség-szelet. *Pethe*.

Sector, vágó, metsző. *Csere*. Kerekszelő. *Dugonics*. *Bresztyenszky*. Gerezd. *Pethe*. Karikalából kivágott darab. *Beregszászi*.

Seele des Stückes, lásd *Anima tormenti*.

Segmentum, vágaték. *Csere*. Kerekszelet. *Dugonics*. *Bresztyenszky*. Pille. *Pethe*. Karikalából elvágott darab. *Beregszászi*.

Seiggraben, szivató árok. *Beszédes*.

Seilrader, lásd *Rota funicularis*.

Seitenanrängel, oldal-huzka. *Povolni*.

Seitenmauer, oldalfal. *Jó*.

Seitenriß, oldalrajz. *Jó*.

Seitenschwelle, támasztalp. *Szász*.

Semicollum, lásd *Demi-gorge*.

Semidiameter, lásd *Radius circuli*.

Semita fluvii, folyam'utja. *Bitnicz*.

Senkkrantz, szállító. *Jó*.

Senkgrube, emésztő gödör. *Jó*.

Senkung, alácsüggés. *Györry*.

Sepimentum, lásd *Pallisaden*.

Septentrio, éjszak. *Közhasznú*.

Series quantitatum, rendszer. *Dugonics*. Szer. *Varga Márk*. Sor. *Bresztyenszky*. *Arithmetica*. *Bolyai*. Sorzat. *Györry*. Sorozat, sorfüzet. *Nyiry*.

Series arithmetica, egypótléki sor. *Arithmetica*. *Bolyai*.

Series arithm. altioris ordinis, felsőbb rendű különbözözetes sor. *Bitnicz*.

Series crescens v. divergens, nevekedő v. széllyeltartó sor. *Bresztyenszky*.

Series decrescens v. convergens, fogyó v. öszvetartó sor. *Bresztyenszky*.

Series finita, véges sor. *Bresztyenszky*.

Series geometrica, egyméreti sor. *Bolyai*. *Arithmetica*. Mérleges sorzat. *Györry*. lásd *Progressio geometrica*.

Series incrementorum, növet sor. *Bolyai*.

Series infinita, végetlen sor. *Bresztyenszky*. Végetlen rendszer. *Dugonics*.

Series reciproca, viszontagos sor. *Bitnicz*.

Series recurrens, visszatérő v. ismétlő sor. *Bitnicz*.

- Serpentina fluvii**, folyó görbülete. *Győry*.
- Setzkolbe**, lásd *Pilum tormentarium*.
- Setzwelle**, galangoló rázó. *Szász*.
- Sextilis**, hatszegfény. *Közhasznú*.
- Siege**, megszállás, vivás, ostrom. *Baricz*. lásd *Belagerung*.
- Signa zodiaci**, égi jegyek. *Kalendár*.
- Signum**, jel. *Dugonics*. *Bresztyenszky*.
- Signum divisionis**, elosztás-jegy. *Pethe*.
- Signum infinitatis**, végtelen mekkoraság' jele. *Dugonics*.
- Signum negativum**, tagadós jel. *Bresztyenszky*.
- Signum positivum**, állítás jel. *Bresztyenszky*.
- Signum potentiae**, hatalom-jel. *Pethe*.
- Signum radicale**, gyökjel. *Dugonics*. Gyökérjegy. *Pethe*. Gyökérjel. *Bresztyenszky*.
- Silex**, kova. *Közszó*.
- Sima**, karima. *Nyíry*.
- Similis**, hasonló. *Csere*. *Varga Márta*. *Bolyai*.
- Similitudo**, hasonlóság. *Pethe*. Hasonlóság. *Lexicon*.
- Simplum**, egyszeres. *Bresztyenszky*.
- Sinus fluvii**, öböl. *Bitnicz*.
- Sinus rectus anguli**, közből. *Dugonics*. Kebel, öböl. *Varga Márta*. Végtáv. *Bolyai*.
- Sinus totus**, öreg öböl. *Dugonics*. Egész öböl. *Varga Márta*.
- Sinus versus**, kis öböl. *Dugonics*. Viszszás kebel. *Győry*. Kezdet táv. *Bolyai*.
- Siphonatomicus**, bonczoló szívó. *Varga Márta*.
- Siphonincendiarius**, vízipuska, fecskendező. *Bitnicz*.
- Siphonrectus**, szívó. *Varga Márta*. Szívócső. *Bachich*.
- Siphonrecurvus**, hajtott szívócső. *Bachich*.
- Situation**, helyzet. *Szontagh*.
- Situationszeichnung**, vidékrajz. *Kis*. Helyzeti rajz. *Szontagh*.
- Situiren**, helyzeni. *Szontagh*.
- Situs**, tauya. *Pethe*.
- Skizze**, mázlat. *Jó*. Előrajz. *Bitnicz*. l. *Croquis*.
- Sol**, nap. *Varga Márta*.
- Soliditas**, temérdek. *Dugonics*. Temérdekség. *Cisio*. Czövek. Tömöttség. *Pethe*. Közfoglalat, zomokság. *Lexicon*. Testi nagyság. *Bachich*. Telj. *Arithmetica*.
- Solidum**, temérdek. *Dugonics*. Izmos test. *Varga M.*
- Solstitium**, nap' állapodta. *Dugonics*. Naptérés. *Lexicon*.

- Sondiren**, méjölni. *Beszédes.*
- Sondirinstrument**, méjlőszer. *Beszédes.*
- Sortie**, kicsapás. *Baricz.* lásd *Ausfall.*
- Souter'rains** (in archit. milit.), földalatti teremek. *Kis.*
- Spalete**, l. *Lorica.*
- Spanband**, felkötő. *Jó.*
- Spanbage**, feszítő. *Jó.*
- Spanische Reiter**, spanyoltövis. *Kis.* Solyom sorompó. *Baricz.*
- Spannung**, feszülés. *Gyóry.*
- Spanriegel**, feszítő kötés. *Jó.* Feszítő gerenda. *Bereg-szászi.*
- Span saule**, oszlopkötés. *Jó.*
- Spanweite**, feszülés' hossza. *Bitnicz.*
- Sparrenkopf**, lásd *Modillon.*
- Spatium**, tér. *Dugonics.* Tér' hossza. *Varga Márta.* Térég. *Pethe.* Tér, térség, hely, köz. *Lexicon.* Ür. *Arithmetica.* *Bolyai.* Hizak. *Nyiry.*
- Spectrum prismaticum**, hét színű kép. *Varga Márta.* Szín-tükör. *Közhasznú.*
- Speculum causticum**, gyújtótükör. *Közhasznú.*
- Speculum concavum**, homorú tükör. *Közhasznú.*
- Speculum conicum**, kúp-tükör. *Bitnicz.*
- Speculum convexum**, domború tükör. *Közhasznú.*
- Speculum cylindricum**, hengertükör. *Közhasznú.*
- Speculum parabolicum**, kanyaros tükör. *Közhasznú.*
- Speculum planum**, sík tükör. *Közhasznú.*
- Speculum sphaericum**, gömbtükör. *Közhasznú.*
- Speerhacken**, állapító v. záró peczek. *Szász.*
- Speisekammer**, ételtár. *Jó.*
- Speisesaal**, evőterem. *Jó.*
- Speisungsrohre**, enyhítő cső. *Szász.*
- Sphaera**, lásd *Globus.*
- Sphaera armillaris**, perezces gömböly. *Varga Márta.*
- Sphaera coelestis**, égi gömböly. *Varga Márta.*
- Sphaera terrestris**, földi gömböly. *Varga Márta.*
- Sphaeroides**, gömbölyeg. *Varga Márta.* Gömbölyű. *Pethe.* Gömbölyd. *Beszédes.*
- Spiegel sextant**, tákrős hatodrészkerék. *Közhasznú.*
- Spielraum**, forgástér. *Varga Ján.* Csőhézag. *Baricz.*
- Spiralis Archimedeae**, tekercs, tekervény. *Nyiry.*
- Spiralis hyperbolica.**
- Spiralis logarithmica.**
- Spiralis parabolica.**
- Spiralpumpe**, tekercs-szivattyú. *Baricz.*
- Spissum**, tömörögős. *Cisio.*
- Spitzbalken**, kakasülő. *Jó.*

- Sprengstütze**, felkötő támasz. *Jó.*
- Sprengwerk**, feszítő eszköz. *Jó.*
- Springruthe**, proszna veszsző. *Czech.*
- Spritzwurf**, fecskvetés. *Povolni.*
- Staar**, hályog. *Varga Márta.*
- Staberrad**, kétkoszorús kerék. *Szász.* Kétpereczű kerék. *Beszédes.*
- Stabilitas**, állhatóság. *Győry.*
- Staeblein**, veszszőpárkány. *Jó.* Botka. *Povolni.*
- Stall**, istálló. *Közszó.*
- Stallbrücke**, lóhidlás. *Jó.*
- Stampf**, kölyű. *Szász.*
- Stampfmühle**, kölyűs malom. *Szász.*
- Standsaule**, rekesz. *Jó.*
- Stapel**, bakláb. *Jó.* Kecske. *Czech.*
- Statera**, római mérték. *Varga Márta.* Mázsa. *Mechanica.* Csapófont. *Bitnicz.*
- Statica**, izmosok' egyaránylatjának tudománya. *Varga Márta.* Moztonytudás. *Barczafalvi.* Nehézségtudomány. *Lánghy.* Egyaránytudák, nyugvó erány. *Nyiry.* Erómítudomány. *Bitnicz.*
- Statio**, álláshely. *Varga J.*
- Stativum**, tartalmány. *Kmeth.*
- Statumen** (in navi), habláb. *Czech.* *Komáromi.*
- Staubladen**, ereszally. *Jó.* Porfészek. *Povolni.* Ereszalattal való deszka. *Beregszászi.*
- Steg** (in der Mühle), vaspalló. *Szász.* Vashid. *Beszédes.* *Czech.*
- Stega**, hajófedél, padlat, fedezet. *Közhasznú.*
- Steigbaum**, létra. *Jó.* Lajtorja. *Bitnicz.*
- Steigung**, emelkedés. *Varga Ján.* *Győry.*
- Steingerüst**, kőállás. *Beszédes.*
- Steinkugel**, kőteke. *Kis.*
- Steinlager**, kőfészek. *Beszédes.* *Czech.*
- Steinriegel**, kőkaloda. *Szász.*
- Stellacadens**, csillagfutás, csillagtisztulás. *Varga Márta.* Csillagszaladás, csillaghullás. *Közhasznú.*
- Stelladuplex**, kettős csillag. *Bitnicz.*
- Stellafixa**, álló csillag. *Varga Márta.* Merő v. álló csillag. *Lánghy.* Veszteglő csillag. *Közhasznú.*
- Stellanebulosa**, ködös csillag. *Varga Márta.*
- Stellaspodica**, szétszórt csillag. *Bitnicz.*
- Stellze** (hintere), hátulsó garadoszlop. *Szász.*
- Stereoometria**, tömötségmérés. *Bresztyenszky.* Testmérés. *Közhasznú.*

- Steuerungsarm**, kormánynyél. *Szász.*
- Stich**, szarútalp. *Jó.* Darab v. fiok gerenda. *Beregszászi.* Kötődarab. *Povolni.*
- Stichbett**, méjezet. *Beszédes.*
- Stiege**, lásd *Scala.*
- Stiegenstufe**, lásd *Gradus in aedificio.*
- Stiegenstufe mit Rundstab**, párkányos lépcső. *Beregszászi.*
- Stiegenstufe ohne Rundstab**, sima lépcső. *Beregszászi.*
- Stoszheber**, vízi - kos, ütő szivattyú. *Bitnicz.*
- Stramen**, szalma. *Közszó.*
- Strauberrad**, rakonczás kerék. *Szász.* Egypercű kerék. *Beszédes.*
- Strebe**, oszlopkötés. *Jó.* El-lentartó gerenda. *Beregszászi.* Támaszkötés. *Povolni.* *Szász.*
- Strebe Pfeiler**, Sarokfal. *Baricz.* Gyámoloszlop, v. támasz. *Lexicon.*
- Streckholz**, kötőgerenda. *Szász.*
- Streife** (in architect.), lap-párkány. *Jó.* Széles sík. *Beregszászi.* Pászta. *Povolni.*
- Streifstein**, kerékvető. *Jó.*
- Strehölzer**, hasfák (a' malomb.). *Czech.*
- Strix**, lásd *Canelirung.*
- Strobilus**, fenyőtoboz. *Kresznerics.*
- Stromprofil**, lásd *Seccio fluvii.*
- Stuckaturboden**, lásd *Lacunar.*
- Stuckbettung** (in der Batterie), ágyazat. *Kis.*
- Stuhlpfette**, székkoszorú. *Jó.* *Povolni.*
- Stuhlsaule**, szarúszék-oszlop. *Jó.* Székkoszlop. *Beregszászi.* *Povolni.*
- Stuhlsaule** (in der Mühle), kőláb. *Czech.*
- Stuhlschwelle**, szarúszék-talp. *Jó.* Székküszöb. *Povolni.*
- Sturm**, ostrom v. vívás. *Kis.* Rátörés, meglepés, vihar, robaj. *Baricz.*
- Sturmbalke**, ostrom- v. vivóhenger. *Kis.*
- Sturmbrett**, ostrom- v. vivóborona. *Kis.*
- Sturmbrücke**, ostrom- v. vivóhid. *Kis.*
- Sturmleiter**, ostrom- v. vivóhágcsó. *Kis.*
- Sturzboden**, fiokpadlat. *Jó.* Borított padlás. *Povolni.* Deszkából készült padimentom, menyezet. *Beregszászi.* Hijúpadlás. *Bedeus.*
- Sturzzrinne**, vizvető párkány. *Jó.* Felfordított csatornapárkány. *Beregszászi.*
- Sturzstein**, borítókő. *Povolni.*
- Stylobata**, lásd *Saulenstuhl.*

- Stylus novus**, új kalendari-
um. *Közzszo.*
- Stylus vetus**, ó kalenda-
rium. *Közzszo.*
- Subfossio**, lásd Sape.
- Subgrundium**, eszterha.
Lexicon.
- Submultipulum**, alsok-
szoros. *Bresztyenszky.*
- Subnormalis**, függőalj.
Bitnicz.
- Subsecans**, alvágó, mel-
lékvágó. *Bitnicz.*
- Substitutio**, felcserélés.
Pethe.
- Substructio**, lásd Grund-
mauer.
- Subtangens**, alérdeklő.
Dugonics. Másod v. mellék-
érintő. *Közhasznú.*
- Subtendere arcum**, el-
foglalni. *Dugonics.* *Bresz-
tyenszky.*
- Subtractio**, elvonás. *Cae-
re.* Elvevés. *Dugonics.* El-
számlálás. *Pethe.* Elvevés,
elhuzás. *Bresztyenszky.* Ki-
pótlás, társazás, pótléko-
zás. *Arithmetica.*
- Subtrahendus**, kevesítő.
Dugonics. Híjja. *Pethe.* El-
vevendő, kevesítő. *Bresz-
tyenszky.* Pótlandó. *Arithme-
tica.* *Bolyai.*
- Subtrahere**, pótlani, pótlé-
kozni, pótlótársazni. *Bo-
lyai.* *Arithmetica.*
- Sucula**, görgő, gerendely.
Szász. Járgány. *Nátl.*
- Suggestus tormentorum**,
lásd Batterie.
- Summa**, somma. *Dugonics.*
Számgyülemény. *Pethe.* Ösz-
veség, summa. *Bresztyenszky.*
Öszvet. *Györy.* *Bolyai.*
- Summatio seriei**, sorsum-
mázás, sorösszveszámítás.
Bitnicz.
- Supercilium**, szemöldök.
Sárvári.
- Supercilium** (in archi-
tect.), karimapárkány. *Jó.*
Fedező v. borítópárkány.
Beregszászi. Polczszemöl-
dök. *Kresznerics.*
- Superficies**, hosszszél.
Dugonics. Föl, felső szín,
lap. *Varga Márt.* Terület.
Pethe. Terület, felület, föle,
külszín. *Bresztyenszky.* Tér-
ségnagyság, külsőszín, te-
rület, felület. *Czövek.* Szín.
Bachich. Test' színe. *Sár-
vári.* Lap. *Beregszászi.* Héj,
kivület, kület. *Arithmeti-
ca.* Terj, lep, kület. *Bolyai.*
- Superficies curva**, kül.
Dugonics. Domb. *Pethe.*
- Superficies curva incli-
nata**, görbe hajúlt terület.
Bitnicz.
- Superficies fluidi**, föl.
Beszédes.
- Superficies plana**, lap.
Dugonics. *Pethe.* Sík, la-
pos terület. *Bresztyenszky.*
- Superficies solidi**, héj-
kül. *Beszédes.*

- S**upplementum anguli, toldalékszöglet. *Pethe.*
- S**ymmetria, egymértékűség. *Csere. Lexicon.* Egyenlő forma, szép elrendeltetés. *Beregszászi.* Arányság. *Jó.* Hasonló mérték. *Povolni.* Öszveillés. *Kresznerics.*
- S**ynthesis, öszvekötés. *Lexicon.*
- S**ynthesis virium, lásd Compositio.
- S**yrtis, zátony. *Györy.*
- S**ystema, rendszer. *Lánghy. Közhasznú.*
- S**ystema coordinatarum, öszvesorozottak' rendszere. *Bitnicz.*
- S**ystema coordinatarum rectangulum, öszvesorozottak' egésszszegű rendszere. *Bitnicz.*
- S**ystema coord. obliquangulum, öszvesorozottak' hajóltszegű rendszere. *Bitnicz.*
- S**ystema coord. polare, öszvesorozottak' sarkrendszere. *Bitnicz.*
- S**ystema logarithmicum, polczjegyszámbelei rendszer. *Bresztyenszky.*
- S**ystema mundanum, világ' rendje. *Varga Márta.*
- S**ystema numerandi, számrendszer. *Bresztyenszky. Közhasznú.*
- S**ystema planetarium, bujdosók' rendje. *Varga Márta.*
- S**ystema solare, naprendszer. *Bachich. Lánghy.*
- S**ystylon, közelköz. *Beregszászi.* Öszveállítás. *Nyiry.* Közeles oszlopszat. *Kresznerics.*
- S**yzigia e, szigia. *Varga Márta.*

T.

- T**abula pythagorica, lásd Abacus pythagoricus.
- T**abulae mathematicae, mathematicai táblák. *Közhasznú.*
- T**abulae sinuum, öblök' táblája. *Dugonics.*
- T**abulatum tecti, fedélpadlat. *Bitnicz.*
- T**actica, ütköztudomány. *Nyiry.*
- T**aenia, lásd Fascia.
- T**alus, dőlés, lejtés. *Baricz.* lásd Bóschung v. Acclivitas.
- T**angens, hozzáérő. *Csere.* Kerekérdekű. *Dugonics.* Érdekű. *Varga Márta. Pethe. Beregszászi.* Körérintő. *Bresztyenszky.* Érintő. *Lánghy. Közhasznú. Bolyai.*

- Tannengewölbe**, hoszszt-bolt. *Jó.*
- Taschendach**, lásd Pultdach.
- Taxus**, tiszafenyő. *Kresznerics.*
- Tectorium**, lásd Mürtel.
- Tectum**, fedél. *Jó.*
- Tectum displuviatum**, kanfarú fedél. *Jó.*
- Tectum gallicum antiquum**, régi franciafedél. *Beregzászi.*
- Tectum gothicum**, régi német v. gothfedél. *Beregzászi.* Háromszegű fedél. *Jó.*
- Tectum hemisphaericum**, golyóbis v. gömbölyű fedél. *Beregzászi.* Kúpfedél. *Jó.*
- Tectum hollandicum**, holland v. sátorfedél. *Beregzászi.* *Jó.*
- Tectum imperiale**, császárfedél. *Jó.*
- Tectum interruptum**, tört fedél. *Beregzászi.*
- Tectum italicum**, olaszfedél. *Beregzászi.* Lapos fedél. *Jó.*
- Tectum mansardicum**, mansardfedél. *Beregzászi.*
- Tectum teutonicum**, németfedél. *Beregzászi.*
- Tegmen hydrotechnicum.**
- Tegula**, lásd Later.
- Telamones**, tehertartó rabszobrok. *Bitnicz.*
- Telescopium**, meszsze-látó. *Varga Márta.* Meszsze-látó cső. *Lánghy.* Szemeső. *Közhasznú.*
- Telescopium astronomi-cum**, csillagszó. *Közhasznú.*
- Telescopium catoptricum**, tükörmeszsze-látó. *Közhasznú.*
- Telescopium terrestre**, földcső. *Közhasznú.*
- Temonavis**, lúdláb. *Vedres.* Kormányrúd. *Nyiry.*
- Tempestas**, idő. *Bolyai.*
- Tempus medium**, középidő. *Varga Márta.*
- Tempus primi mobilis**, első mozduló ideje. *Varga Márta.*
- Tempus verum**, id. *Bolyai.* *Arithmetica.*
- Tenailles**, lásd Forcipula.
- Tenebrae**, setétség. *Kresznerics.*
- Terminus** (in archit.), félképoszlop. *Jó.*
- Terminus** (in arithm.) raj. *Dugonics.* Tag. *Pethe.* *Bresztyenszky.* Íz. *Bolyai.*
- Terminus compositus**, nyűgös tag. *Pethe.* Sokszorozott tag. *Bitnicz.*
- Terminus extremus**, szélső tag. *Dugonics.* *Pethe.* *Bresztyenszky.*
- Terminus generalis seriei**, közönséges sortag. *Bresztyenszky.* Ízkép. *Bolyai.*
- Terminus generalis independenter exhibitus**, függetlenül kifejtett közönséges tag. *Gyóry.*
- Terminus generalis per recursionem exhibitus**, visz-

- szafutva kifejtett közönséges tag. *Gyóry.*
- Terminus medius**, középső tag. *Bresztyenszky.*
- Terminus medius proportionalis**, középszer. *Pethe. Bresztyenszky.*
- Terminus monomius seu incomplexus**, lásd *Quantitas monomia.*
- Terminus polynomius seu complexus**, többrajú. *Dugonics.* Nyügös tag. *Pethe.*
- Terminus seriei**, sortag. *Bresztyenszky.* Soríz. *Arithmetica. Bolyai.*
- Terminus summatorius**, öszvetes tag. *Gyóry.*
- Ternio in combinatione**, hármás. *Nyiry.*
- Terreplein**, lásd *Ambulacrum valli.*
- Tetraëdrum**, négylapú. *Pethe.* Négy egyenlő lapú test. *Beregszászi.*
- Tetragonometria**, négyszegmérés. *Bitnicz.*
- Tetragonum**, 1. *Quadrangulum.*
- Theodolit**, theodolita. *Közhasznú.*
- Theorema**, parancs. *Csere.* Vétel. *Dugonics.* Látnivaló. *Pethe.* Okvárótét. *Bolyai.* Állítmány. *Lexicon.* Tanítmány, oktatmány. *Gyóry.*
- Theorema binomiale**, kéttaguak' törvénye. *Bitnicz.* Kétszakos oktatmány v. tanítmány *Gyóry.*
- Theorema polynomiale**, soktaguak' törvénye. *Bitnicz.*
- Theoria numerorum**, oktatás a' számokról. *Bitnicz.*
- Thermometrum**, melegmutató. *Varga Márt.* Melegmérő. *Kmeth.* Hévmérő. *Lexicon.*
- Thesis**, állítás. *Lexicon.*
- Thor**, kapú. *Kis.*
- Thorflügel**, kapúsárny. *Jó.*
- Thorgründel**, kapúsark. *Kresznerics.*
- Thorstein**, kapúfél. *Jó.*
- Thüre** (verschellte), bélelt ajtó. *Jó.*
- Thürbekleidung**, ajtóprém. *Jó.*
- Thürfutter** ajtóbéllés. *Jó.*
- Thürgewand**, ajtófél. *Jó.* *Beregszászi.*
- Thürstöckel**, ajtófél' fája. *Beregszászi.*
- Tigillum**, lásd *Latte.*
- Tignum**, gerenda. *Kresznerics.*
- Tilia**, hársfa. *Kresznerics.*
- Tormentum**, ágyú. *Kresznerics.*
- Torus**, lásd *Pfuhl.*
- Totum**, egész. *Dugonics.* *Pethe.*
- Trabeatio**, gerendázat. *Nyiry.*
- Trabs capitalis**, lásd *Hauptbaum.*
- Tractoria**, vonóhoszsz, kisaoszsz. *Bitnicz.*

- T r a g e b a n d**, karpánt. *Szász.*
- T r a g s a t t e l**, hidnyereg. *Szász.*
- T r a g s c h w i n g e**, zsebény (a' malomb.). *Czech.*
- T r a g s t e i n e**, kiülő tartókövek. *Povolni.*
- T r a j e c t o r i a**, egyenlőenszelő. *Bitnicz.*
- T r a j e c t o r i a** reciproca, viszontagos egyenlőenszelő. *Bitnicz.*
- T r a n c h e e**, lásd Accessus.
- T r a n c h e e k a t z e n**, gátmacska. *Kis.*
- T r a n s c e n d e n s**, áltmenő. *Nyiry.*
- T r a n s e c t i o** fluvii, átvájás. *Gyóry.* Átvágás, átásás.
- T r a n s f o r m a t i o** fractionis, töredék' átváltoztatása. *Bresztyenszky.*
- T r a n s m u t a t i o**, átváltoztatás. *Bitnicz.*
- T r a n s p o r t a t o r i u m**, szögváltó. *Dugonics.* Szegletmérő. *Pethe.* Szegletmérő. *Bresztyenszky.* Szegletmérő, szegletáltaltévő. *Beregszászi.* Átvivő. *Nyiry.* Szegmásló.
- T r a n s p o r t a t o r i u m** rectilineum, egyenes szegmásló.
- T r a n s p o s i t i o**, áttétel. *Lexicon.*
- T r a n s t r u m**, keresztgerenda. *Kresznerics.*
- T r a p e z i u m**, asztal. *Cse-*
- re.* Asztallag. *Dugonics.* Oldalmás. *Pethe.* Helytelen négyszeg. *Bresztyenszky.*
- T r a p e z o i d e s**, asztalszabású. *Csere.* Egyenletlen négyszeglet. *Bresztyenszky.*
- T r a u b e** (in pyrotech.), ágyúgömb. *Kis.*
- T r a v e r s e**, keresztvéd. *Baricz.*
- T r a v e r s e - a t t a q u é**, fegyvergátka. *Kis.*
- T r a v e r s e** contre une commandement, földtömeg. *Kis.*
- T r a v e r s e** dans le fosse, ároknyílás. *Kis.*
- T r a v e r s e** tournante, fordult gátka. *Kis.*
- T r e t t r a d**, taposókerék. *Bitnicz.*
- T r e t t s c h e i b e**, taposókárka.
- T r i a n g u l u m**, háromszegletű. *Csere.* *Varga Márt.* *Pethe.* Háromszög. *Dugonics.* *Arithmetica.* *Bolyai.* Háromszög. *Bresztyenszky.* *Sárvári.* Háromszeglet, háromszegletű lap. *Beregszászi.* Háromszögű. *Beszédes.*
- T r i a n g u l u m** acutangulum, élesszögű háromszög. *Dugonics.* Hegyes szegletű háromszegletű. *Pethe.* Hegyes háromszeglet. *Beregszászi.*
- T r i a n g u l u m** aequicrurum, egyenlőszárú háromszegletű. *Csere.* Egyenlőszárú háromszög. *Dugonics.* *Bresztyenszky.* Egyforma szárú három-

- szegletű. *Pethe.* Egyenlőszárú v. egyforma oldalú háromszeglet. *Beregszászi.*
- T**riangulum aequilaterum, egyenlő oldalú háromszegletű. *Csere. Dugonics. Bresztyenszky.* Egyforma oldalú háromszegletű. *Pethe.*
- T**riangulum complementi, háromszög' mássa. *Dugonics.*
- T**riangulum obliquangulum, hajúlt szegletű háromszegletű. *Pethe.* Helytelen szegletű háromszeg. *Bresztyenszky.*
- T**riangulum obtusangulum, tompaszögű háromszög. *Dugonics.* Tompa háromszeglet. *Beregszászi.*
- T**riangulum rectangulum, derékszögű háromszög. *Dugonics.* Igaz háromszegletű. *Beregszászi.*
- T**riangulum rectilineum, lapos háromszög *Dugonics.* Egyenes oldalú háromszegletű. *Pethe.*
- T**riangulum scalenum, egyenetlen oldalú háromszög. *Dugonics. Bresztyenszky.* Különboldalú háromszegletű. *Pethe.*
- T**riangulum sphaericum, gömbös háromszög. *Dugonics.* Karéjos háromszegletű. *Pethe.* Gömbháromszeg. *Közhasznú.*
- T**riangulum sphaeroidicum, gömbölyegháromszeg. *Bitnicz.*
- T**ribo meter, dörzsölésmérő. *Bitnicz.*
- T**riglyphus, lásd Drey-schlitz.
- T**rigonometria plana, lapos háromszögellés. *Dugonics.* Lapos háromszegletűmérés. *Pethe.* Háromszegmérés. *Bresztyenszky.*
- T**rigonometria sphaerica, gömbös háromszögellés. *Dugonics.* Karéjos háromszegletűmérés. *Pethe.*
- T**rigonometria sphaeroidica, gömbölyegháromszegmérés. *Bitnicz.*
- T**rilling, lásd Paxillus.
- T**rinomium, háromrajú. *Dugonics.* Háromtagú. *Pethe. Bresztyenszky.*
- T**riumphbogen, tiszteletkapú. *Jó. Diadalív. Közhasznú.*
- T**rochilus, l. Hohlleiste.
- T**rochlea, csiga. *Mechanica. Szász. Karikacsiga. Varga Márta.* Csigatányér. *Nyíry.*
- T**rochlea fixa, álló karikacsiga. *Varga Márta.*
- T**rochlea mobilis, felfutó karikacsiga. *Varga Márta.*
- T**ropicus, naptérítő. *Csere. Czövek. Közhasznú.* Napfordító. *Varga Márta.*
- T**ropicus cancri, ráktérítő, nyártérítő. *Czövek.*
- T**ropicus capricorni, bakterítő, téltérítő. *Czövek.*

- Truncatus**, csonka. *Bitnicz.*
- Truncus stylobatae**, derek. *Kresznerics.* Oszlopszék' dereka v. törzsöke. *Beregszászi.*
- Trutina**, mérték v. font' ágassa. *Varga Márt.* Fogó. *Mechanica.* Olló. *Nyiry.*
- Tuba acustica**, hallócső. *Varga Márt.*
- Tuba stentorea**, Stentor' kürtje. *Varga Márt.*
- Tubi communicantes**, közlő csők. *Varga Márt.* Közösködő csők. *Közhasznú.* Közösülő csők. *Nyiry.*
- Tubulus capillaris**, hajszálcső. *Közhasznú.*
- Tubus achromaticus**, nemszínező cső. *Kmeth.*
- Tubus meridianus**, déli v. tetőző cső. *Kmeth.*
- Tubus opticus**, lásd *Telescopium.*
- Tummelbaum**, kobora (a' hajón). *Czech.*
- Tunica (sclerotica oculi)**, szem' fejére, kemény hártya. *Sárvári.*
- Tunica (uvea oculi)**, lásd *Choroidea.*
- Tympanum ad rotam dentatam**, lásd *Laterna ad rotam dentat.*
- Tympanum (in architect.)**, lásd *Giebfeld.*

U.

- Ueberfall**, szabadgát. *Szász.* lásd *Sturm.*
- Ueberfallwehr**, gát. *Szász.* Vizátejtő. *Beszédes.*
- Ueberlaszdeich**, bukógát. *Beszédes.*
- Ueberschlag (membrum archit.)**, I. *Supercilium.*
- Ueberschlag**, árjegyzék. *Jó.* Építésre teendő költségek' számbavevése és előadása. *Beregszászi.*
- Uferverkleidung**, gerébfal. *Povolni.*
- Ulmus**, szilfa. *Kresznerics.*
- Umbilicus arcus**, boltköl-dök.
- Umbra**, árnyék. *Varga Márt.* *Lánghy.* *Beregszászi.*
- Umbra recta.**
- Umbra versa.**
- Undulatio**, hullámozás. *Közhasznú.*
- Unitas**, egy. *Dugonics.* *Pethe.* Egység. *Bresztyenszky.* Fő mérték. *Bolyai.*
- Unitas cubica**, köbegység. *Bitnicz.*
- Unitas linearis**, hoszegység. *Bitnicz.*
- Unitas quadrata**, négyszegység. *Bitnicz.*
- Untersatz**, I. *Scamillus.*
- Unterbalken**, lásd *Architrabs.*

V.

- Vacuum**, üreg, üresség. *Lexicon.*
- Vadium**, lásd Furt.
- Vallum**, lásd Schantze.
- Vallum exterius**, lásd Contregarde.
- Vallum humilius**, I. Fausse-braie.
- Valor** divat. *Dugonics.* Becs, díj, érték, tehetség. *Pethe.* Érték. *Bresztyenszky. Lexicon. Gyóry.*
- Valvula**, kinyilló. *Varga Márta.* Leppentyű. *Szász. Szelelő*, lappantyú. *Nyiry.*
- Vapor**, pára. *Varga Márta.*
- Variabilis**, változó. *Gyóry.*
- Variatio**, változtatás. *Arithmet.* Ismétlet. *Bolyai.*
- Vectis**, rúd, *Varga Márta.* Emelő rúd. *Mechanica. Varga Ján.* Emelőkrúd. *Bachich.* Nyilalórúd, billentő. *Szász.* Emelcső. *Közhasznú.*
- Vectis compositus**, foglalt rúd. *Varga Márta.*
- Vectis directus**, egyenes rúd. *Bitnicz.*
- Vectis heterodromus**, első nemű rúd. *Varga Márta.* Másfelé forduló rúd. *Nyiry.*
- Vectis homodromus**, második nemű rúd. *Varga Márta.* Egyfelé forduló rúd. *Nyiry.*
- Vectis inflexus**, hajlott rúd. *Varga Márta.*
- Velum**, vitorla. *Nyiry.*
- Vena aquea**, vizér, vizsugár. *Bitnicz.*
- Vena aquea contracta**, összehuzott ér. *Nyiry.*
- Ventilabrum**, széllóggó. *Kmeth.* Szélanya. *Lexicon.*
- Ventillum**, lásd Valvula.
- Ventillimit Stegen**, nyeles leppentyű. *Szász.*
- Venustas aedificii**, díszesség, épület' díszes volta. *Beregszászi.*
- Ver**, tavasz. *Közszó.*
- Verdachung**, fedelezet. *Jó.*
- Verdecke**, lásd Stega.
- Verhau**, erdőlés, fazúz. *Baricz.*
- Verisimilitudo**, hasonlóság. *Lexicon.*
- Verjüngter Maaszstab**, I. Scala geometrica.
- Verkleidungsmauer**, bélléfal. *Baricz.*
- Vernageln die Kanone**, ágyut beszegezni. *Kis.*
- Verputzung**, vakolás. *Povolni.*
- Verschantztes Lager**, sánczolt tábor. *Baricz.*
- Vertebra** v. spina navis, hajógerincz. *Nyiry.*
- Vertex anguli**, tető. *Dugonics. Közhasznú. Sárvári.* Hegy. *Pethe. Beregszászi.* Csúcs, hegy. *Bresztyenszky.*

- Sarokpont. *Udvárdy*. Szöghegy. *Beszédes*.
- Vertex sectionis conicae, fejpont. *Közhasznú*.
- Vertex solidi, tető. *Pethe*.
- Vertiefung, mélyezet. *Polvolni*.
- Verzahnung (eiserne), farkasfogú állapító. *Szász*.
- Vexillum, zászló. *Nyíry*.
- Via cooperta (in archit. milit.), fedeles út. *Jelenkor*. Takart út. *Kis*.
- Vibratio, levegés. *Lexicon*. Lebegés. *Közhasznú*.
- Vinea (in archit. milit.), fedező tornác. *Bitnicz*.
- Virgula pythometrica, akolófa. *Kresznerics*. Akópálcza. *Közzsó*.
- Vis, erő. *Varga Márton*. *Lexicon*. *Közhasznú*.
- Vis absoluta, viszonyatlan erő. *Bitnicz*.
- Vis attractiva, vonzó erő. *Varga Márton*. *Lexicon*. *Közhasznú*.
- Vis centralis, középponti erő. *Varga Márton*.
- Vis centrifuga, középponttól futó erő. *Varga Márton*. Futó erő. *Közhasznú*.
- Vis centripeta, középre tartó erő. *Varga Márton*.
- Vis constans, állandó erő. *Varga Márton*.
- Vis diversae rationis, nemegyenemű erő. *Varga Márton*.
- Vis ejusdem rationis, egyenemű erő. *Varga Márton*.
- Vis gravitatis, súlyerő. *Közhasznú*.
- Vis invertens, felfordító erő. *Györy*.
- Vis lateralis, mellékerő. *Közhasznú*.
- Vis mortua, nyugvó v. csak nyomó erő. *Nyíry*.
- Vis motrix, indító v. mozgató erő. *Lexicon*.
- Vis perturbatrix, zavaró erő. *Varga Márton*.
- Vis premens, nyomó erő. *Nyíry*.
- Vis projectilis, hagyító erő. *Varga Márton*.
- Vis repulsiva, távoztató erő. *Lexicon*. Rugóerő. *Kresznerics*.
- Vis respectiva v. comparativa, viszonyos erő. *Bitnicz*.
- Vis resultans v. media, közép-erő. *Bitnicz*.
- Vis tangentialis, érintő erő. *Közhasznú*.
- Vis variabilis, változó erő. *Bitnicz*.
- Vis viva, mozgó erő. *Nyíry*.
- Vitrum, üveg. *Közzsó*.
- Vitrum causticum, gyújtóüveg. *Közhasznú*.
- Vitrum collectivum, gyújtóüveg. *Közhasznú*.
- Vitrum objectivum, tárgyát néző lencse. *Varga Márton*. Tárgyüveg. *Kmeth*.
- Vitrum oculare, szemlencse. *Varga M.* *Kmeth*. Szemüveg. *Nyíry*.
- Vogelperspectiv, mádlárlás szerint való lát-

- szás' tudománya. *Beregszászi.*
- V o l u m e n**, lásd *Soliditas.*
- V o l u t a**, lásd *Schnecke.*
- V o r a u s z m a a s z**, épület' előrelévő kimérése. *Beregszászi.*
- V o r b r e t t**, vizeztartó (a' malomn.). *Czech.*
- V o r d a c h**, eresz. *Povolni.*
- V o r g r a b e n**, előárok. *Kis.*
- V o r h a u s z**, lásd *Atrium.*
- V o r s t e c k b o l z e n**, akasztószeg. *Szász. Csék. Czech.*
- V o r s t e g**, völgyhid (a' malomn.). *Czech.*
- V o r s p r i n g e n d e r W i n k e l**, kirugó szeglet. *Baricz.*
- V o r s p r u n g**, lásd *Avantkorps.*
- V o r t e x**, buzgár. *Czech. Örvény. Kresznerics.*
- V o r w ä r t s**, víz elejbe (a' malomb.). *Beszédes.*
- V o r w e r k**, előmunka. *Baricz.*
- V o r z i m m e r**, tornác. *Jó.*

W.

- W a f f e n p l a t z** (in archit. milit.), fegyvergát. *Kis.*
- W a g e n b u r g**, szekérvár. *Kis.*
- W a i d s c h i f f**, völgyhajó (a' malomn.). *Czech.*
- W a l l**, lásd *Vallum.*
- W a l l g a n g**, Vártöltés. *Baricz.* Lásd *Ambulacrum valli.*
- W a l m d a c h**, lásd *Tectum hollandicum.*
- W a l z e n r a d**, zömök kerék. *Szász.*
- W a n d b a n d**, szinkötés. *Povolni.*
- W a n d p f e i l e r** (flacher), laposzlop. *Jó.*
- W a n d r i e g e l**, színzár. *Povolni.*
- W a r t e**, őrtorony. *Kis.*
- W a r z e** (malomkő' lyuka), persely. *Komárom.*
- W a s s e r a r m**, keresztfa (a' malomb.), *Czech.*
- W a s s e r b a n k**, dongázat. *Szász.*
- W a s s e r k a s t e n**, vizláda. *Beszédes.*
- W a s s e r k e s s e l**, vízfő. *Beszédes.*
- W a s s e r r a d**, vizes kerék. *Beszédes.* Vizi kerék. *Szász.*
- W a s s e r r a d** (horizontal), lapján hajtó vizi kerék *Szász.*
- W a s s e r r e c h e n**, gazfogó. *Beszédes.*
- W a s s e r r u t h e**, hidlábkötés. *Jó.* Hidlábreteasz. *Szász.*
- W a s s e r s a u l e**, vizoszlop. *Kacskovics.*
- W a s s e r s ä u l e n m a s c h i**

- ne, vízoszlopmű, vízoszlopos erőmű. *Kucskovics.*
- Wasserspannung, víz' duzza. *Beszédes.*
- Wasserspiegel, vizszín. *Beszédes.*
- Wasserstand (höchster), legnagyobb víz. *Györy.*
- Wasserstand (niedrigster), legkisebb víz. *Györy.*
- Wassertheilungspunct, vízválaszpont. *Varga Ján.* Vizszétő. *Beszédes.*
- Wechselbalken, váltógerenda. *Jó. Beregszászi. Povolni.*
- Wechselrad, váltókerék. *Bitnicz.*
- Wehre, fojtott gát. *Szász.*
- Weidebänke, vízhoszszagerenda. *Szász.*
- Wellenberg, hullámhegy. *Bitnicz.*
- Wellenlinie, habvonal. *Jó.* Hullámhöz. *Bitnicz.*
- Wellenthal, hullámvölgy. *Bitnicz.*
- Welsche Haube, tornyos fedél. *Beregszászi.*
- Wendeltreppe, lásd Cochlidium.
- Werk (detachirtes), külön harcsgát. *Kis.*
- Werk (gehendes), forgó csín (a' malomb.). *Beszédes.*
- Werk (stehendes), álló csín (a' malomb.). *Beszédes.*
- Wetterschwinge, vízvető. *Jó.*
- Wiederlager, boltfészek. *Jó. Beregszászi.* Boltellenalom. *Povolni.* Ellentüző. *Beszédes.*
- Wiederschein, lásd Reflexio lucis.
- Windfang, szélfogó.
- Windflügel, szélkerék. *Szász.*
- Winkessel, lásd Condensator.
- Windmühle, lásd Mola alata.
- Winkelhebel, szögingató. *Szász.*
- Winkelzapfen, szögcsap. *Szász.*
- Wischer, lásd Instrumentum extersorium.
- Wölstein, boltkő. *Jó.*
- Wölbung, boltozat. *Jó.*
- Wollsäcke, gyapjús zsákok. *Kis.*
- Wulsz, lásd Echinus.
- Wurf (ausgezogener), kihuzott vetés. *Povolni.*
- Wurf (grober), vastag vetés. *Povolni.*
- Wurf (rauher), otromba vetés. *Povolni.*
- Würfel (in architect.), lásd Truncus Stylobatae.
- Wurst (in architect. milit.), l. Faschinen.

Z.

- Zahnschnitt**, lásd *Denticulus*.
- Z a n g e n**, kőpadtálpkötő. *Szász.*
- Z a p f e n** (in der Mühle), járóbáb. *Szász.*
- Z a p f e n k e i l**, bábék. *Szász.*
- Z a p f e n l a g e r**, vánkös. *Beszédes.*
- Z [a p f e n l o c h**, csaptök. *Szász.*
- Z a p f e n r i n g**, csapkarika. *Czech.*
- Z a p f e n s t ü c k** (in pyrotech.), ágyúderék. *Bitnicz.*
- Z a r g**, l. *Lauf*t.
- Z e n i t h**, tetői pont. *Csere.* Tetőpont. *Kmeth.* Főpont. *Czövek.*
- Z e r f a l l e n** des Bruches in seine Partialbrüche, töredéknek töredékekre szakasztása. *Bitnicz.*
- Z e r u s**, helytartó. *Pethe.* Semmi. *Bresztyenszky.*
- Z e u g g a r t e n**, szertár. *Ba-ricz.*
- Z i m m e r m a n n**, ács. *Jó.*
- Z i m m e r m a n n s a r b e i t**, ácsmű. *Jó.*
- Z o c c u s**, székkő. *Jó.* Bokantkő. *Povolni.*
- Z o d i a c u s**, állatos karika v. pólya. *Varga Már*t. Állatiöv, állatiöv, napút. *Közhasznú.* Jelstartó. *Lexicon.*
- Z o n a**, öv. *Csere.* *Varga Már*t. Övezet. *Czövek.* Földhajlat, földöv. *Közhasznú.*
- Z o n a f r i g i d a**, hideg öv. *Varga Már*t. Hideg v. fagyos földöv. *Közhasznú.*
- Z o n a t e m p e r a t a**, mértékletes öv. *Varga Már*t. Mérsékelt földöv. *Közhasznú.*
- Z o n a t o r r i d a**, hév öv. *Varga Már*t. Meleg öv. *Közhasznú.*
- Z o p h o r u s**, lásd *Friesz.*
- Z u g e h e n** lassen den Anker, macskát vetni. *Czech.*
- Z u g l e i n**, bojtökötél. *Szász.*
- Z u g s t a n g e n**, ostor. *Szász.*
- Z u l a g**, pótlófal. *Beregszászi.*
- Z ü n d w u r s t**, l. *Saucisse.*
- Z u r e i b b r e t t e l**, sikárló deszka. *Povolni.*
- Z u r ü c k k l a u f**, visszalököt. *Kis.*
- Z w i s c h e n s c h w i n g e**, ingató oszlop. *Szász.*
- Z w i s c h e n t i e f e**, lásd *Metopa*.
- Z w i s c h e n w e r t h**, köztes érték. *Györy.*

T O L D A L É K.

H a d i m ű s z a v a k.

I.

Katonatűzi fegyver' minden részei.

Kiss Károlytól.

F euergewehr, tűz- fegyver, puska. <i>Részei következők.</i>	Grief, puskatalp.
Abzugsblech, ravaszlap, ravaszlak.	Griefbügel, sátorvas, sá- torréz, pöczkanyar.
Bayonnet, bajonét, bagnet.	Kappe, talpvas, talpréz, talpkucsma.
Bayonnetgrief, bajonét- cső, bajonétmarkolat.	Kolbe, puskatusa, tusa, fegyvertusa.
Bayonnethals, bajonét- nyak.	Ladstock, vessző, töltő- vessző, töltőbot.
Bayonnetklinge, bajo- nétkés, bajonétvas.	Lauf, cső, puskaeső, fegy- vercső.
Einschnitt des Kolbens, tusanyak.	Mükke, légy, büty, cél- bütykő.
Feder (Bayonnet), bajonét- toll.	Ring (Trichter), tölcserka- rika, tölcsergyűrű.
Feder (Ladstock), vesszőtoll.	Ring (Obere), felsőkarika, felkarika, felgyűrű.
Feder (Oberring), felkari- katoll.	Ring (Untere), alsókarika, alkarika, algyűrű.
Feder (Unterring), alkari- katoll.	Riemenbügel (Obere), felső szíjkanyar, felszíjka- nyar.

R i e m e n b ü g e l (Untere), alsósíjkanyar, alszíjkanyar.

S c h a f t, agy, ágy; puskaagy, fegyverágy.

S c h l o s s, puskazár, fegyverszerszám.

Ennek részei:

B a t t e r i e, aczél.

F e d e r (Batterie), aczértoll, külrugó.

F e d e r (Nuss), diótoll, belrugó.

F e d e r (Stangel), ravasztoll.

F e u e r s t e i n, tűzkő, tűzkova.

H a h n, kakas, sárkány.

H a h n e n m a u l, lakasszáj, sárkányór.

N u s s, dió, roppantó.

P f a n n e, serpeny, serpenyő.

S c h l o s s b l a t t e, zárlap, szerszámlap.

S c h r a u b e (Batterie), aczélsoróf.

S c h r a u b e (Hahn), sárkánysoróf.

S c h r a u b e (Schloss), zársoróf.

S c h r a u b e (Pfanne), serpenysoróf.

S c h r a u b e (Nuss), diósoróf, roppantósoróf.

S c h r a u b e (Stutel), dióágy soróf.

S c h r a u b e (Stangel), ravaszszersoróf.

S c h r a u b e (Schfelagder), belrugósoróf.

S c h r a u b e (Stangelfeder), ravasztollsoróf.

S c h r a u b e (Batteriefeder), aczéltollsoróf, külrugósoróf.

S t a n g e l, ravasz.

S t u t e l, dióágy.

S c h r a u b e (Holz), fábasoróf.

S c h r a u b e (Kappen), kucsmasoróf, talpvassoróf.

S c h r a u b e (Griefbügel), sátorsoróf.

S c h r a u b e (Schwanz), farsoróf, fenéksoróf.

S c h r a u b e (Obereriembügel), felszíkanyarsoróf.

S c h r a u b e (Untერიembügel), alszíkanyarsoróf.

S c h r a u b e, (Schneller), ravaszpöcz soróf.

S c h r a u b e (Grossekreuz), kereszt nagy soróf.

S c h r a u b e (Kleinekreuz), kereszt kis soróf.

S e i t e n b l e c h, oldallap, oldalrész, oldalvas.

S c h n e l l e r, ravaszpöcz.

Z ü n d t l o e c h, gyújtóltyúk, tűzltyúk, lobbanttyúk.

F e d e r s p a n n e r; tallfesztő.

Ennek egyik felcserése.

S c h r a u b e n z e u g, sorófeszköz.

K u g e l z i e h e r, körömvas.

II.

Általános katonai műszavak 's kifejezések.

Szontagh Gusztávtól.

A.

A battis v. Verhau, rigya, fatorlat.	Armiren, fegyverzeni.
Adjutant, segéd.	Armée, had.
Adjutantur, segédség.	Armée-corps, hadtest.
Admiral, hajósvezér.	Artikel, czikk.
Admiralität, hajósvezérség, főhajós kormány.	Auditor-General, főparancssági ügyvéd.
Allarme, zaj.	Auditor-Garnisons, várórzeti ügyvéd.
Allarmplatz, zajtér.	Auditor-Regiments, ezredi ügyvéd.
Allarmiren, felzajolni.	Auditor-Stabs, karügyvéd.
Allamirung, felzajolás.	Avertissement, értesítés.
Alignement, irány.	Avertissement-Commando, értesítő parancs szó.
Aligniren, irányozni.	Avertiren, értesíteni.
Ammunition, lőszer.	
Appui, támasz.	
Appuiren, támasztani.	
Armatur, fegyverzet.	

B.

Bagage, pogyász.	Baraquen-Lager, sátoros tábor.
Bagage-train, pogyászvonat.	Bataille, csata.
Bayonnet, szurony.	Bataille (rangirte), elrendelt csata.
Baraque, kunyhó, sátor.	

Bataillen-Feuer, csatátűz.	Bivouaquer, tanyázni.
Bataillon, zászlóalj.	Brigade, dandár.
Bivouac, tanya.	Brigadier, dandáros.

C.

Cadre, törzsök.	Chargir - Schritt, ¹ támadó lépés.
Canonier, ágyús.	Charpie, tépés.
Canton, hadmegye, m. e. lakmegye.	Chef, fő.
Cantoniren, megyélni.	Chef des Generalstabes, tábornokfő.
Cantonirung, megyélés.	Cheval, à; lovaglókép.
Cantonirungs - Quartier, megyeiszálás.	Chevaux - Legers, könnyű lovasok.
Capitulant, alkuvó.	Choc, rohanat.
Capituliren, szegődni, alkudni.	Coalisiren, szövetekezni.
Capitulation, alkuvás.	Coalisirte - Mächte, szövetekezett hatalmak.
Capitulationsmässig, alkuvás szerint.	Coalition, szövetség.
Carabiner, kurtály.	Cocarde, színjel.
Cartouche, tokmány.	Combattant, harczolható; nicht-combattant, harczolhatlan.
Caserne, katonalak.	Commandant, parancsnok.
Casquet, sisak.	Commandantur, parancsnokság.
Castrametation, táborozási tudomány.	Commandiren, parancsolni, m. e. vezérleni.
Cavallerie-artillerie, lovagpattantyúság.	Commandirung, parancslás.
Cavallerie - attaque, lovagtámadás.	Commandir - Liste, parancsló v. idéző lajstrom.
Central, középponti, közepetti.	Commando, parancslat.
Chabraque, csótár.	Commando - Wort, parancsszó.
Chain, láncz, lánczolat.	Commis, megbizott.
Chamade, megadó, megadójel.	Compagnie, gyalog század.
Chargen - Pferd, szolgálati ló.	

Compagnie-Chef, századfő.	tigkei, összeírási kötelezés.
Complot, czimboraság.	Consigne, jelszó.
Complottiren, czimboráskodni.	Contresigne, jeladás.
Conscribiren, összeírni.	Convoi, szállítvány.
Conscribirter, összeírott.	Convoyer, szállítani.
Conscription, összeírás.	Couronniren, koronázni.
Conscriptionspflicht-	Cuirasse, mellvas.
	Cuirassier, vasas.
	Cul de sac, zsák.

D.

Debandade, szétszórás; <i>en debandade</i> , szétszórva, m. e. szétverve.	Delogirung, kinyomás, kiszállítás.
Debandiren, szétszórni.	Demarcation, kitűzés.
Decharge, elsütet (t. i. tűz).	Demarcations-Cordon, kitűzött órláncz.
Dechargiren, elsütni.	Demarcations-Linie, kitűzött határvonal.
Decimiren, tizedelni.	Demarcations-Truppen, határtűző seregek.
Decoration, díszítmény.	Demonstration, tüntetés.
Decorirter Officier, díszesített, érdemkeresztes tisz.	Demoralisation, erkölcstelenedés.
Decouragiren, bátortalanítani.	Demoralisiren, erkölcsteleníteni, erkölcstelenedni.
Decouragement, bátortalanodás.	Dependiren, függni.
Decouragirung, bátortalanítás.	Deployer, kifejleni.
Decouvriren, fölfedezni.	Deployir-Schritt, kifejülő lépés.
Defensive, védhad,	Depot, rakhely, tartalék.
Defensiv, védőleg.	Depot-Compagnie, tartalékszákad.
Degradation, letétel.	Deroute, uttévesztés, bomlás.
Degradiren, letenni.	Deroutiren, bomlani, bomlatni.
Delogiren, kinyomni, m. e. kiszállítani.	

Deroutirung , bomlás, bomlatás.	Discretion , méltánylat. <i>Auf Discretion ergeben</i> , méltánylatra megadni magát,
Desarmiren , lefegyverkeztetni.	Dislocation , elhelyezés.
Desarmirung , lefegyverkezés, lefegyverzés.	Dislocations-Liste , elhelyező lajstrom.
Deserteur , szökevény.	Dislociren , elhelyezni.
Desertion , szökés.	Dispensiren , feloldás.
Desertiren , szökni.	Disponible , kész.
Detachment , szakasz, küldet, szakaszolat.	Disponible Truppen , kész sergek.
Detachiren , szakaszban küldeni.	Distance , távlat.
Detachirte Truppen , küldött, szakaszolt sergek.	Division , osztály.
Detachirung , küldés.	Dominiren , uralkodni.
Developpement , kifejtődés.	Dominirender-Punkt , uralkodó pont.
Developpiren , kifejtődni.	Doublir-Schritt , kettőzött lépés.
Devoir , kötelesség.	Dragoner , szó szerint: sárkányos; de mivel sisakon nem viselnek többé sárkányt: kurtályos.
Discipline , fenyíték.	Du jour , napos, napi, p.o. napi szakos 'sa't.
Discipliniren , fenyítékezni.	
Disciplinirte Truppen , fenyítékezett sergek.	

E.

Einquartiren , beszálítani.	Exerciren , gyakorlani.
Einquartirung , beszálítás.	Exercier-Platz , gyakorlati hely.
Elite v. Elite-Truppen , válogatott had.	Exercier-Reglement , gyakorlati szabály.
Escadron , lovas század.	

F.

Fährich, zászlótartó.

Feldmarschall, seregvezér, vagy jobban, hadvezér: Armée führer.

Feldmarschall-Lieutenant, osztályvezér.

Feldzeugmeister, tárvezér.

Forciren, erőltetni.

Forcirtter-marsch, erőltetett menet.

Fourage, takarmány.

Fouragiren, takarmányolni.

Fouragirung, takarmányolás.

Fourier.

Führer, lobogós. Ez viszi a' lobogót, nem tisztt.

G.

Gage, hópénz.

Gage-carenz, hópénz'hija.

Galop, vágatás.

Galopiren, vágatni.

Galopin, vágató.

Gamasche, lábtyu.

Garnison, várórzet.

Garnisoniren, örzetelni.

Gefreiter, őrállító.

Gemeiner, közvitéz, közkatona.

General, vezér.

Generalität, vezérség.

Legjobb volna hadnagyság, de ezen értelemben többé el nem fogadható; tábornokság pedig nem lehet, mert a' tábor' elrendelése különösen a' General-

quartiermeister-stab' kötelességeihez tartozik; ezek tehát a' tábornokok.

General-Adjutant, vezérsegéd.

General en chef, fővezér.

General der Cavallerie, lovasvezér.

General der Infanterie, gyalogvezér.

General-Major, őrnagy.

General-Commando, főparancsság.

Generalmarsch, egyetemi dobolás.

Generalsturm, egyetemi ostrom.

General-Quartiermeister, főtábornok; *Chef des Generalstabes*, tábornokfő.

Generalstab, tábornoki kar.	Genie-Corps, földmérőkar.
Generalstäbler, tábornokos.	Glied, sor.
Generalstabs Officier, tábornoki tiszt.	Grenadier, rohancz.
	Griff, fogás.
	Gros d' armée, a' had' nagyja; <i>en gros</i> , nagyjában.

H.

Handgriffe, fegyverfogások.	Honneurs, tisztelkedés.
Hauptmann, százados.	Honneurs machen, tisztelkedni.
Hausboist,	

I.

Inspecteur, szemlélő.	Integrirender Theil, pótló rész.
Inspection, szemlélet.	Intervall, köz.
Inspicirung, szemlélés.	Invalide,
Inspect. Officier, szemlélőtiszt.	Invalidenhaus,
Instradiren, utasítani.	Invasion, berontás.
Instradirung, utasítás.	Invasions-Krieg, berontó háború.
Insubordination, fékszegés.	

K.

Kamerad, bajtárs.	Korporal, szakos.
Kameradschaft, bajtárság.	Krieg, háború.

L.

Lancier, dárdás.	Levéé en masse, tömeges felkelés.
Lazareth, kórház.	Lieferant, szolgáltató.
Levéé, felkelés.	

Liste, lajstrom.
 Lieutenant, helyettes.
 (Ober L. főhelyettes.) Az
 alantos (subaltern) tisztek,
 a' százados' valódi helyet-
 tesei. Hadnagyoknak nem
 lehet őket nevezni, mert

nem a' had' nagyai. Szóér-
 telemben a' főhadnagynak,
 minden had' nagyai' fejé-
 nek, azaz, a' fővezérnek kel-
 lene lenni, kitől jól mesz-
 sze el áll.

M.

Manifest, nyilatkozatvány.
 Manifestiren, hirdetni.
 Manoeuvre, forgás.
 Manoeuvriren, forogni.
 Manoeuvre-Zeit, forgá-
 sok' ideje.
 Manoeuvrir-fähig, fo-
 rogható.
 Manoeuvrir-Kunst,
 forgás' művészége.
 Maraudeur, maradozó.
 Marauidiren, maradozni.
 Marine, hajósereg.
 Marine-Soldat, hajó-
 katona.
 Marod, bágyadt.
 Marsch, menet.
 Marschiren, menni.
 Marschordnung, meneti
 rend.
 Marschstation, menet'
 helye.
 Marsch! menj! Indulj!
 Martialis, hadias, katonás.
 Martial-Gericht, ha-
 ditörvény.

Massacre, konczolás.
 Massacriren, konczolni.
 Material, szer. (Artille-
 rie-Material, pattantyú-
 szer.)
 Materialien-Depot,
 szertartály.
 Major, őrnagy.
 Medaille, érdempénz.
 Menage, konyhaság.
 Menage-Geld, konyha-
 pénz.
 Menagiren, konyházni.
 Militaire, katonasági.
 Militairisch, katonai.
 Militair-Reglement,
 katonaszabály.
 Montiren, ruházni.
 Montirung, ruházás.
 Montour, ruha.
 Montour-Commission,
 ruhabiztosság.
 Mouvement, mozdulat,
 mozgás.
 Muraille, en; falként.

N.

Nationale, eredet.	Neutral, részvétlen.
Natura, in; valóságában.	Neutralisiren, részvét-
Naturalien, termékek.	lenkedni, részvétlenítni.
Natural Quartier, való-	Neutralitát, részvétlen-
szálás.	ség.

O.

Obrist, ezredes.	Operationsplan, mun-
Obrist-Lieutenant, al-	kálás' előrajza.
ezredes.	Operationsobject, mun-
Observation, figyelés.	káló tárgy.
Observations-armée,	Operiren, munkálni.
figyelő sereg.	Ordonnance, rendelet.
Observations-corps,	Ordonnance-Officier,
figyelő test.	rendeltiszt.
Observiren, figyelni.	Ordonnance-Pferd, ren-
Offensiv, támadólag.	delt ló.
Offensiv-Allianz, tá-	Ordonnancemässig, ren-
madó szövetség.	delet szerinti.
Offensive. támadás.	Ordonnancen, rendelték.
Operation, munkálat.	Ordre, rend.
Operationsbasis, mun-	Ordre de bataille, csata-
káló támasz.	rend.
Operationslionslinie,	Organisiren, létegesíteni.
munkáló vonal.	Organisation, létegesítés.

P.

Panische Schrecken, pán-	Paradeplatz, díszter.
futás. Mert Pánt tarták oká-	Paradiren, díszelgeni.
nak.	Parapet, mellvéd.
Parade, dísz. (Wachpara-	Pardon, kegyelem.
de, őrdísz.)	Pardoniren, kegyelmezni.

Parlementaire, . . .	Platz-Commando, helyparancsnokság.
Parlamentiren, . . .	Ponton, dereglye.
Parole, jelszó, szózat.	Ponton-Brücke, dereglyehíd.
Partisan, száguldó.	Ponton-Train, dereglyevonat.
Patent, nyilván.	Pontonier, hidverő.
Patrone, töltet.	Portée, vitel; à portée, kézre lenni.
Patrontasche, tokmány.	Porte d' épée, kardbojt.
Patrouille, csendőr.	Position, állás.
Patrouilliren, kutatni, csendőrködni.	Positions-Geschütz, állóágyú.
Peloton, szak, szakasz.	Posto fassen, helyt foglalni.
Pension, nyugpénz.	Poussiren, előtolni, előküldeni.
Pensioniren, nyugalmazni.	Practicable, járható, kivihető.
Piece, darab.	Präsentiren, tisztelkedni, m. e. bemutatni.
Piquet, vigyázó szak.	Prise, zsákmány.
Pivot, sark.	Prison, fogház.
Pivot (beweglicher), ingó sark.	Prisonier, fogoly.
Pivot (unbeweglicher), ingatlan sark.	Proclamation, kiáltvány.
Placiren, helyzeni.	Proclamiren, kikiáltani.
Placirung, helyzés.	Profos, zárnok.
Plateau, helytér.	Proviand, eleség, szüleség.
Platz-Major, őrnagy.	Provision, takarmány.
Platz-Hauptmann, őrmásod, őrszázados.	
Platz-Lieutenant, őrhelyettes.	

Q.

Quarré, négyszeg.	Quartiermacher, beszállító.
Quartier, szállás, kegyelem.	Queue, vég.

R.

- Railliren**, rendet ismétetni.
Raillirung v. Raillement, rendismétlés.
Raisonneur, visszapatogó, patvarkodó.
Raisoniren, patvarkodni.
Rangiren, rendezni.
Rangirungs-Liste, rendező lajstrom.
Rançon, kiváltás, váltság.
Rançoniren, váltani.
Rançonirter, váltott.
Rapport, jelentés.
Rapportiren, jelenteni.
Recognosciren, vizsgáldó.
Recognoscirungs-Detachment, vizsgálódó küldet.
Reconvalescent, gyógyuló félbeli.
Reconvalesciren, gyógyulgatni.
Recrut, újoncz.
Recruten-Escorte, újoncz kíséret.
Recruten-Transport, újoncz csapat.
Reduciren, leszállítani.
Reduction, leszállítás.
Refusiren, visszatartás, megtagadás.
Regiment, ezred, kormányzat.
Reglement, szabály.
Reglement-mászig, szabályos, szabályszerinti.
Regulairer Truppen, szabályos seregek.
Relation, tudósítás.
Remonte, pótló.
Remontirung, lópótlás.
Rencontre, üsseütközés.
Rendez-vous, jelenj.
Renommé, hír.
Repli, menedék, görbítés.
Repliren, menedékelni, hátrálni v. hátratartani p. o. az egyik szárnyat.
Repoussiren, hátra nyomni.
Repressalie, viszonzat.
Requiriren, szedezni.
Requisition, szedezés.
Requisitions-System, szedező rendszer.
Requisiten, szer, eszköz.
Reserve, tartalék.
Reteriren, hátrálni.
Retirade, hátrálás.
Retrograde, hátrálva, hátráló.
Retrogradiren, hátrálni.
Réveille, ébresztő.
Revisions-Liste, szemléleti lajstrom.
Révolte, lázadás,
Revoltiren, lázadni.
Revue, szemlélet.

Ronde, körlő.	Routinirt, jártas.
Route, út. — Marsch-route, menetlevél.	Rubriciren, vonalozni.
Routine, jártasság.	Rubricirung, vonalozás.
	Rubrik, vonalozat.

S.

Salutiren, idvezleni, megtisztelni.	Spion, kém.
Salutirung, idvezlés, tisztelkedés.	Spioniren, kémelni.
Salve, idvezlő.	Stabs-Officier, kartiszt, v. jobban: zászlóztiszt.
Sauve-garde, védőr.	Strapaze, fásasztás.
Secundant,	Strapaziren, fásasztani.
Secundiren,	Stratagem, hadicsel.
Service, tüzelék, főzelék.	Strategie, hadtudomány.
Signal, jel.	Subaltern, alatti, alantos.
Signalisiren, jelelni.	Subalterne Officiere, alantos tisztek.
Soldatesque, hadnépi, hadi, katonás.	Subordination, hadifék.
Souteniren, vitatni, segíteni, fentartani.	Subordinationswidrig, hadifék elleni.
Soutien, segély.	Subsistenz, létezet.
	Subsistiren, létezni.

T.

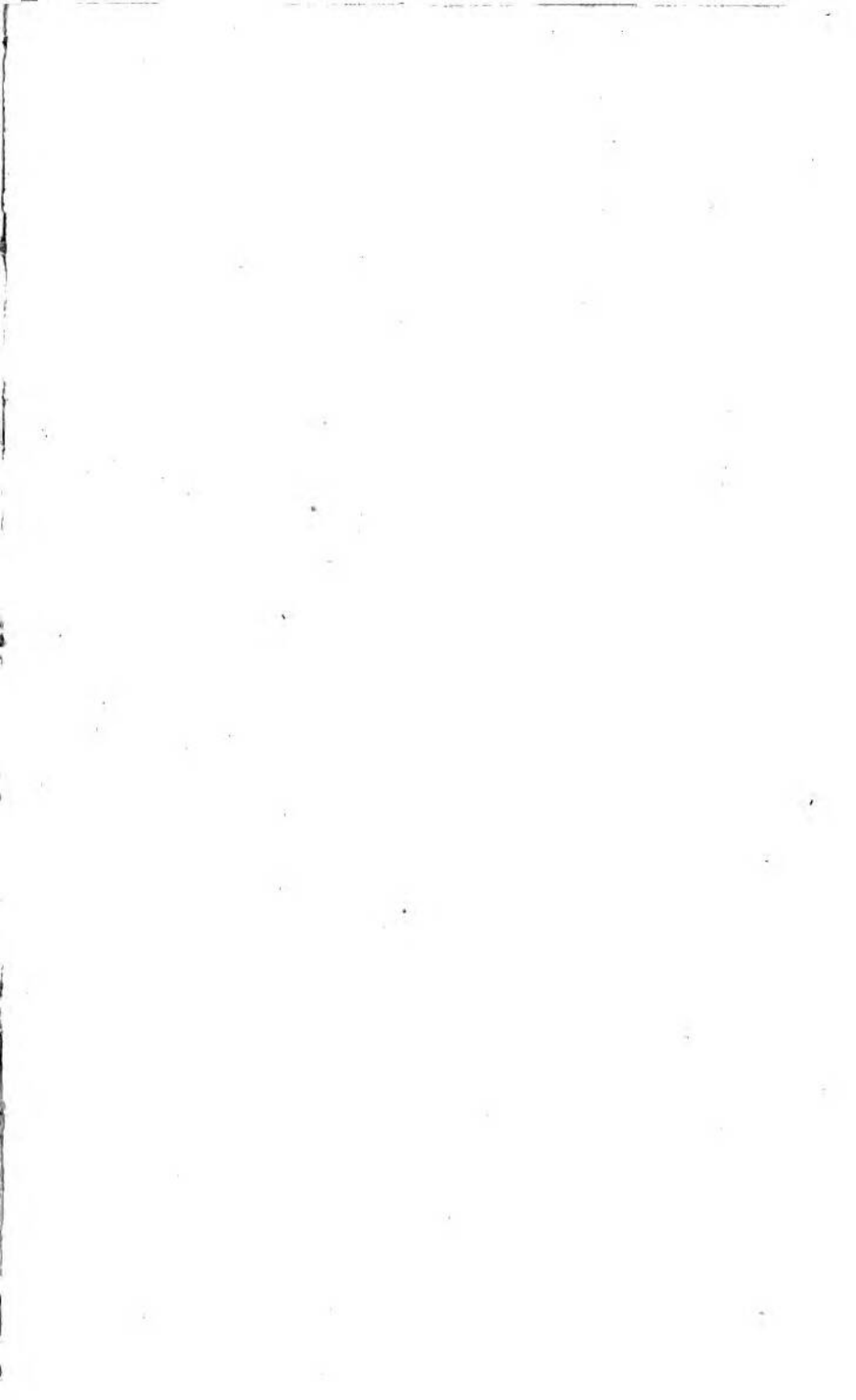
Tactik, hadművészség.	Tourniren, keríteni, forgatni.
Tempo, billenet.	Train-Soldat, v. Fuhrwesens-Soldat, társzeke-res katona.
Téte, fő.	Treffen, csapat.
Téte de pont, hidfő.	Truppe, sereg.
Tirailleur, puskás (t. i. egyenkinti).	
Tirailiren, puskázni.	

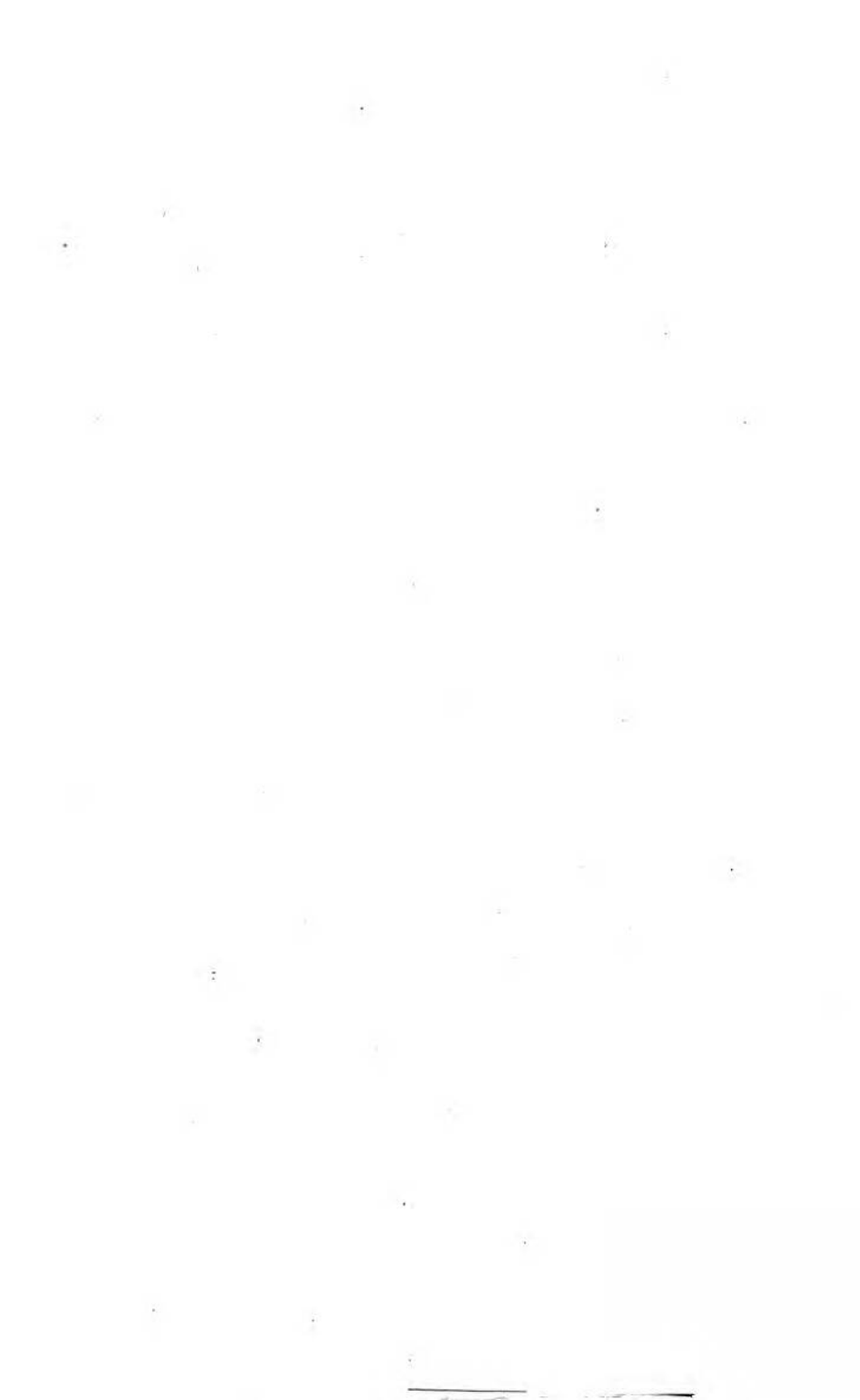
U.

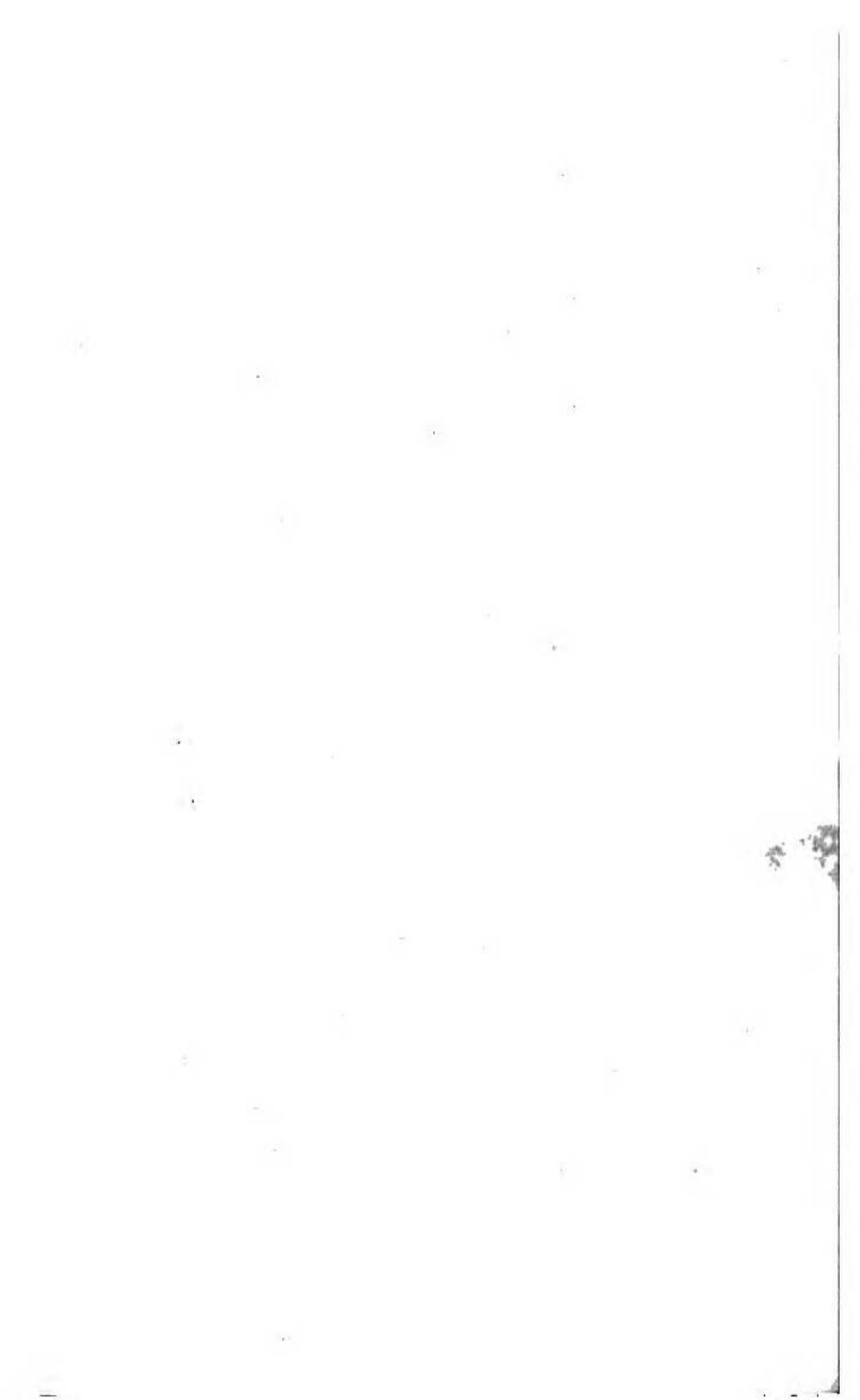
Uhlán, dárdás.

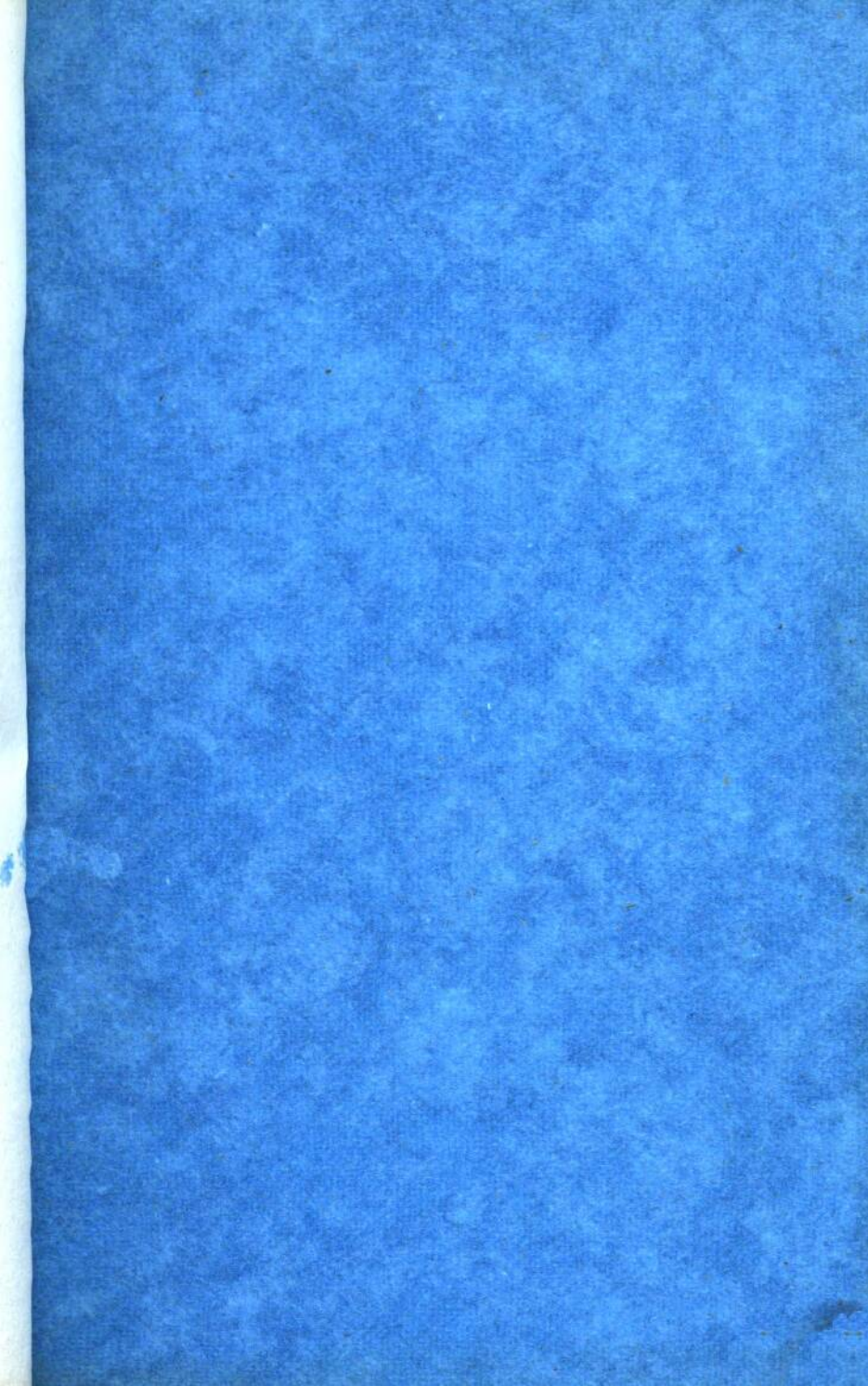
V.

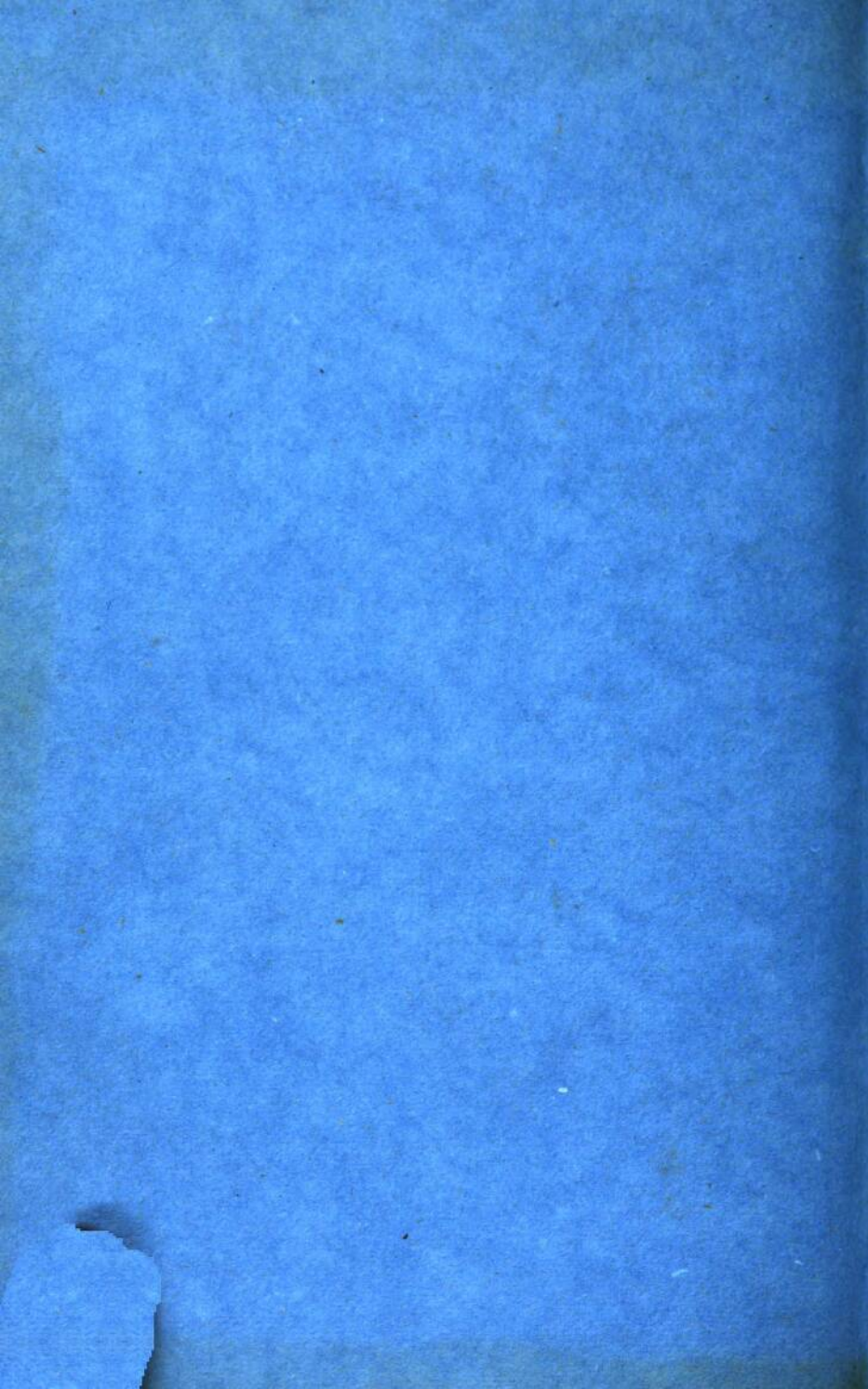
Vedete, táborszem, szemlélő. | Veteran, szolgáló legény.

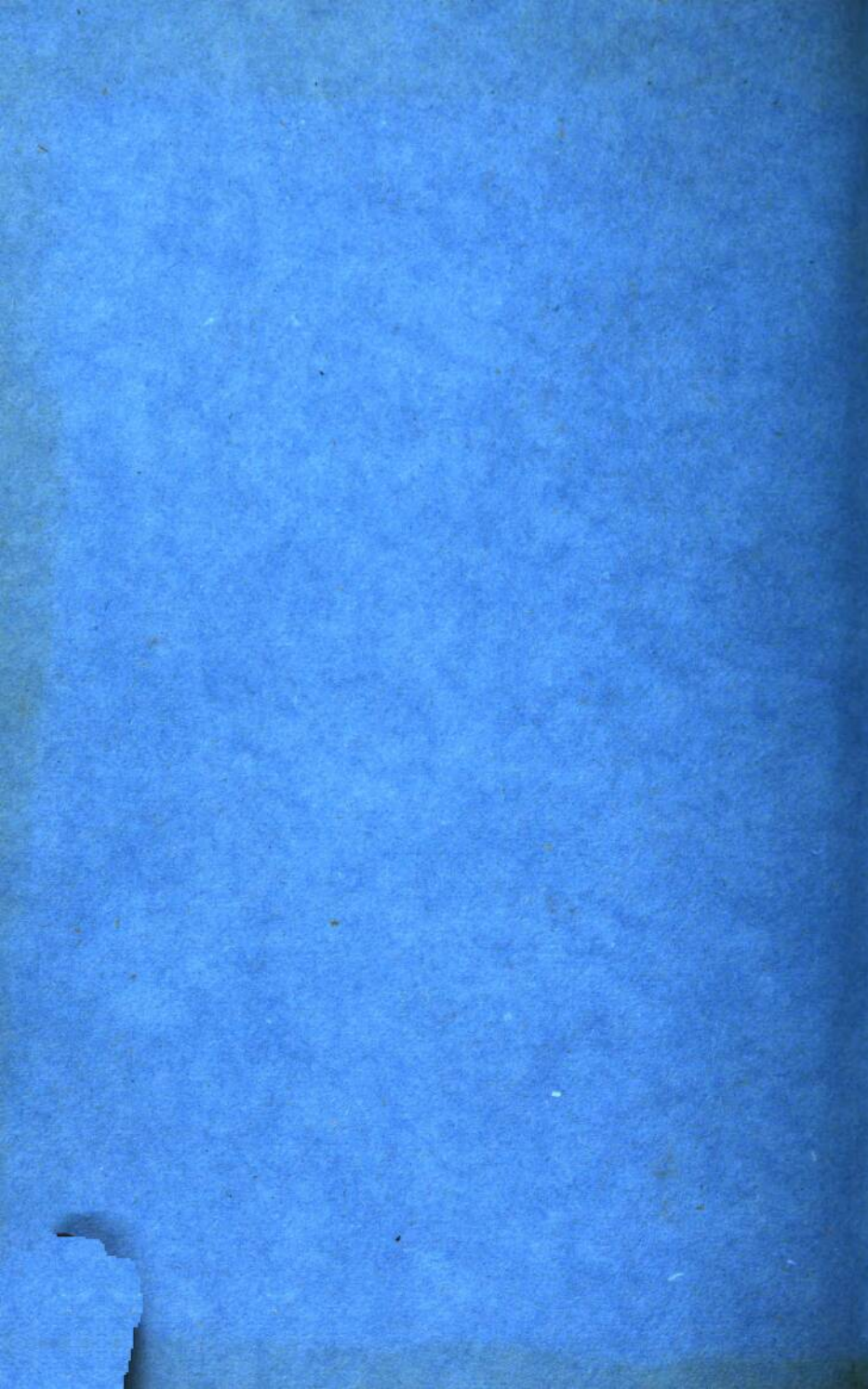

Osterreichische Nationalbibliothek

+Z155593904

Österreichische Nationalbibliothek

+Z155593904

